

مکتبہ
لذیذ

نہ دھم شہرقاوی

رہ گپر نوہ

کو مہلہ جیر ق کیکی کورت و بپ مانا

وہ رگیرانی: یاسین مہ حمود تاونگوزی

لذیذ

تەنیا حاجى |
Tanya Haji

public channel

ناياپترين چەنالى تلىگرام بۇ بلاوکىرىدنه وەي
ھەموو جۆرە كتىبىك و كتىبىه نوييەكان

دەگىرپۇنەوە

كۆمەلە چېرىزلىكى تۈرى د يېڭىمانا

دەگىرپەنەوە

كۆمەلە چىرۇكىكى كورت و پېرمانا

نوسيئىن: نەدەھەر شەرقاوى

ودرگىزلىنى: ياسىن مۇھمەد تاۋىگۇزى

دەگىرنەوه

- ناوی نووسه: ندهم شرقاوی

ناوی و هرگز نهاد: یاسین محمود تاوگلزی

❖ دیزاین: ناوہندی رینویں

تیراز: ۱۰۰۰ دانه

۲۰۱۹ نوبهی چاپ: پهکه

❖ قیاس: ۱۴ به ۲۱

لە بەپتۆھەرایەتى گىشتى كىتىبخانە گىشتىيەكان ژمارەسى (١٥٨٢) ئى سالى ٢٠١٩ ي پىندراؤھ

ناوهندی رینویں

0751 140 8868 - 0750 126 9689

hakem1423@yahoo.com
renwen2009@yahoo.com

سازمانی - بازاری ناوبانیک - نهادی پوکم
بهزامبهر کاسفهون - دوکالی زماره (۶۶)

ناوه‌رُوك

بابهت

لا پهنه	
۱	پیشه کیس و درگیر
۱۱	پیشه کیس نووسه د
۱۰	دره ختن هیوا و خوزگه کان
۱۱	قسمه باس ناو ناشه کونه که
۲۲	فینی ڙنان رزال بیو به سه ر فیلی پیاواندا
۲۱	که م بریس خوی خوی بیر ناچیته وہ
۲۰	ندو ڙنھی داوا جیابونه وہ دمکره
۲۲	دایه شکردنی ریوی
۳۹	له سکن دایکیبه وہ بتو ناو گور
۴۱	ژبری ڙنیک
۴۵	دهرگای نده ماله داده خرنت
۴۷	واي زانی دهست قوچاوه
۵۱	ندوانه شدمیان گرد هه موبان سوتان
۵۲	له شبری نهو کاسه بترسه چاکه هی له گه لذا دمکه هیت
۵۹	ندمین و مهمنون
۶۱	مولتائیکی ژبر
۶۲	ریش له یلخدا بیرون
۶۵	هیں که چهل
۶۷	حدکیم و دردبار
۷۱	بشكید به ۲۰م نه زرید
۷۵	سوله یمان پلنه مبهر و میزوله

٧٧	تۇ گۇرانىت وت و منىش ھەلپەرىم
٧٩	لە شىر دەمى سوتاوه و فۇو لە دۇ دەكەت
٨١	پىوى تەلەكە باز
٨٥	نەمەوى شىر بى و بىبەخىش، نەك پىوى بى و چاوا لە مەت بى
٨٧	پىوى بەستىيەوە مشك كەردىيەوە
٨٩	وەزىر دەكە سولەيمان پىتەمبەر و فرىشتەي گىانكىشان
٩١	قازىيەكى ژېرو دانا
٩٧	پىباوه قۇلۇپرۇ سن برا گەمۈدە
١٠١	خەوبىنinin لە زستان و لە ھاوىندا
١٠٢	بۇ نەوە خەلک سل لە چاڭەو پىباوهلى نەكەنەوە
١٠٥	ھەستە خەلاتى خۇت وەرىگەرەوە، بەراستى دلت خۇش كەرم
١٠٧	كىن نەم كەرە فىئر دەكەت؟
١٠٩	نەزاكەتسى پېرىشىكىك
١١١	هارونە رەشىندۇ نەبۇ نەۋواس
١١٢	بۇچى؟ چونكە
١١٥	ھەلسوكەوت و مامەلەي ھاوشىۋە
١١٧	نەگەر پارەت ھەبۇو ھەموو شىتكەن ھەرزاڭە
١١٩	پارەو سامانى حاجىيان
١٢١	پارىزەمرو كورە لادىيەكە
١٢٢	گولدرىڭ ماسىيە

(فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ) الْأَعْرَافُ ١٧٦

واته : نهی موحه مهد نهه چیرۆک و به سه رهاتانه یان بو بگیزەرمهوه به لکو
بیریک بکه نهه و هو به خۆیاندا بچنە و هو

خوینه‌ری به پیز: هەندیک و شەی رەسەنی کوردى لەم ناو ئەم كتىبەدا ھەيە،
لە بەر كەم بەكارھەينانيان رەنگە واتاي ئەو وشانە لای ھەندیک كەس رۇن نەبن:
ھەر بۆيە ئەم فەرھەنگۆكەم لېرە دانا بۆ ئەوهى خويئەر لە كاتى پىويستدا بۆي
بىكەپىتەوە

وشە و ااتاگەي	وشە و ااتاگەي
جەللىقى: شىئوھ زارى دوور لە پىساو بنەماكانى پاراواي.	ناچوخ: كراوه، ئاوهلا، واز، گوشاد ناريشە: گرفت، موشكىلە
جەلمەو: ھەوسار، رەشمە، قامچى لغاو چارھەۋى: ولاخى سوارى و بارى حەكىم: پزىشكى سوننەتى خاتىرجەم: دلنىا، بىتھم	ناشتەبا: شت ناوزەنگى: دوو ئاسنە بەپاست و چەپى زىنەوە سوار پىتى تىيەخات نەرخەيان: بىن خەم، دلنىا
خەلتان: گەوزان، تىۋەچۈون داسەكىنин: سرهوتىن، ئۆقرە گرتىن دەستەوسان: ناچار، بىن عىلاج، مەحتەل ماو	نەزەل: پىشىنەتىرىن، ھەربۇو نۆغر: رۇيىشتىن، سەفەر بانگگە: منارە بىرست: وزە، ھىز، تووانا
دەبەنگ: كىتل، نەقام پام: كەوى، فيئر، خوغىرتو رەزىد: رەزىل، چروك، دەست قوچاو رۇتهن: رۇتال، زەويىيەك كە كىيائى لىنى	بنكلىيشەچۈون: ھاندان و فريودان بەرك: كىرفان پەلەسە بۇون: ھەلھاتن بۆ دەشت و دەر
نەپوابىن	پالەمكۈن: پىش ھەيوان
رەت بىردن: تەكانخواردىنى لەپىز ھەلەنگوتىن	پىتىگار: كارى زۆرەكى و بەخۇرپايدى پلۇسک: شتىكى بۆشە چۈرپاڭەي
رەھشۈكى: شتى بەدەل و كەم نرخ	ئاوى سەريانى پىندا دىتە خوارەوە

ساختمه: تهندروست	پهزمورده: سیس و لگه که و توو
سرتوفورت: چېچې	پهسن: تاریف، پیاھه لکوتن، چاکه
سهراسیمه: سرگه ردان	ون
سهدوداسهه: کیثو ویژ، قوربەسدر	پؤزش: داواي لى بوردن، بیانوی
سیخاخ: پې، ناخنراو	بەجى
شەتەك: بەستى تۇند	ئىزى: پې، لىوانلىق
عەيام: پۇزگار، زەمان	تەيار: سازو ئامادە بۆ كار يان بۆ
غەواره: بىڭانە، غەربىيە	گىشت
قامچى: شەلاق	تۈنىشىو: خواردن بۆ پىگاي دور
قوشقى: تورە، وەرەز	چامباز: دەستپەرە فىتلەز
مەست، مىشت	قەباھەت: كارى خرابى ئابپۇر
ملۇمۇش: گەپان و بۇن كىدىنى زەھى	قدەقۇشى: حوكىي دىكتاتۆرى
مەدھەۋىش: سەرسام، واقۇرماؤ	قولىنە: قىرتالى، سەبدە
مەركانە: دەفرىتكى گلېنى سورەھەكراوى	قۇقۇز: زەق، زۆپ، دەرىپەپىو
قولى دەم زە	گەرەماو: حەمام
مېرىگ: چىمەن، كىاجار	گرمۇلە: لىول بسوون، لەدەوري يەك
واز: ئاوهلا، كراوه	نالان.
ورك: پەلب، گپو	كۆشىش: بىرىتىه لە ژمارەيدىكى زۇر
ھەپۋە: بېۋە	(اڭشىك مندالى ھەيدى)
	كاكى بەڭاكى: دەشتى تەخت و پان و
	بەرين
	كۈلۈم: داخىتنى دەركا
	كۈلىت: كىرخ
	كەسەر: خەم و خەفت
	كەنەفت: كەلەلا، زۇر حال پەريشان
	كەودەن: نازىرەك

بەناوی خواي گەورە

پېشەگى

خويىنەرى سەنگىن: ئەم نامىلەكەيدى بەردەستت بىرىتىيە لە كۆزمەلە چىرۇكىنىڭى
كۈرت بەلام لىتوانلىق لە وانەو پەندو ئامۇزگارى بەپىز كە نوسەرى قەلەم رەوانى
فەلسەتىنى ئەدھەم شەرقاوى وەستايانەو بەزمانىنىڭى تەپو پاراو دايپاشتووەتەوە
كاتىنگى بە ناو كىتىبەكانى ئەم نوسەرە بەتowanايەدا گوزەرىكىم كىرد ئەم كىتىبە
سەرنجى راکىشام و چاۋىتكى خىرام پەتدا خشان، بۆم دەركەوت ئەگەرجى
كىتىبەكە لەپۇي قەبارەوە زۇر گەورە نىيە بەلام لە ناواخندا كەلىنگى مەزنە: بۆيە پېم
خوش بۇو خويىنەرانى كورد زمانىش لەم بەرھەمە ناوازەو چىز بەخشە بىن بەش
نەبن، ناوى خودام لىيەيتاوا وەرمەكىپايدە سەر زمانى شىرىينى كوردى.

ئىمە ئەگەر چاۋىتكى خىرا بە قورئانى پېرۇزو فەرمودە شىرىينەكانى حەزرەتىدا
پەكتىپىن ئەوا دەبىنин چىرۇك ئامادەكىيەكى بەرفروانى ھەيدەو پوبەرىكى يەكجار
مەزنى داگىر كردووە، ئەمەش بۇ ئەو كارىگەرىيە پاستەخۇو بەھىزە دەگەرپىتەوە
كە چىرۇك لەناخ و ھزى مەرۆفەكاندا دروستى دەكات.

گۈنگى چىرۇك لەودايە لەپال ئەودى نزىكتىرين پېكايە بۆ كەيشتن بە
ئامانجە پەرەدەيىەكان ھاوكات چىز بەخش و ھەست بىزۇتىنىشە، بەلام
كارەسات لەودايە خويىندەوەو گۈتكەرتن لە چىرۇكەكان تەنها بۇ كات بەسەر
بىردىن بىت و وانەو پەندو ئامۇزگارىيە بەپىزەكانى پشت چىرۇكەكان بەھەند
وەرنەكىرىت

ماودت وه بلیم: خۆ پەنگە بەشیک لە چیرۆکە کانى ناو ئەم كتىبە ئەفسانە بن
و لە زەمینى واقىدا روويان نەدابى، بەلام گومان لەوەدا نىيە ئەم جۇزە چىرۆكانە
زمانحالى واقع و پەنگ دانەوهى ژيانى خەلکن و بەشىوهى جىاوازو لە بەرگى
تردا پويانداوه، بۆيە گرنگىر لە هەر شتىكى تىر ھەلىتىجانى ئەو وانەو
ئامۇزگارىيىانە يە كە چىرۆكە كان لە خۆيان گرتۇوه.

براتان

ياسين محمود تاوكۇزى

شارەزۇور — زەپايەن

٢٠١٩ — ٥ — ٢٦

پیشه‌کی

"دەگىرنەوە" كۆمەلەچىرۇكىنى كورت و پېر واتايە كە پېرەزنىك بە دەولەتىنەوە خويىندەوارەكەى لە دەفتەرى يادگە مدا نوسىيۇتىيە وەو لەكەلىاندا زياوم و كەورەبۈوم، سەرتا دوودلېبۈوم لە نوسىنە وەو داراشتنە وەى ثم چىرۇكانە: چونكە چىرۇكە مىللەيەكان ھەمېشە شىۋەزارى جەللىقى و ناوجەيى بەشىكى دانەپەراوه لېيان، دواتر ھاتمەسەر ئەو بىرپايدى كە پېتىپىستە بە زمانىتكى پەوان و پاراو دابېرىزىرىنە وە: چونكە پېم وابۇو بەم كارە ثم چىرۇكانە لە زىندانى سنگ و يادگە مدا ئازاد دەكم و دەيانخە مە ناو گۆرەپانە بەرين و بەرفراوانەكەى نوسىن و خويىندە وەوە. كارى من لېرەدا ئەوندى داراشتنە وەو قوتار كردىنى ثم چىرۇكانە يە لە فەوتان ئەوندە نوسىنە وەيان نىيە، ھەندىيەك شت ھەيە سەتمە ئەگەر بە مولىكى كەسىك يان خانە وادىيەك تەنانەت گەلىكىش بەمېتىتە وە، شتگەلىك هەن وەك ھەوا وان ھەموو كەسىك مافى پېوهى ھەيە، شتگەلىك هەن وەك پەرسنگى خۆر وان ھېچ كەس بۆي نىيە بىكاتە هي خۆي و دەستى بە سەردا بىكىت، ثم چىرۇكانەش لەم قەوم و قوماشەن!

من لېرەدا دەمە وېيت ئىتوھش ھاوبەش بىكم لە چىئىز وەرگىرن لە چىرۇكە كانى نەنك، بەداخە وەم كە ناتوانم دەنگە پېر لە ھەست و سۆزەكەى كە ھاوكات ھەناسە قولى لە كەلدا ھەلەكىشاؤ ھېتىنە تىر چىئىز جوانى بە چىرۇكە كان دەبەخشى بىدم بە گوپتانا . ئەلبەت من تەنها بەوە دانە كەوتوم كە چىرۇكە كان لە زمانى جەللىقى و ناوجەيى بە گۈۋىزىمە وە بۆ زمانە تەپو پاراوه كەى نوسىن و خويىندە وە، بەلكو بەم كارانە لاي خوارەوش ھەستاوم:

پوداوو پیزه‌وهی هندیک له چیرۆکه کانم گوریوه کاتیک زانیبیتمن ثو
گۆرانکاریبه خزمەت به ناوەرپۆکی چیرۆکه دهکات و بەرگی واقعی بۇونى
بەبەردا دهکات.

ناوی کارهکتەرى ناو چیرۆکه کانم لابردۇوە کە زۆر جار له چەند ناویکى
سنوردارو دووباره تىئنەدەپەرین؛ چونكە وەک پېشتر وتم گرنگترین ھۆکارى
نوسينه‌وهى ئەم چیرۆکانه له دوتۈنى كىتىيىتكىدا ئەۋەيە کە ئەم چیرۆکانه له بازنه
تەسک و كەسىيەكان دەرباز بىكم بۆ بازنه‌كشتى و بەرفراوانەكە.

ھەندیک وشەی نەشياوو ھەلماڭراوی ناو چیرۆکه کانم سرپوهتەوە کە بە زۆرى
ئەم جۆرە وشانە له ناو چیرۆکه مىللەيەكاندا بۇنيان ھەيە.

سەبارەت بە چیرۆکى پېغەمبەرانىش ھاتوم ھەر شتىك کە ناكۆك بىت لە
كەل ئىسلامدا فرېم داوه؛ چونكە چیرۆکه مىللى و دەماودەم پېتکراوەكان تىزى و
لىوانلىقون لە ئەفسانەو ئىسرائىلیياتى پىروپۇج و بىتبەنما، بەلام ئەگەر شتىك ناكۆك
و دەز ئەبىت لەكەل شەريعەتى پاکى ئىسلامدا ئەوا وەک خۆى و بەبىن دەسكارى
ھىشتومەتەوە.

ھاتوم ھەندیک شويتى چیرۆکه کانم لە شىوهى پەخشانە شىعردا كىزپراوەتەوە.
ھەرچەندە چیرۆکە کە خۆى بە زمانە وىزەبىيە نەكىزپراوەتەوە، بەلام خۆ
كىزپانە‌وهى چیرۆك بەم شىوازە وىزەبىيە شتىكى نامۇ دەزە باو نىيە، بەلكو ئەگەر
بىيىن چاۋىتكى خىرا بە كەلەپورى ئەدەبىياتى كۆندا بىكىرپىن بە ئاسانى بۆمان
دەردىكە وىت كىزپانە‌وهى چیرۆك لە شىوهى پەخشانە شىعردا شتىكى ئاسايىيە.
بىگە ھەمومان خولىباو دلخوازى ئەوهىن بېگە كانى رىستە ھەمۈيان ھاۋىاھەنگ و
سەروا پىك بن.

گفتگوی کارهکته ره کانی ناو چیرۆکه کانم دریز کرد ووهه وه: چونکه له چیرۆکه
میلله کاندا حیکایه تخوان به ئارهزوی خۆی چیرۆکه که سەرقەت و بنقرت
رەکات. ویستم له پىتاو دیالۆگی کەسايەتىبىه کانی ناو چیرۆکه کان پۇل و
کارپەرى حیکایەت خوان كەم بىكەم وە، ئەمەشم بۆ ئەمە كەم چیرۆکه کان له
چەقبەستویی پزكار بىكم و جموجولى زياتر بىخەمە ناۋىيانە وە.

پىشەکى ئەم كتىبە به كۆتا گەيشت. بەلام من هيواو ئاواتىكىم ھەيە به كۆتا
ناگات. ئەويش ئەوهەيە: خزمەتىكىم بەم چیرۆكانە كەربىت و نەمشىواندىن.

"درختی هیوا و خوزگه کان"

دگنرنه وه دوو برا ههبوون له گونديکي خوش و دلرفيندا. يه كيکيان خاوهني سرهوت و سامانيکي زورو بيشومار بwoo. له پاليشيدا زور ژير دانا بwoo، به سامانانه کهی دهستگيرزبي هزاراني دهكردوو به ژيري و زانابيه کهيشي خهلكاني ناكرك و ناته باي پيکده هيئتايده وه: بويه هردم خوش ويستي ناو خهلك و جه ماور بwoo.

بهلام نه ويتریان سرهپاي هزارى و دهستكورتبيه کهی کهسيکي گله حهو ناتنگ بيشتوض بwoo، هر ئم نه زانى و نه فاميبيه وای ليکرد ئيرهبي (حسودي) به براكه که ببات و چاو ببرپته ماله که سرهپاي ئوهى هردم هاوكاري دهكردوو دهستي به ده ميه وه بwoo، هه موو هیواو ئاواتيکي ئوه بwoo خوي بگهيم نيته ثاستي براكه له پاره و ژيريدا!

ئم برا چاوجنوكه شهويك دهبينت واده زانيت له ناو ئىشكه و تيکدايده و به ناويدا ده سورپته وه. له ناكاو پى له چرايىك كهوت، دهستي به چراكهدا هيئا و ديوتكى گهوره لى هاته ده ره وو وتي: (چى ئەفرموي بيلى قوريان، نوكه رتم هام له خزمەتتان، داوا بکه پېت بېه خشم، فدرمان بکه گوى له مست!)

كابراي چاوجنوكيش يه كسر وتي: ئەمه ويكت وەك براكەم لى بىت! ديوهك وتي: هرچەندە كاري من به ديهيئنانى هیواو ئاواته کانه نە ئامۆزگارى و پىنماعيى كردن. بهلام قىناكا با ئم پىنماعيەت پىشكەش بکەم، بچۇ بۇ فلان شويتنى دووره دهست شاخىكى پوتەنى لېيە كە نە ئاوى لېيە و نە گۈزگياو دارودره ختىشى لى رواوه، تەنها تاقه دارىك نەبىت ئويش لە سەر لوتكە شاخە كە پېتى دەلىن "درختى هیواكان" بېيانى زوو بچۇ خوتى

پیشگه یدن، ثو درخته بۆ گهیشتىن به حەزو خولياكانت هەموو پىتمائى و ئامۇزگارىيەكت پىشكەش دەكەت . بەيانى كە دنيا بومولىئىل بۇ توپشوي پىنگاي پىچايەوە بەھەلەداوان بەرەو لاي درختەكە ملى پىنگاي گرتەبەر، لە پىكارا گەيشتە كە متىاريک، وتنى ھا بۆ كوى ئۇغر دەكەيت، كابرا وتنى: ثەچم بۆ لاي درختى هيواكان، هەر داواو پرسىيارىكت ھەبىن لەوئى وەلامەكەى وەردەگرىت. كە متىارەكە وتنى: ثەتوانى پىاوهتىيەكم لەكەلدا بکەيت و شەكواي حالى مئيشى پىن بکەيدىت؟

كابرا چاوجچىس وتنى: وەي بەچاوان بە ثەۋېرپى خۆشحالىيەوە داواكەت دەكەيمەنم.

كە متىارەكە وتنى: لە درختى هيواكان بۆم بېرسە كە من راۋىتكى زۆر دەكم، لە گۆشتى تازەو ناسك دەخۇم لە ئاوى سازگار دەخۇمەوە كەچى هەر لەپو لاوازم وەك دەبىنىت.

كابرا وتنى: ثەرخەيانبە كە متىارەكەى بە جىيەيىشت و درېزەى بە گەشتەكەيدا لەم شاخ بۆ ثو شاخ و لەم دۆل بۆ ثو دۆل تا گەيشتە باخ و بىستانىتكى گەورە كە خاونەكەى خەرىتكى دروست كردىنى پەرزىن و شوورە بۇو بەدھوري باخەكەيدا، سلامى لىنى كردوو پىنكەوە پازى قىسىيان دامەزراند، باخەوانەكە پرسىيارى لىنى كرد: ثەرى ئەتەوي ئۇغرى خىر بۆ كوى بکەيت، وتنى: ئەمە ويىت بچم بۆ دىدارى درختى هيواكان، كە هەر پرسىيارىتكى لىنى بکەيت وەلامت دەداتەوەو پىتمائىي دروستىشت دەكەت.

باخهوانه كە وتى: مەردى خوابىه ئەم پىاوهتىيە لەكەل مندا بىكەو پرسىارى ئەم پىستانەي منىشى لى بىكە، شەو رۇز خەرىكى خىزمەت كىرىدىم، كۈزۈكىاي ناو باخه هەلەدەكىشىم و زەويىيەكە يىشى پاچەكۆلە دەكەم، درەختەكانى ئەپارىزم و هەلىاندەپاچم، هەركىز ناھىيەم تىنۇيان بېتىت، كەچى وەك دەبىنىت درەختەكان هەمويان پەزىمۇردا و چىروساوەدە كەمبەرەمن.

وتى: بىخەمبە سكالاڭەت دەكەيەنم.

درېزەدى بە گەشتەكەي دايەوە، لەم گوند بۇ ئەو گوندو لەم شار بۇ ئەو شار تا پىيى لە كۆشك و تەلارىكى ھەوربىرۇ رازاوە كەوت كە بە چەندىن گومبەدى قۇقۇز را زىنرا بويەوە، بەرپىكەوت لەو كاتەدا پاشا لەپاوا شكار دەكەرایەوە، فەرمانى كەد بە پاسەوانەكانى بىزانن ئەم كابرا نەشناسە ج كارەيە، هاتنەوە بۇ لاي پاشا و چىرۇكى كابراي حەسودىيان بۇ گىتەرایەوە: لە كويۇھەتتۇر، چۈن ھاتتۇر، بۇ كوى دەچىت، پاشا فەرمانى كەد بۇيان ھېتىناو دووبەدوو لە كەلەپا دانىشت و پىنى وت: ئەتوانى چاكەيەكم لەكەلەبا كەيت و ئەم شكايمەتى منىش بە درەختى ھیواكان بگەيەنىت.

كابرا وتى: قوربان رۆحىم لە پىتايدە داوايى جەنابتان رەت بونەوەي نىيە.

پاشا وتى: وەك دەبىنىت سەربازەكانم يەكجار زۇرۇ بىن شومارن، سىنورى مەملەكەت و قەلەم رەھۋىيەكەيىش ھېننە بەرقراوانە ئەمسەرۇ ئەو سەرى دىيار نىيە، بەلام ھەرچى ئەكەم سام و ھەيېتەم وەك سام و ھەيېتى پاشاكانى تر نىيە، لە درەختى ھیواكان بۇم بېرسە ھۆكاري ئەمە چىيە؟!

كابرا وتى: خاتىرىچەمبە قوربان وەلامت بۇ وەردىگرمەوە.

پاشان خواحافىزى لە پاشا كەدو جارىكى تر ملى پىنكايى كەرتەوەو درېزەدى بە رۇپىشتنەكەيدا، پىش ئەوەي خۆرى ئەو رۇزەي لىن ناوا بېتىت خۆى گەياندە

دامىننى شاخە رۇتەنەكە، سەرىتكى بەرز كردەوە بۇ لوتکە شاخەكە تەماش
ئەكتە تاقە درختىك بەسەر لوتکە شاخەكە وەيە، ئېتىر زانى ئەوە درەختى
ھىواكانە، بۆيە بەبىنەن و دۆزىنەوە ئەو درەختەي كە عەيامىك بۇو وېل و
سەوداسەر بۇو بەدوايدا ھەموو ئەو شەكەتى و ماندوپونەي كە لە پىڭادا توشى
ھاتبوو بىرى چوپەوە، پۇوهو لوتکە شاخەكە بەخىرايىھەكى زۇر ملى نا، وەي
ئەوەي لە ناو دەشت و ساردا پى بکات، ھېچ ھەستى بە سەختى چىاكەو
تا شەبەر دەكەنلىكى نەدەكەنلىكى نەدەكەنلىكى نەدەكەنلىكى نەدەكەنلىكى
ھىواو خۆزگەكان!

درەختەكەش وەلامى دايەوە و تى: سلاو لە توش ئەي مرؤقى پشودرىز
كابراي حەسود و تى: پىڭايىھەكى پې لە ھەورازو نشىيۇم بىپىوە تا گەيشتە لاي
تۆ، كۆمهلىك پرسىارام لەكەل خۆم ھىتناوە، ھەندىكىيان ھى خۆم و ھەندىكى تريان
ھى خەلکە.

درەختەكە و تى: لە كۆپە ھاتوي بەشۈتنى خۆتدا بگەپىرەوە، لە ھەر كۆپىيەك
گەيشتىتەوە بە خاوهەن پرسىارەكان لەسەر زمانى تۆ وەلاميان دەدەمەوە.

كابراش بەبى سىن و دوو بەشۈتنى خۆپىدا كەپايەوە تا گەيشتەوە بە كۆشكى
پاشا، داواي مۇلەتى بىنېنى پاشاي لە پاسەوانانى كۆشك كرد، ئەوانىش و تىيان: وا
چەند رۆزە پاشا لە چاوهپوانى تۆدايە، بەخىرايى دىدارى پاشايان بۇ پىكىخست،
بەلام و تى: من و پاشا دەبى دووبەدوو بىن و كەسى سېيىم لە نىوانغاندا نەبىت.
و تى: جەنابى پاشا تۆ ئافەتىت، كاتىك پاشاي مەملەكت و ۋفاتى كرد بازەكە
بەسەر سەرى تۆوە نىشتەوە، ھەر بۆيە خەلکە ملىان بۇ دايىت و پىت قايىل
بۇون، توش شىيەت خۆتت كۆپى بەلام تەبىعەت و سروشى خۆتت نەكۆرى!
پاشا و تى: كەس بەم كەينوبەينە نازانىت تۆ نەبىت، وەرە لەكەل مندا
بعىنەرەوە شوت پىنەكەم و پىنكەوە فەرمانزەوايى ثەم مەملەكتە دەكەين!

و تی: هرگیز کاری وا ناکەم. من دەمەویت خۆم بگەینەنمە ئاستى براکەم و
بچەمە پیزى نەوهە!

کۆشکى پاشای بەجىھىشت و چەند رۆزىكى تر پىگاي بېرى تا گەيشتەوە بە¹
باخەوانەكە، تەماشا ئەكەت بە تاسەوە چاوهپوانى كەپانەوەيەتسى. و تى ئى
باخەوان لە ناو باخەكەتدا دار زەيتونىكى پىر ھەيە، لە ژىريدا گەنجىنەيەكى زىپر
ھەشار دراوه، ھاوكات مارىك پاسەوانى دەكەت، ھۆكاري چروسادىيى و
كەمبەرەمى باخەكەت ئەو مارەيە، باخەوانەكەش تەوراسىتكى ھەلگرت و چوو
بنى دارەكەى ھەلدىيەوه، مارەكەى كوشى و گەنجىنەكەيشى دەرهىننا، باخەوانەكە
بە كابراي حەسودى و تى: بۆ نايەيەت لىرەدا لەكەل مندا بىزىت و پىكەمەوە
خزمەتى ئەم باخە بکەين، ئەوهەتا ئەپىنىت باخەكە زۆر كەورەيەو ئەم پارەيەشمان
لە دەستدایە وەك پاشا پىيى ئەزىزىن، و تى: هرگیز شتى وا ناکەم. من كار بۆ ئەوهە
دەكەم خۆم بگەینەنمە ئاستى براکەم و بچەمە پیزى نەوهە، كابراي باخەوانىشى
بەجىھىشت، شىوو دۆلى زۇرى ترى بېرى تا بەھەر حالىك بۇو گەيشتەوە لاي
كەمتىارەكە، تەماشا ئەكەت ئەمېش دەمېكە لە چاوهپوانىدایە، كابرا ھات پاسى
پاشاو باخەوانەكەى بۆ كەچۈن خولكىان كردووھو ئەمېش ملى بۆ نەداون،
پاشان و تى ئى كەمتىار: تۆ نەخۇشىت و چارەسەرى نەخۇشىيەكەيشت ئەوهە
مەرۆقىكى نەزان و كەودەن بخۆيت.

كەمتىارەكە و تى: شازىن پىشىيارى بۆ كردىت لەكەلدا ھاوسەرگىرى بکەيەت
رەتت كرددوه، باخەوانەكە پىشىيارى بۆ كردىت بېيىتە ھاوبەشى لە پارەو
باخەكەيدا رەتت كرددوه، بەخوا ئەگەر ھەموو سەر زەۋى بگەپىم لە تۆ نەزانلىقى
دەبەنگىرم دەستناكەويت: بۆيە پەلامارىداو خواردى!

"قىسىم باسى ناۋ ناشەكۈنە كە"

دەكىزىنە وە: سەخىيەك و رەزىلىتكى پېكىوھ دەبنە ھاۋىنى لە گەشتىكدا، پېكىوھ ماوهىيەكى باش رېتىكاييان بىرى، پاشان بۇ پشودان لە بن سىبەرى دارىكىدا لاياندا، كابراى سەخى تويىشۇوھەكى خۆى دەرھەتىناو وتى: ئىستا ئەمەي من دەخۇين و ئەوهى تۆش ھەلەدەگىرين بۇ ژەمى نىتوارە، ھەر كە خۆر ئاوا بۇو كەنارى ئاسمان سورايمى تىكەوت كابراى رەزىل بېپاريدا بەتەنها تويىشۇوھەكى خۆى بخوات و ھاۋىپېكى لىنى بىن بەش بىكات، بەبىيانوى ئەوهى كەشتەكەيان دوورەو بىرسىتىش زالىمەو رەحم بەكەس ناكات، كابراى سەخى كە ئەمەي لە ھاۋىپېكى بىنى زۇر تۈرەو نىكەران بۇو؛ بۆيە بېپاريدا لىتى جىبابىتەوەو بەتەنها درىزە بە گەشتەكەي بىدات، بەو تارىكى شەوه ملى رېتكاى گرتەبەر و رۇيىشت رۇيىشتەت ھەتا كەيشتە كۈنە ئاشىك كە دەمەنچە بۇو لەكاركەوتىبۇو، لەدىلى خۆيىدا وتى ئەمشەو لەم كەلاوهىدە دەمەنچەوەو بۇ سېبەينىش خوا كەرىمە، چاونىكى خىرای بەناو كەلاوهىدە كېتىپا بىنى ژۇرىك لەسەرەوە ھەيە، چووھ ئەو ژورەي سەرەوە بۇ ئەوهى لەۋىدا لىتى بخەوبىت، بەلام پېتىش ئەوهى راپكىشىت بىنى كۆمەلتىك كىانلەبەرى دېنە بەشۈئىن يەكدا خۆيان كرد بە ناو كەلاوهىدە، شىئر، پلنگ، كەمتىار، رېتى، چەقەل، پانبانك — جانەوەرېكە لە تىرەي سەرۋە دەست كورت و قاج درىزە

.....

دوای ئەوهى ھەمويان ھاتنە ژورەوەو ھەرييەكەيان شوينىكىيان بۇ خۆيان گرت، شىئەكە بەپېتىھ راوهستاو وتى: ھاودارستانىياني خۆشەوېشت سلاوتان لىنى بىن، خۆشحالىم وا بۇ جارىكى ترو لە كۆبۈنەوەيەكى ترى مانگانەدا بەدىدارتان شاد بۇومەوە، پاشان وتى: ئەو راپورتانەي كە بۇتان بەرز كردىبۇومەوە تەماشاي ھەمويانم كرد، دلخۇش بۇوم بەوهى ئەركەكانى سەرشانتان بەپېك و پېتكى

دەگىزىنۇر،

جىبەجى كردووهو مامەلە يەكى باشىشقاڭ لەگەل گەل و هۆزى خۆتانا دا كردووە.
ھەول و كۆشىھە كانقان بەرز دەنرخىيەم، دەستى ماندوو بۇونقا دەگۈش، هانتان
ئەدم بۇ ئەودى هەر دەم وەرەقان بەرز بىت و هەرگىز بەچۈكدا نەيمەن، ئىستاش
دەركاي گەنۋەكتان بۇ دەكەمە وەو ئەگەر يەكىكتان زانيارىيەكى نۇنى لايە با هەر
ئىستا پېشکەشىغان بىكەت.

كەمتىار وتى: ئەى پاشاي دارستان ئەو ناوچەيى كە جەناباتان بە گەورەيى
خۆتانا سەرۆكاريقاتان بە بەندەي بچۈكتان سپاردووە مشكىكى لىيە خاوهنى سەر
لىرىي ئالقونە، ھەموو رۆزىك لەگەل ھەلھاتنى خۆردا دەريان دەھىنەت و بۇ
ماوهىك ئەيانداتە بەر تېشكى خۆرۇ پاشان بۇ شوينى خۆپانى دەكەپىنەتەوە.

پلنك وتى: ئەى پاشاي زرنگ و دانا ئەو ناوچەيى كە فەخامەتتانا نەركى
بەرپۇهەبردىتانا بەم بچۈكەي خۆتانا سپاردووە پاشايەكى لىيە دور بىت لە پۇي
جەناباتان ھەتا بلىنى سەتكارە لە ھەمان كاتدا زۆرىش ترسنۇكە، دارودەستەو
پىۋەندىكى زۆرى ھەيدە كە ھەرگىز لە قىسو فەرمانەكانى دەرناچن، كچىكى
نەخۆشى ھەيدە ھەرجى پىشكى شارەزا ھەيدە ھەتىاۋىتىيە سەرى نەيانتوانىيە
چارەسەرى بىكەن، بەلىنىداواه ھەر كەسىك چاكى بىكەنەوە لىقى مارە بىكەت، خاوهن
شىكى: چارەسەرى نەخۆشى ئەو كچەي پاشا دەماخى سەكىتكى دووسەرە كە
تەنها يەك شوان لە فلان ناوچە ھەيدەتى.

بانبانك پۇي كرده شىرەكە وتى: ئەى ئەو كەسى كە بە دادگەرىيەكەت
دلى ئېردىتەكانى خۆتت بىردووە، بەيدەكسانىيەكەشت كەفوکولى دلى ھەموو
لایەكەت دامرکاندووەتەوە، لە ھەرىمەكەي مەنيشدا درەختىكى بىنى بەر ھەيدە كە
رەگەكانى پۇچۇوە بە ناخى زەۋيداۋ پەل و پۇكانيشى ھەلچۇوە بە ناسىانا، بىنى
ئەم درەختە كەنجىنەيەكى سېخنانخ لە ئالقون و زىوی تىايە.

پیوی و تی: سلاؤ له پاشای مه زمان که به داد په رو هریمه که هموانی گوئی
له مستن خوی کرد و سه دای نه رکه یشی یا خیوان دینیته لهرزه، قوربان:
نیچیره کان به له سه بون و همو توکنیک و ته کتیکنیک به کار دینن بتو خود هر باز
کردن له دهستان، به زه حممت و ماندو بونیکی زور نه بیت پاو ناکرین.

چه قل و تی: خاوهن شکو مرؤفه کان تهیمان و په رژینیان دروست کرد و سه
پیگای گه یشن به مریشکه کانیان لس گرت و سه هموان برستی به چوکیدا
هیناوین، ناچار که و توین له جیاتی گوشتی مریشک سه وزه برو بومی دره خته کان
بخوین.

کورگ و تی: درود بتو فرمان پهواي مه زن و لیوه شاهه که له پیناو دابین کردنی
دادگه ری لهم دارستانه دا هر دهه له هم ولی بیوچاندایه، قوربان: گورگه لی ثم
دارستانه همویان سکالایان له دزی مرؤفه کان همه: چونکه نیشانه مان لس
ده گرن و تا ئیستا چهندانیان لس له ناو بردوین، ئیمەش تو به پاریزه ری خۆمان
ده زانین و چاوه روانین به زوتین کات بیت به هاناماته وه.

کابرای سه خی له سه رده گوئی له همو ثم قسو باسانه بسو، هناسهی له
خوی بپی بسو نوه ک ثم درندانه پی بزانن و نینوکی تیزیان له جهسته يدا
نقوم بکهن و بیکهن به خوارکی زه میکیان.

دواي ئوهی شه و تیپه پی و دنيا که میک روشن بسویه و همویان بلاوهیان لس
کردوو هریه کهيان چوون به لایه کدا. کابرای سه خی خوی گهیانده شویتنی
مشکه که، ته ماشا ئه کات پیک و هک ئوهی که متیاره که باسی کرد خه ریکه لیره
لیره دهیانه بینیته ده روهه، لیپی که پا هه تا هدر سه دیانی هیتایه ده روهه، به ردیکسی
پیاکیشاو کوشتی و سه د لیره که هملکرت، ئه مجا ملی پیگای گرت به رهه لای
شوانه که، دوزیبیه وه پی و ت: ثم سه گم پس بفرؤشه به ده لیره ئالتون.

شوانەكەش وەك ئەوهى دوو ھەنگى لە دارىكدا دۆزىبىتىو يەكسەر بە مامەلەي
پازى بۇو، كاپراش سەگەكەي دوورخستەوە لە ژىز سېبەرى دارىكدا كوشى و
دەماخى دەرھىنناو خستىيە ناو شوشەيدىكى خالىيەوە كە پىشتر بۆ ئەم كاردى
ئامادە كردىبوو، پاشان بەرهە لاي پاشا ملى نا، پىنى وەت: جەنابى پاشا بىستومە
كچەكەت نەخۆشەو پىزىشكانىش لە ئاستى نەخۆشىيەكەيدا ھەموويان
دەستەوسان، چى ئەكەيت بۆ ئەم بچوکەي خۆت ئەگەر چارەسەرى
نەخۆشىيەكەي بىكم؟

پاشا وەتى: ئەگەر چارەسەرت كرد ئەوا لىتى مارە دەكەم، خۆ ئەگەر نەيىشت
كىد ئەوا ملت لە لاشەت جىادەكەمهوە!
باشە چاكى دەكەمهو بەلام بەو مەرجەي لە ژورىكدا بىت كەسى لىن نەبىت
تەنها من و نەخۆشەكە نەبىت.

كاپرا چووە ناو زورەكەو بە دەماخى سەگەكە جەستەي ئافرەتكەي چەور
كىد، ئەوهندەي پىنەچوو كچەكە دەستى كىد بە جموجۇل، تۈزىك وەستاو
جارىكى تر بە دەماخى سەگەكە جەستەي ئافرەتكەي چەورى كردىوە، ئەمچارە
جاوېشى كردىوە، تۈزىكى تر لىتى وەستاو جارىكى تر چەورى كردىوە، ئىتە كەوتە
قسەكىدەن، تۈزىكى تر وەستاو جارىكى تر چەورى كردىوە، ئەمچارەيان ھەستايەوە
سەرىي وەك ئەوهى ھەركىز نەخۆش نەبوبىي.

بۆ پۇزى دواتر پاشا بەلېتەكەي خۆزى بەجىنگەياندو بانگى قازى كردو لىتى
مارە كىد.

كاپرا بە پاشاي وەت مامە كىيان لە فلان شويىن درەختىكى ئاواو ئاوا ھەيە.
لەزىزىد گەنجىنەيدىكى گەورە ھەيە، پاشاش فەرماندەي سوياو كۆمەلېنگى زۇر لە
سەربازو كەنگارى لەكەلدا نارد، بىنى دارەكەيان ھەلدايەوە گەنجىنەكەيان

دەركىد، بەشىك لە گەنجىنەكەيان دابەش كرد بەسر ئەو كريتكارانەي كە بىنى دارەكەيان هەلدايەوە، يەكىك لە كريتكارەكان كاپرا پەزىلەكەي ھاپتى بىوو، لە كريتكارەكانى تر زياترى پېندا، بەلام وتى هەتا چىرۇكى خۆتم بۆ نەكىپتەوەو پىم نەلىنى بەم ماوه كەم چۈن بەم پلەو پايە بەرزە كەيشتىت هيچت لىۋەرناكىم، ئەوەي لە ناو كەلاوهى ئاشە كۆنەكەدا پويدا وردو درشتى بۆ كىئرايەوە، كاپراى پەزىليش بەپەلە خۆى گەياندە لاي ئاشە كۆنەكە، كات كاتى كۆبۈنەوەي مانگانە بىوو، كاپراى پەزىل چۈوه ژورەكەي سەرەوە، زۇرى نەبرە مام شىئر بەخۆى و هەموو ئەندامانى كابىنەكەيەوە خۆيان كرد بەكەلاوهكەدا، پاشاي دارستان داوايى كرد كىن قىسىمەكى هەيدە بۆ وتن با بىكەت، لەولاوه گورگ پاست بويەوە وتى: خاوهن شکۆ چۈن قىسە بىكەين! لە كۆبۈنەوەي مانگى پېشودا ھەندىك زانىيارىمان دركىند مشكەكەو سەگەكە كوززان و گەنجىنەكەش دەرىتىرا، گومان دەكەم كەسىك ھەبىت گويمانلىنى بىگرىت و كەڭى خرالپ لە زانىيارىيەكانمان وەربىرىت، ناو كەلاوهكەيان پشكنى كاپراى پەزىليان لە ژورەكەي سەرەوەدا دۆزىيەوە دەستبەجىن پارچەپارچەيان كرد.

" فىلى ژنان زال بۇو بەسەر فىلى پىاواندا "

رەگىزە وە: بازىرىنىكى كوتالل فروشى خەلکى شارى عەككال دوكانە كەيدا
پۇستەرىنىكى هەلواسىبو لىن نوسرابوو: فىلى پىاوان زال بۇو بەسەر فىلى ژناندا،
رۆزىك ئافرەتىك بە مەبەستى كوتالل كېپن دىتە ناو دوكانە كەيدە وە كە نوسىنى
سەر پۇستەرە كەيى بىنى زۆر تورەو نىكەران بۇو، بەخاوه دوكانە كەيى وەت: ئەودى
لەسەر ئەم پۇستەرە نوسراوه پىچەوانە كەيى راستە، پىاوان لە فرت و فىلدا ھەركىز
لە ژنانى نابەنە وە، ماودىيە كى باش مشتومرىان كرد بەلام ھىچ لا يەكىان نەيانتوانى
قەناعەت بەلاكەيى تر بکات، ئافرەتە كە چۈو بەپىسى خۆيە وە دوكاندارە كەش
خۆي سەرقالل كرده وە بەكاروبارى دوكانە كەيدە وە...
بەدرىزايى پىكەيى كەپانە وە بۇ مالە وە ئافرەتە كە ھەر بىرى لە وە دەكردە وە
چۈن بىتوانىت سەرى ئەم دوكاندارە ناھالىيە نەوي بکات.

بۇ سبەينى خۆي گۇپى و جلوپەرگىتكى پېرە ژنانە لە بەر كرد، گۆچانىتكى
گرت بە دەستە وە، چاولىكەيە كى لەچاو كرد كە گەردبىنە كەيى يەكجار ئەستور
بۇو، ھەر ئەتىت پېرە ژنى سەد سالە يە.

ھاتە وە بۇ لاي دوكاندارە كە بەلام بەبىن ئەودى بىناسىتە وە، بە دەنكىتكى كزو
لە رزۆكە وە وەتى: كاكى دوكاندار كۇپىكەم ھە يە لە خوام دەۋى لىتى بىسېننەتە وە،
بە خوا گىرم خواردووھ بە دەستىيە وە ژيانى لىن تالل كردىم، نە ئامۇزىگارى كەس
وەردە گىرىت نە گوئ بە قىسى كەس دەدات، عاشقى ئافرەتىك بۇوھ ھاوكات
ئافرەتە كە مىردى ھە يە، ھەرچەند ھەولى لە گەلدا ئەدم دەستبەردارى ئەم ژنە
مىرددارە بىبىت بەلام بىن سودە، بە لىتى بە ژنە كە داوه كە كوتالىتكى بۇ بىكىت
لەم شارەدا وىنەي نەبىت، دوكاندارە كەش وەتى: دوو رۆزە لە ئەستە مبۇلە وە
كوتالىتكى نوپمان بۇ ھاتووھ نەك تەنها لەم شارە بەلكو لە ھەموو ولاتى شامدا

وینه دست ناکه ویت، پیره زنه که وتسی: ثه کریت پارچه یدکم لدو قوماش بز
بپریت بز نهودی پیشانی کوره که می بدم و نه ویش پیشانی خوش ویسته که
بدات بزانیت به دلیه تی، کوتال فروشه که ش به نهندازه لهدستیکی بز هری و
دایه دستی.

ئافره ته که هر له دوکانه که هاته ده رهه پرسیاری مالی دووکانداره که کری
ناونیشانی مالیانی و درگرت، چوو مالیانی دوزیبه و هو له ده رگای داو زنی قوماش
فروشه که که ده رگای لی کردوه، وتسی: کچم له شاریکی ترمه هاتوم نویزه
نه کردووه، ریگم پس نه دهیت بیمه زوره و دهستنویزه بکرم و نویزه کم
بکم، نه ویش فرموموی بز زوره لی کردو به که رمی به خیری هینا، ثاوی بز هینا
دهستنویزه گرت و شوینی نویزه کردنی بز ناما ده کرد، ئافره ته که دستی کرد به
نویزه کردن و خاوند ماله که ش چوو به ده نیشوکاری ناو ماله وه، ئافره ته که هات
پارچه په پرکه ده هینا و له سه رجیگای نوستنه که یان داینا و له ماله که هان
ده رهه، کابرای دوکاندار بز پشوی نیوهره هاته وه بز ماله وه، ته ماشا نه کات پارچه
په پرکه له سه رجیگای نوستنه که یان که و تووه، که نه دیمه نهی بینی دلنيا بزو
له وهی خوش ویستی کوری پیره زنه که ها وزینه که خویه تی، بز ویه به خیرایی
بانگی زنه که که کرد پسی و ت: هر نیستا که لوبه له کانت ده پیچیته و هو هتا مالی
باوکت ناوه ستیت، زنه که بشی وتسی: تخوا چی بزو بز پیم نالیت، وتسی: پیم
و تیت هتا زووه له برچاوم و نبه، بیتیه وه به لای نه ماله دا ملت له لاشت جبا
ده که مه وه.

کوتال فروشه که بهم حاله وه بز ما ودیه کی زور به و خفت و نازاره
ده تلایه وه، روزیک ئافره ته که دای به لای دوکانه که یدا بینی زور مات و ملوله:

بزیه به زدیی پایادا هاته وو وتسی: ئیستا کاتی ئوهیه ئوهی تیکمداوه چاکی
بکه مه وه، بزیه بپله خۆی گهیانده ماله وو جله پیره زنانه کهی له بئر کرد ووه
چاویلکه ئه ستوره کهی له چاو کرد ووه هاته وه بۆ دوکانی کابرای کوتاڭ فرۇش.
هر که له دووره وه ئه مى بىنى وەک شىت لە سەر كورسىكىي ھەستايە ووه
پەلاماریدا، بەلام كېپارىتك لە ناو دوکانه کەيدا بۇو نېھېشىت دەستى پىن
بگەيەنىت.

— ئوه بۆ پەلامارم ئەدەيت، ج خراپەيەكم بۆت بۇود؟!

+ كوره بپۇ نەفرىنى خوا له خۆت و كورە كەيىشت بىت

— ئەم ھەموو ھاتوو ھاوارەت تەنها بۆ ئەو پارچە قوماشە بۇو کە لىم
وەرگرتىت

+ پېم نالىقى ئیستا تۆ بۆچى ھاتويتەوە بۆ دوکانه كەم؟!

— ھاتوم بۆ ئوهى پارچە يەكى ترم لهو قوماشە پىن بەدەيتەوە: چونكە ئەو
رۇزەي پارچە قوماشە كەت پېندام بەمە بەستى نویىز كردن له دەركاى مالىكىدا.
زىنېكى بەحەياو حورمەت دەركاى لىنى كردىم وە ئاۋى دەست نویىز بۆ ھېنام.
شويىنى نویىز كردىنى بۆ ئامادە كىزدم، ئا لهو مالەدا پارچە قوماشە كەم بېرچۈو.
ئیستاش مالە كەم لىنى ون بۇوەو ھەرچىش ئەكەم ناچىعە وە سەرى، ھاتوم ھەر لهو
قوماشە پارچە يەكى ترم پىن بەدەيت.

كوتاڭ فرۇشە كە بە بىستىنى ئەم قسانە رۇشنايى كەوتە نىنوجاوانىيە وە، وتسی:
ت�وا بەراستە؟!

— ت�وا بەم سەرى پېرىيە وە من ھى ئوهەم درۇ بکەم.

+ كوره بەقوربانىت بىم، ئەوا ئەو تۆيە قوماشە ھەر ھەموى بۆ تۆو پارەشم
ناوىت.

بەپەلە دوکانەكەي بەجىھىشىت بىز ئەودى بچىت ژنەكەي بەھېنىتەود.
 بۇسې يېنى مەدالىك نامەيەكى هېتىاۋ دايە دەستى كوتاڭ فرۇشەكەو بەخىزايىسى
 رۇيىشت، كە نامەكەي كرددوھ تەماشا ئەكەت لىيى نوسراوە من كورم نىبەو
 خۆشەۋىستىش لەئارادا نىيە، بەلام فيلى زنان زال بۇو بەسەر فيلى پىاواندا.
 كوتاڭ فرۇشەكەش دەستبەجىن پۇستەرەكەي لىن كرددوھو پۇستەرىيکى ترى لە¹
 شۇتىداھەلواسى و لىتى نوسى: "بەلىن فيلى زنان زال بۇو بەسەر فيلى پىاواندا"

"که س برینی خوی بیر ناچیته وه"

رەگىرنەوه: شوانىك كردبوى بەنەرىت ھەموو جارىك مەپومالاتەكى لە
لەوەپايدىكى نزىك لە گۇندەكەي خۆيان دەلەوەپاند، نەرىتىشى وابۇو ھەر كە
مەپومالاتەكى دەستىيان بە لەوەپ دەكىد ئەمېش بە شەمالەكەي ئاوازى خۆشى
بۇ دەچرىپىن، جارىك ئاوازەكەي ھىننە خۆش و چىز بەخش بۇو مارىكى لە
كونەكى ھىننایە دەرەوەو لەبەر دەمىدا دەستى كرد بە سەما كىرىن، پاشان مارەكە
خۆى كرددەو بە ناو كونەكەيداو لىرەيەكى ئالتنى دەرھىتىناو فېنىدا بۇ شوانەكەو
ئىتىر خۆى بىز كرد.

شوانه‌کهش لیره ئالتونه‌کهی هەلگرت و بە دلخۆشیه‌وە گەپایه‌وە بۆ ماله‌وە، بۆ
سېھینیش مەروملاٽە‌کهی بۆ لهوھەر ھینتايیه‌وە بۆ هەمان شوین، ھەر ئەوهندەی
شىمالە‌کهی دەرهەتىناو دەستى كرد بە شەشمال ژەندن مارەكە ھاتەوە دەردەوە و دەك
دۇيىنى دەستى كردەوە بە سەما كردن، پاشان گەپایه‌وە بۆ ناو كونە‌کهی و
لیرەيە‌کى ئالتونى دەرهەتىناو فېئىدا بۆ شوانه‌کە، ئەويش ھەلېگرتەوە مارەكەش
خۇي بىزىز كردەوە!

پۆزانه ئەمە دوباره دەبويھە، تا واى لىھات بارودۇخى دارايى شوانە كە
ھەلکشانىكى باشى بە خۇيە وە بىننى، بۆيە بېپارىدا بچىت بۆ حەج،
مەپومالاتە كە راھەستى كورەكە كى كردو ئامۇزگارىيە كى زۇرى كرد كە زۇر
ئاكادارى مەپومالاتە كە بىت و لە هەر كويىيەك ئەيانلەوە پېتىت بیانلەوە پېتىت
بەلام نزىكى فلان شوين نەبىتە وە، بە بىن ئەوهى ھۆكارە كە بۆ پون بکاتە وە،
باوکە كە بەرەو شارى مەككە بەپىكەوت و كورەكە يىشى پۆزانه مەپومالاتە كە
دەلەوەرپاند، تا پۆزىك بىرى لەوە كرددەوە ئەرى باوكم بۆچى ئە و شوينە لىن
قەدەغە كردم؟! بە خوا دىيارە ئەم ماستە بىن مو نىيە!

..... ده گنبد نو

نه مه بیو به ماخولانی سه‌ری؛ تا پژوهیک بپاریدا مه‌روم‌الات‌که بیات بتو ندو
شوینه بزانیت له‌وی ج باس، هرکه فوی به شمشاله‌که‌یدا کرد ماره‌که له
کونه‌که‌یه‌وه هاته ده‌ره‌وه وهک نه‌ریتی جارانی ده‌ستی کرد‌دهوه به رهق و سه‌ما
کردن، پاشان خوی کرد‌دهوه بمناو کونه‌که‌یدا و لیره‌یه‌کی ده‌ره‌تی‌ناو فریتیدا بز
گه‌نجه‌که و ثیتر خوی ون کرد.

نه‌ویش لیره‌که‌ی هه‌لکرت‌دهوه به‌دهم گورانی وتنه‌وه گه‌پایه‌وه بتو ماله‌وه، له‌دلی
خویدا وتسی؛ ببی و نه‌بی نه‌م ماره گه‌نجینه‌یه‌کی گه‌وره‌ی شاردووه‌ته‌وه، نه‌گه‌ر
بتوانم بیکوژم نه‌وا نه‌و گه‌نجینه به‌تنه‌ها بتو خوم ده‌بیت و ژیانم به‌یه‌کجاري
ده‌گوریت!

بتو سبه‌ینن له‌گه‌ل شمشاله‌که‌یدا شعشیره‌که‌یشی هه‌لکرت و بپاریدا ماره‌که
بکوزیت و گه‌نجینه‌که بجهیت‌تی‌وه، مه‌روم‌الات‌که‌ی له شوینه‌که نزیک کرد‌دهوه
ده‌ستی کرد به شمشال ژه‌ندن، ماره‌که‌ش وهک نه‌ریتی هه‌موو جاریکی له
کونه‌که‌یه‌وه هاته ده‌ره‌وه ده‌ستی کرد‌دهوه به خوبادان و سه‌ما کردن، گه‌نجه‌ی
شعشیره‌که‌ی هه‌لکنی‌شاو هینایه‌وه بتو ماره‌که، له کلکیدا و په‌راندی، ماره‌که‌ش پری
دايه گه‌نجدکه و پیوه‌ی داو هر له‌ویدا جوله‌ی لئی بری!

باوکه‌که له حج گه‌پایه‌وه، پنیان ووت کوره‌کدت له فلان شویندا مار پیوه‌ی
داوه‌و کوشتویه‌تی، له دلی خویدا وتسی به‌خوا ببی و نه‌بی نه‌مه کاری ماره
خاوهن لیره‌که‌یه، بپار بیت توله‌ی کوره‌که‌می لئی بکه‌مه‌وه!

دوای چهند پژوهیک مه‌روم‌الات‌که‌ی برد‌دهوه بتو هه‌مان شوین، ده‌ستی کرد به
شمشال ژه‌ندن و چرپن‌وهی ئاوازه کونه‌کان، ماره‌که وهک جاری جاران له
کونه‌که‌یه‌وه هاته ده‌ره‌و پاش ماوه‌یه‌ک سه‌ما کردن خوی کرد‌دهوه به کونه‌که‌یدا و

ليره يەكى ئاللىنى دەرھىندا فرپىيدا بۇ شوانەكە و وتى: ها ئەم لىرە يەش بىگرە، بەلام
ئىتر نەيەيتە وە بەم كوزەرەدا؛ چونكە نە تۆ كورەكەت بىر دەچىتە وە نە منىش
كىلەم بىر دەچىتە وە.

"نه و ژنه داواي جيابونه ووه دهکرد"

دهکنرنه ووه: ئافره تىك ههبوو هه ردەم لەگەل ھاوسمەركەيدا له گىرەو كىشەدا بۇون، بۆيە بېرىپەيدا لېسى جيابىتىه ووه، بۆ نە و مەبەستە چوو بۆ لاي مەلاي گوندەكەيان، كە زۆر جار خەلک بۆ چارەسەر كەرنى كىشە كانيان پەنايان بۆ مەلاي گوند دەبرد، چىرۇكى خۆى بۆ كىرپا يەوه، مامۆستاش وتى: باشه له مىرددەكە تەت جيادەكە مەوه بەلام به مەرجىك

— مەرجەكەت چىه جەنابى مامۆستا؟

+ مەرجەكەم نەوهىه تالە مويەكم لە سەيىلى شىئر بۆ پەيدا يكەيت سەيىلى شىئر..... باشه قوربان تو نەتەوتىت به كوشتم بەدەيت يان لە مىرددەكەم جىا بکەيتەوه؟!

+ نەوه تاكە مەرجى منه و ئىتىر تۆش كەيفى خۆتە

ژنه كە بىرى كرددەوە مامۆستا دوو بىزاردەي پىداوه يەك لە يەك تالىرن، يان نەوهىه لەگەل مىرددەكەيدا درېزە پەزىان بىدات و گىروگرفتە كانيان هەر بەردەوام بىت و رۆزانە دەرودراوسىن گوپىبىستى شەرۇ ھاتوهاواريان بن، يان نەوهىه بچىت بۇ دارستان و ژيانى خۆى بخاتە مەترسىيەوه لە پىنماو بەدەستەتىنەي نەو تالە مۇوه؛ چونكە نەوه تاكە پىنگەي پزگار بونىيەتى لەدەستى مىرددە لاسارەكەي.

ژنه كە بىزاردەي دووهمى لەلا دلگىرتر بۇو، بۆيە چوو بۆ بازار بەرخىكى قەلەوى كېرى و بىدى بۆ دارستان لە نزىك لانەي شىرىتكەدا بەستىيەوه، خۆيشى لە دوورەوە چاودىرى دەكىد تا شىئەكە هات و خواردى.

بۆ رۆزى دووهمىش دووبارە چوپىيەوه بۆ بازار بەرخىكى ترى كېرى، بەلام نەمجارە نزىكتىر لە لانەي شىرىدەكە بەستىيەوه، دوبارە شىئەكە هات و نەمىشى

خوارد.

رُوزی سینه‌میش چویه‌وه بُو بازارو به رخیکی تری کپی، به لام بپاریدا
 نه مجاره به هر نرخینک بووه زیاتر له شیره‌که نزیک ببیته‌وه و تالینک له سعیلی لئن
 بکاته‌وه، به رهه لای بیشه‌ی شیره‌که ملی پنگای گرت و رهشوی ملی
 به رخه‌که‌یشی به دوای خویدا پاکیشا تا تهواو له شیره‌که نزیک بسویه‌وه،
 به رخه‌که‌ی لبه‌رده‌میدا به رهلا کرد، شیره‌که‌ش پری دایه و که‌لبه‌کانی له قورکی
 توند کرد هتا له په‌لوپوی خست، نه‌وجا دستی کرد به خواردنی، نه‌میش
 له سه‌ری پاوه‌ستابوو ته‌ماشای ده‌کرد، دوای نه‌وهی شیره‌که تیری خواردو
 چواریه‌لی راخست بُو نه‌وهی بخه‌ویت نه‌میش چووه په‌نایه‌وه و به شینه‌بی
 دستی هینتا به سه‌ریدا تا خه‌وی لئن که‌وت، ده‌ستی بردو زور به نه‌رمی تالینک له
 سعیلی لئن کرده‌وه، به خیه‌ای گه‌رایه‌وه خوی گه‌یانده لای ماموستاو تاله
 سعیله‌که‌ی دایه دستی.

ماموستا تاله سعیله‌که‌ی گرت به ده‌سته‌وه و تی: تخوا شرم و شوره‌بی نیه بُو
 تو بتوانیت شیرینک به و درنده‌بیهی خویه‌وه پام بکهیت و تالینک له سعیلی لئن
 بکهیته‌وه به لام نه‌توانیت له گه‌ل میرده‌که‌هدا خوت بگونجینیت؟!

| زنه‌که له شرمدا سور هله‌که‌پاوه بپاریدا بکه‌پیته‌وه بُو ماله‌که‌ی خوی و هه‌موو
 هه‌ولینک به خه‌رج بداد بُو خوشکردنی نیوان خوی و میرده‌که‌ی.

"دابەشکىدىنى رىتى"

دەگىزىنەوە: شىرىئىك و پۇيىبىهك و گورگىك لەگەشتىكى پاوكىرىدىندا پېتكەوە بۇون
بە ھاپىئى . پېتكەوتىن لەسەر ئەوهى ھەرچىان پاوا كرد ھىچى لىنى نەخۇن ھەتا
دانى ئىتتىسى .

سەرەتا ئاسكىيىكىيان پاوا كرد لە شوپىنىكى بىتىرسدا شاردىيانەوە، پاشان
گويدىرىزىكىيشيان پاوكىردو لە شوپىنى ئاسكەكەيان تىدا شاردبووبىهەوە
گويدىرىزىكەشيان شاردهوە، ھېشتا خۆر ھەر بەئاسمانەوە بۇو كەروپىشكىيىكىشيان پاوا
كىرىد، لەگەل خۆرثاوا بۇوندا ھەرسىكىيان پېتكەوە كەران وە بۇ نەو شوپىنى
نېچىرىەكانىيان تىدا حەشاردا بۇو .

شىرىئەكە بە گورگەكە وەت: ئادەت ئەم نېچىرىانە دابەش بىكە لە نېۋانماندا
گورگەكە وەتى: ئاسكەكە بۇ تۆ، گويدىرىزىكەش بۇ من، كەروپىشكەش بۇ پۇتى
شىرىئەكە زۆر بە توندى نەپاندى بەسەرىداو يەك چەپۈكى پىتىدا كېشا لە
خويىنى خۆپىدا كەۋازاندى .

پاشان تەماشايەكى پۇيىكە كەردو وەتى: ئادەت تۆ دابەشيان بىكە، وەتى قوربان
دابەشکىدىنى بۇ چىيە؟ جىگە لە جەناباتان كىن حەدى ھەيە پېشكى ھەبىت؟
كەروپىشك جىياتى پەنيرونان، ئاسكىيش بۇ ژەمى نىوھەرپان، گويدىرىز بۇ ژەمى
شىوان، نۆشى گىانت بىن قوربان

شىرىئەكە وەتى: ئەتى پۇتى كىن فىرى ئەم دابەشکىدىنە دادپەرەۋەنەيى كەرىد؟
وەتى قوربان خويىنى گورگەكە فىرى كەرم .
شىرىئەكە داي لە فاقاى پېتكەنин و بەپشتدا كەوت .

"لە سكى دايىكىيەوە بۇ ناو گۆر"

دەگىرنەوە: كابرا يەكى عەرەب ھەبوو بەناوى جەبر، ئەم كابرا كەسىتكى گەپىدە بۇو، ھەرددم لەگەشت و گەپاندا بۇو، لەم شار بۇ ئەو شارو لەم كوند بۇ ئەو كوند، لە يەكىك لە گەشته كانىدا پىسى لە گۈندىك دەكەۋىت و بەلاي گۆرستانەكە يىدا تىىدەپەرىت، لە ناو گۆرستانەكەدا شتىتكى سەيرۇ سەرنج چەكتىشى بىنى!

لەسەر كىلى ھەموو گۆرېك ناوو تەمنى مەردووهكە نوسرابۇو، لە ھەموو سەيرتر ئەو بۇو قەبارەي گۆرەكان زۆر كەورەتىر بۇون بەبەراورد بەتەمنى مەردووهكانى ناوى، تەمنەكان تەمنى مندال بۇون بەلام گۆرەكان گۆرپى زەلام بۇون،

گۆرېتكى بىنى لەسەرى نوسرابۇو خاوهنى ئەم گۆرە ناوى سەعده، تەنها سالىك و سى مانگ ژياوه!

گۆرېتكى ترى بىنى لى نوسرابۇو خاوهنى ئەم گۆرە ناوى سوعادە، دوو سال و يەك ھەفتە ژياوه!

لە ھەر گۆرېكەوە دەچوو بۇ گۆرېتكى تر زىاتر سەرسام دەبۇو، تا گەيشت بە پاسەوانى گۆرستانەكە و پىسى وت: ئەرى بىرالە من زۆر شاران كەپاوم و شتى سەيرۇ سەمەرەي زۆرم دىيە، بەلام ئەوهى لەم كوندەدا دىيۇمە لە ھېچ شوتىنىكى تردا نەمدىيە، پاسەوانەكە زەردەخەنە يەكى كىردو وتى: رەنگە گۆرپى درېئۇ تەمنى كورتى مەردوى ناو ئەم گۆرستانە توشى شۆكى كردىپىت!

وتى: بەلىن، ئەى چۈن قوشقى نەبم گۆر كۆرپى زەلامەو تەمنەن تەمنى مندال، پاسەوانەكە وتى: ئاخىر ئىتمە تەنها ئەو كاتانە بە تەمنەن ھەۋىماز دەكەين كە بە خۆشى تىايىدا ژىابىن، بۇ نۇونە سەعد پەنجا سال ژياوه، لەو پەنجا سالە

..... ره گیر نه و

تهنها يه ک سال و سئ مانگ خوش ژیاوه، ئه وی ترى هەموی لە بەدبەختى و
کويىرەوەزىدا بەسەر بىدووھ، ئىمە تەنها ئەو تەمەنەمان بۇ نوسىيە كە خۆشبەخت
بۇوە تىايىدا، ئەويتى كە لە نەگبەتى بەدبەختىدا گوزەراندۇيەتى لېمان فرپىداوه.
جەبرىش وتى دەي مادام وايە ئەگەر من لەم گوندەدا مردم لە سەر كىلى
كۈپەكەم بنومن "خاوهنى ئەم گۆرە ناوى جەبرەو لە دنيادا هىچ نەژياوه، لە سكى
دايكىيەوە بۇ ناو گۆر"!

"ژیری ژنیک"

رەگىرنەوە: لە يەكىك لە گوندە دوورە دەستەكاندا كە خەلکەكەي دوور لەو
كىنەو خۆپەرسىتىيەي كە لە شاردا بىوونى ھەيە ھەموان وەك برا دەزىان،
خۇشەويىتى و تەبايىي بالى كېشىباوو بەسىرىاندا، لە ئىشىوكارە سەخت و
دۈزارەكانى وەك جوت، گىرە، دروينە، قورەبان و هىت... هاوكارو دەستبارى
بەكترى بۇون.

لەم گوندەدا پىاۋىتكى دەولەمند ھەبۇو، پۇوخۇش و خەندە لەسەر لەب، نەرم
و نىان و بە ئەدەب، رەوشت بەرزو خۇش مەشرەب، ئەوهى پىوستى بە پارە
ھەبوايە قەرزى پى ئەدا، ئەگەر ھەزارو نەدار بوايە لىسى وەرنەدەگرتەوە، ئەگەر
كەسىك لىسى بقەومايمە لەلايەك بەوتەي شىرىن و لەلايەك بە سامانەكەي
دىنەوايسى دەكرد، ئەگەر مالە ھاوسيتىيەكى مىوانىكىيان بەهاتايە ئەم خواردن و
پىداويسى بۇ دەناردن بۇ ئەوهى بەپۈرسۈرى مىوانەكەي پى بەرپى بىكەن!
ئەم پىاوه سى كچى ھەبۇو گەورەكەيان خەريك بۇو خۇي ئەدا لە سى سال،
تا ئەو كاتەش ھېچ كام لە كەنجانى گوند نەھاتبۇنە خوازبىتنى، بە پىچەوانەي
كچانى ترى ھاپىئى و ھاوكۇندى كە ھەر لە تەمنىتكى مندالى و لە سەرەتاي
پىنگەيشتىيانەوە چوبۇنە ژيانى ھاوسەرگىرىيەوە.

لەشەويىكى مانگە شەوى وەرزى ھاويندا ئەم پىاوه دەولەمندە لە گەل
زەكەيدا لە حەوش و حەسارى مالەكەياندا دانىشتىوون وېتكەوە قىسو باسيان
دەكرد، زەكە بە پىاوهكەي وەت: ئەرى بۇ بېرىك لە حالى ئەم كچانەت
ناكەيتەوە؟!

— بۇ؟! ئەم كچانە لە ج شتىكىيان كەم؟!

+ ئەي نابىنىت كچانى گوند ھەموويان مىردىان كردووهو مندالىشيان بۇو
ئەوەنا كچە گەورەكە خۆشمان وا خەرىكە تەمنى ئەبىت بە سى سال و
ھېشتا خوازىتىكەرى نەهاتووه!

- راست دەكەيت، بەلام بەرای تو ھۆكارەكە بۇ چى دەگەپتەوه؟

+ وەلا ھۆكارەكە تەنها سەروھت و سامانەكە تۆيە!

- سەروھت و سامانى من بۇ؟!!!

+ ئەي ئەگەر گەنجىك نياز بکات لە دەركا بادات و بىتە خوازىتى يەكتى
لە كچەكانت لە دلى خۆيدا دەلىت: كورە ئەوانە كچە دەولەمەندن چۈن لوت بە^{ئىمەيەكى}
هەزارو نەداردا ئەھىنن؟! يان ئەگەر بىشزانى پىشى پازى دەبىن دەلىت:
باشه گوناھى ئەم كچە چىه من بىم لە زىيانە پې لە نازو نىعەتمەدى مالى
باوكىيەوە دەرى بىم بۇ ناو ئەم زىيانە پې لە كەسەرو دەردى سەرىيە خۆم، لەو
كۆشك و تەلارە مالى باوكىيەوە بىپېچە ناو كۆلىت و كوخىكەوه!

پاشان وتى: ھەموى سوجى تۆيە، تو ھۆكارىت... پۇيىستە كارىك بىكەيت

پباوهكە توزىك خۆى تورە كردو وتى: من چى بىكم؟ بچم مىردىان بۇ بىرم؟!
زىنكە زەردىخەنەيەكى كردو وتى: نا، بەلام پۇزى ھەينى بچۇ بۇ لاي
مەلاي گوندو پىشى بلى: مامۇستا گىيان وەك لاي جەناباتان شاراوه نىيە ئىستا بۇرە
بە باو بۇ مارەبىي زۇن بېتكى زۇر دىيارى دەكىرت و گەنجانى ئەمرۇش ئە بېرە
زۇرەيان پىنهالناسورىت. ئەگەر بىكىرت و تارى ئەم ھەينىيە تەرخان بىكەيت بۇ
باسى "كەمكىرىنەوەي بېرى مارەبىي" ئەوا كارىكى زۇر باش دەكەيت، پاشان كە
مامۇستا لە وتارەكە بويەوە تۆش وەسف و سەناي وتارەكە مامۇستا بىكە، ئەو
كەنەلەك دەزانن تو بۇ كچەكانت چاوت لە مىردى دەولەمەندت نىيە!

کابای دهوله مهند چو بولای ملای گوندو داوای لئ کرد ئو باسے
بوروژینیت و مامۆستاش واى کردا!

که مامۆستا له وتارو نویزی ههینی بویه وه کابرا له ناو مزگه وتسا ههستایه
سەر پى و وتسى "دەك ياخوا دەست و دەست خوش بېت مامۆستا بۇ خوت و بۇ
وتارت، خەلکىنە مامۆستا چى فەرمۇو با وا بکەين، ئىمە هەمومان براي يەكىن،
کەسمان لە ئەوي ترمان بالاتر نىن، هەمومان لە ئادەمەين و ئادەمېش لە گلە"
پاشان لايەكى كرده وه بەلای يەكىك لە ئامادە بوانداو ئامازەيەكى بۇ كردو وتسى:
كاكە ئەوه مام عبدالله بەخوا ئەو هەرگىز گەنجىكى دەرەوهى ئەم گوندەلى لە
گەنجىكى گوندەكەى خۆمان پى باشتىر نىيە، ئەوه حاجى موحەممەد دەرگاي
كراوهى، ئەوه من دەرگام كراوهى، فەرمۇن با بەھەمومانەوە كارئاسانى بۇ
گەنجانى گوندەكەى خۆمان بکەين تا خواش كارئاسانى بۇ مال و منالى ئىمە
بکات، سەروھت و سامان گرنگ نىيە، گرنگ ئەوهى كورپەكە دىندارو رەۋشت بەرز
بېت.

ھەفتەيەك تىنەپەپى ھەر سى كچەكەى بە شوپىنى يەكدا خوازبىننیكەريان
ھاتن و بەمېرىدى دان.

" دەرگای نەم مالە دادەخربىت "

رەگىزەنە: يەكىن لە پىاوه ئىپرۇ داناكانى عەرەب كە ھەر دەم جىنى مەتمانەو
پازۇنیازى خەلک بۇو، بۇ چارەسەركىرىدىنى كېشىمە كېشىم و ناكۆكىيە كان پەنايان بۇ
رەھىتىاۋ بىريارو پاسپاردەكانىشى بەبايەخەوە جىبىھە جىن دەكرا.

ئەم پىاوه لە گەل ئەوهى بە واتاي وشە فەيلە سوف بۇو كەسىكى دەولەمەندو
خوا پېداۋىش بۇو، بۇيە زۇر جار بە سامانەكەى لە مېرەكانى بەر دەم
چارەسەركىرىدىنى كېشەو ناكۆكىيەكانى لادەبرە، بەلام خودا تەنیا كورپىكى پېدا بۇو،
كە زۇر بە باشى پەروەردەي كردى بۇو، تا ئەو كاتەش بۇو بە زەلام ھەر چاوى
لەسەرى بۇو!

ھەموو رۆزىك مالىيان جەمەي دەھات لە خەلک. ئەم دەستە دەرپۈشت و
دەستىيەكى تى دەھات، ھەمووشيان پېش ئەوهى لە مالەكەى بچونايەتە دەر دەه
كېشەو ناكۆكىيەكانىيان بۇ چارەسەر دەكرا.

رۆزىك ئەم پىاوه لە شوتىنىكدا بەتەنیا دانىشتبۇو، خەيالى رۆشتىبۇو، نىشانەي
خەمەتكى قول لە پوخسارىدا بەدى دەكرا، كورەكەى هات بۇ لاي و وتى:
_ ئەوه چىيە باوکە گىان خەم و پەزارەيەكى زۇر پوخسارى داگرتىو، بىر
لەچى ئەكەيتەوە؟!

+ كورپ بىر لەوه دەكەمەوه كە من دەمرىم و دەرگای ئەم مالە بەپۇي
خەلکانى كېشەداردا كلىم دەدرىت، لەبىر ئەوهى كەسىك نايىت داودرى بىكەت
لە نىوانىاندا كېشەو ناكۆكىيەكانىان ھەر بە ھەلۋاسراوى دەمەننەوه، خەم و
پەزارەي ئەوه دايىگىر تۈووم.

_ ياخواھەر تەمن درېڭىز بىت و ھەرگىز مەركەت نەبىئىم، خوا نەكىر دە ئەگەر
ئەوهش پويدا ناھىيەم جىيگا كەت بە چۈلى بەتىننەوه، خۆم داودرى لە نىوانىاندا
دەكەم و دەرگای ئەم مالەش ھەر دەم كرا و لەسەر پشت دەبىت.

+ كورم ئەگەر ئەو رۆزە هات و شوتى منت گرتەوه، سەخىيەكى و
پەزىلەتكى ناكۇكى و مشتومە كەوتە نىوانىانەوه چۈن داوهرى لە نىوانىاندا
دەكەيت؟

— لە سەخىيەكە دەپچەم بۇ پەزىلەكە، سەخى بەبى ئەوهى گەپى تىبھالىن
ئەبەخشىت ئەي ئەگەر گەپىان تىھالاند چۈن نابەخشىت!
باوکەكە زەردەخەنەيەكى كىردو دىيار بۇو وەلامى كورەكەي بەدلدا چۈو بۇو.
پاشان وتى كورم ئەي ئەگەر دوو پەزىل ناكۇكى و مشتومە كەوتە نىوانىانەوه
چۈن پېكىيان دىئننەوه؟

— لە بەركى خۆم دەردىكەم و پېكىيان دىئننەوه

+ ئەي ئەگەر دووسەخى مشتومە كەوتە نىوانىانەوه؟

— دوو سەخى هەركىز مشتومپىان لە نىوانىاندا پۇنادات، خۇ ئەگەر پويشىدا
ئوا هەر تاوىكەو دواتر دەگەپتەوه سەر پىشەپەنى خۆيان، بۇيە پىۋىست
بە داوهرى ناكات لە نىوانىاندا

+ بەخوا پۇلە كورپى باوکى خۆتى، پىاپى كورپى وەك تۆى بىبى ئەگەر هەر
ئەو دەمدەش بىرى بۇشايى بەجىنناھىلى.

"واى زانى دەست قوچاوه"

دەكىزىنەوە: پىاوېتكى ھەزارو دەست كورت ھەبۈو، ھاوكات خاوخىزىانىكى زۇرىشى بەسەردا كەوتپۇو، ھاناي بۆ يەكتىك لە ھاپىتكانى بىردى بۆ ئەوهى دەستكىرۇسى بکات و تۆزىك بارى قورسى سەرشانى سوك بکات، بەلام پۆزشى بۆ ھىئىنايەوە و تى: خۆت بارودۇخەكەت لە بەرچاوه، سال سالى گرانى و قات و قىرىيەو ئەوهى ھەمە بەتەواوى بەشى خاوخىزىانى خۆيىش ناكات، بەلام دەتنىرم بۆ لاي كەسيك بىرۋا ناكەم دەست پەنیت بەرپەتەوە.

چوو بۆ لاي مالى كابرا تەماشا ئەكەت خۆى سەرقال كردووھ بە چارەسەر كەدنى بىزنىكى نەخۇشەوە، لە دلى خۆيدا و تى: ئەمە سەرەپاي ئەو ھەمۇوھ مەپۇمالاتە چاولە بىزنه لاتىك نابويىرى، جا چۈن ھىچى بۆ من لە دەست دەبىتەوە؟! بەبى ئەوهى ھىچى پىي بلنى بەشۈپنى خۆيدا كەپايەوە بۆ لاي ھاپىتكەي و چىرۇكەكەي بۆ كەپايەوە پىي و ت:

— بەخوا برا كابراي لاي تۆ كەسيكى چروك و دەست قوچاو دەرچوو

+ ھىچت پىي و ت?

— كە ئەوهەم لى بىنى ھىچم پىنھەوت

+ بچۇرەوە بۆ لاي و داواي لى بکە، بە دەستى خالى ناتكىرپىتەوە.

ئەمجارەش گەپايەوە بۆ لاي مالى كابرا تەماشا ئەكا ئامۇزگارى كورەكانى ئەكەت: پۇلە كە باراشەكەتان بىردى بۆ ئاش ئەگەر يەك دەنكە گەنمىشى لېرزا ھەلېگىنەوە، لە دلى خۆيدا و تى: هاي هاي كابرا لە دەنكە گەنمىك خوش نابىت كە بە دەم پىكاكاوه لە بارى گوپىدرېزەكە دەكەۋىتەوە خوارەوە جا چۈن ھىچى بۆ منىكى نەشناس و داماو لېدەبىتەوە؟! بۆيە ھىچى پىنھەوت و جارىكى تر بەشۈپنى خۆيدا كەپايەوە ھاتەوە بۆ لاي ھاپىتكەي و پىي و ت:

مالۇپان، بەخوا ئەم چروكىيە ترىشىم پىوه دى. پىم و تىت كاپرا پەزىلەو
ھېچى لىنى ھەلناوەرى. بەلام تۆ ھەر لەسەر قىسى خۆت سوربويت.
+ نا تۆ بچۇ پەنایەوە داواى لىنى بکە. خۇ تۆ دوو جارە ئەچىت بۆ لاي
مالیان و ھېچىش نادركىيەت. من دلىام سكالاى حالى خۆتى لەلا بکەيت
نانۇمىندىت ناكات.

لە زېر فشارى ھاپىكەيدا بە نابەدلى جارىكى تر چويمە بۆ بەردەم دەركاي
مالى كاپراى دەولەمەند، كە نزىكى مالیان بويەوە گوپى لىنى بۇو بە كچەكانى
ئەوت چراكە كز بکەن با نەوتەكەى ناوى زوو تەواو نەبىت. لە دلى خۆيدا
وتى: ئەى قورى دنىام بەسەر، بەخوا بپوا ناكەم ئەم شارە لەم پىاوه پەزىلتەر
چروكىتى تىبا بىت. خۇ ھەتا دېت پۈزىت دەردەكەوېت.

ئا لەو كاتەدا كاپراى دەولەمەند دەركاي مالەكەى كردەوە تەماشا دەكت
كەسىك لەبەر دەركاكەياندا وەستاواه، يەكسەر رپى دەمى تىكىدو پىتى وەت: كارت
چىيە؟ ئەمە سىئىم جارە تۆ لېرەدا دەبىتىم.

كاپراى ھەزارىش وەتى: گەر گوپى لىنى بىرىت پاستىيەكەت بىن دەلىم. ھەزارى
تەنكى پېپەلچىنیوم، هانام بۆ ھاپىيەكم بىردى تەماشا ئەكەم ئەو لەمن وېرانترە.
پەنسۇتى كرم بۆ لاي تۆ، وەتى بچۇ خۆتى پېپەكەيەنە بەدەستى بەتال
ناتكىپەتتەوە، جارى يەكەم هاتم تەماشام كرد سەرەپاى ئەو ھەمووھ مەپۇمالاتە بىن
شومارە كە چى خۆت بەدەستى خۆت خەرىكى تىمار كردنى بىزىنە لاتىك بويت.
جارى دووەم هاتم بە كورەكانت وەت: ئەو دەنكە گەنمانەى لە باراشەكە دەكەونە
خوارەوە بىسانچىنەوە، ئەوەتا ئىستاش بە كچەكانىت وەت چراكە كز بکەن با
نەوتەكەى ناوى زوو تەواو نەبىت. سوپىند بەخوا ئەمانەى لە تۆدا بىنیم لە
كەسى چروك و پەزىل نەبىت لە كەسى تر ناوهشىنەوە!

کابرا زهرده خنه یه کی کرد و تی دهی مادام وایه توش توزیک گویم لئ
پادیره، ئه و بزنه ههتا ساخلم بwoo شیری زورمان لئ نهستاند، به پیشی تو روایه
ئیستا که نه خوش پشتگویی بخین و لییگه پیین به ددم نازارهوه بتلیتهوه!
فرمانکردنیشم به هله لگرننه وهی دهنکه گندمه کان له بهر پژدی و چاوجنؤکیم
نه بسو، به لکو له بهر ئوه بسو مرؤف نازانیت به رهکهت له کام بهشی
خواردنکه یدایه، دهشی به رهکهت له و چهندنه نکه گنهدا بیت که له باره کهوه
داده کهون.

سه بارهت به کزکردنی چراکهش، وهک ده زانیت من چهند کچیکم هه یه نه مرؤ
بیت یان سبهی میرد ده کهنه و ده چنه مالی خویان، ده کری میردی یه کیکیان
هه ژارو دهست کورت بیت، ئه و توانا دارییهی من همه ئه و نه بیت، بؤیه
دهمه ویت هر له ئیستاوه کچه کانم فیئر بکم چون دهست پیوه بگرن!
کابرای هه ژار که نه قسانهی بیست حه پهسا، له دلی خویدا و تی به خوا
نه پیاوه تنه باوک نیه، به لکو مامؤستاو راهیتنه ریشه.

دهمه نده که زانی کابرای هه ژار واقی ورماوه دهستی گرت و بر دیبه
زوره وه هه رچی پیویست بسو بهزیادهوه پیشکه شی کرد.

"ئەوانەی شەرمىان كرد ھەمويان سوتان"

دەگىرنەوە: لەسەر دەھمى دەولەتى عوسمانىدا لە ولاتى شام گەرمماۋى گشتى
ھەبۇو، خەلک بۇي دەچۈن و بەثاوه گەرم و سابوناوه بۇنخۇشەكە ئۆزىان
دەشۇرد.

رۇزىك لە يەكىن لە گەرمماۋە گشتىيەكىندا ئاگرىكى گەورە كەوتەوە، ھەندىك
لەوانەي لەناو گەرمماۋەكەدا بۇون ھەر بەپوتى و بە سابوناوهكەوە لە ترسى
ئاگرەكە دەرچۈونە دەرھوە، ھەندىكى تريان پىيىان شەرم بۇو بەپوتوقوتى
گەرمماۋەكە بەجىيەمەن، ھەتا ئاگرەكەيان پىنگەيشت و ھەموويان سوتان!
لە ناو شاردا پرسىيار كرا: ئەرى كى بۇون ئەوانەي سوتان؟

كابرايەكىش وەلامى دايەوە و تى: "ئەوانەي شەرمىان كرد ھەموويان سوتان"
ئىتىر لەو رۇزەوە ئەم و تە بۇوه بە پەندو ئەھلى شام ئىستاشى لەكەلدا بىت
دەيلىنەوە.

"له شهري نه و که سه بترسه چاکه‌ي له‌گه‌لدا ده‌که‌يت"

ده‌کنیزه و: دارفرؤشیک هه‌بwoo، هه‌رچه‌نده هه‌زارو نه‌دار بwoo، به‌لام له‌که‌ل
هاوزینه‌که‌یدا زور کامه‌ران خوش به‌خت بwoo، تمنها ثه‌وه نه‌بیت خوا مندالی
پیته‌دابوون، شه‌وو په‌ز له‌خوا ده‌پارانه‌وه که مندالیکیان پی به‌خشتیت، سال
ردهات و سال ده‌چوو دارفرؤشکه متمانه‌ی به‌خودا پته‌وترا ده‌بwoo، له دووعا کردن
کولی نه‌دهدا، هه‌ردهم چاوی له ثاینده بwoo، تا دواجار له تمدنی په‌نجا سالیدا
زنکه‌ی سکی ده‌بیت و خودا کورپیکی چاکه‌شیان پی ده‌به‌خشتیت، دارفرؤشکه
له‌خوشنیاندا هه‌ر ثه‌وه نه‌بwoo په‌روبالی لئی برویت.

سال هات و سال په‌بیت کورپکه که‌وره بwoo، تمدنی گه‌یشه بیست سال و
باوکیشی تمدنی گه‌یشه حه‌فتا، کابرا نه‌خوش که‌وت و که‌نه‌فتی سه‌ر جینگا
بwoo، بانگی کورپکه کردو هه‌ندیک ثاموژگاری کردو پیتی وت:
کورپ ناپاکی له خوین و ده‌ماری مرؤفه‌کاندایه، چاکه له‌که‌ل هه‌موو
کیانله‌به‌ریکدا بکه، به‌لام له ناویاندا به ثاگاییمه‌وه مامه‌له له‌که‌ل مرؤفه‌کاندا بکه.
پا هه‌میشه ثم په‌ندهت له یاد بیت: "بترسه له شه‌پی نه و که سه چاکه‌ی
له‌گه‌لدا ده‌که‌يت"

زوری نه‌برد دارفرؤشکه کوچی دوایی کردو کورپکه‌یشی پیشه‌که‌ی باوکی
هه‌لکرت‌وه.

په‌زیک له په‌زان به باریک دارهوه له دارستان ده‌گه‌پایه‌وه، بینی ماریک له
خوینی خویدا که‌وزاوهو ملعانی له‌که‌ل مرگدا ده‌کات، ثه‌میش له‌که‌ل خویدا
هیتاچیه‌وه بتو ماله‌وهو برینه‌که‌ی تیمار کردو پاش ماوهیک به‌تہ‌واوی چاک بوبه‌وه.
ماردکه گه‌لیک سویاسی دارفرؤشکه‌ی کرد سه‌باره‌ت بهو چاکو دلسوزیمه‌ی
به‌رامبهری نواندی، تاله موویه‌کی پینداو پیتی وت: هه‌ر کاتیک پیویست به من
بwoo ثم تاله مووه پسوتینه له‌هه‌ر شوینیک بم خوست پی ده‌گه‌یه‌نم، داوم له

خودا ئەوهى ھەلىكىم بۇ بېھىسىتىت بۇ ئەوهى پاداشتى ئەم چاكەيدەت بەزىارەوە
بىدەمەوە.

ماردكە رۆيىشت بەرىنى خۆيەوە.

رۈزان ھات و رۈزان رۆيى، كورەكە بە تەواوەتى قالبوبۇ لە پىشەي
دارفروشتنداو لەو پىگەيەوە بىزىوی ژيانى خۆى و خانەوادەكەي دابىن دەكىد.
رۆزىك لە دارستانەوە دەگەرایەوە بۇ مالەوە، گوئى لە نرکەو نالەي كەسىك
بۇو، بەشويىنى دەنگەكەدا رۆيىشت تا گەيشتە سەرى، تەماشا ئەكەت كەسىكە
خەلتانى خويىنى خۆى بۇوە، بېپاريدا ھاوكارى بکات، لەو كاتەدا ئامۇزگارىيەكەي
باوکى بىركەوتەوە "بىرسە لە شەپى ئەو كەسەي چاكەي لەكەلدا دەكەيت"
بەلام لە دلى خۆيدا وتى: ئەڭەر ئەم بىرىندارەش شاييانى چاكەو پىاواهتى نەبىت
خۇ من شاييانى چاكەو پىاواهتى كردىم! بەخوا ئەڭەر باوکىش زىندو بوايمەو
لەشويىنى مندا بوايمە ئەوا پىگەي بەخۆى نەئەدا ئەم بىرىندارە بەم حالەوە
بەجىبەھىلىنى، بۇيە ھەلىكىت و بىرىدىيەوە بۇ مالەوە، تىمارى بىرىنەكانى كرد ھەتا
بەتەواوى چاك بۇوېھەوە وەك جارى جارانى لېھاتەوە.

داواى لە دار فروشەكە كرد كە لە مالەكەيدا بىيىنەتەوە تا ئەوندەي دەكەۋىتە
سەرىپى خۆى و كاروبارەكانى ژيانى پىك دەخاتەوە، بەلىتىنى پىپدا مىوانىتىكى رەق
سوڭ و ھاودەمىنکى دلسۇزو بە ئەمەك بىت، دارفروشەكەش بەم داوايمە ڑازى بۇو.
رۆزىك كچى پاشا لە بالكۈنەكەي كۆشكدا دانىشتبۇو خشل و زىپەكانىشى
لەپنای خۆى دانابۇو، لەناكاو بالىندەيەك ھات و پېرى دايەو ھەندىك لە خشل
و زىپەكانى رفاند، بىرىدى بىرىدى ھەتا گەيشتە پىكى مالى دارفروشەكمۇ ئا لەۋىدا
بەرىدايەوە بۇ خوارەوە، خەلکىش چاويانلى بۇو ئالتون و خشلەكان كەوتەنە ناو
حەوشەي مالى دارفروشەكەوە، ھەوالى شويىنى كەوتە خوارەوە خشلەكان
گەيەنرايمە پاشا.

به ریکه وت نه و کاته دارفرؤشکه له مآل نه بwoo، همرکه بالندکه خشله کانی
به رایه وه میوانه که هلیگرت و له شوینیکی قایمدا حه شاریدا!
پاشا به داروده سته کهی خوی وت: جاری چاوه پوان بن به لکو دارفرؤشکه
به بن پی وتن خوی بیهینیته وه.

پاشا سئ پوژ چاوه پوانی کرد. نه دارفرؤش دهرکه وت و نه خشله کانیش
گه پنرا یوه، بؤیه پاشا یه کیک له فرمانده سه ریاز بیه کانی پاسپارد چهند که سیک
له گل خویدا ببات و دارفرؤشکه دهستگیر بکه.

دارفرؤشکه توشی شوک بwoo کاتیک بینی جهندرمه کانی پاشا خویان کرد
به مآل که یداو قولبه ستیان کرد.

به سه رسپرمانه وه پرسیاری کرد: ئه رئ ئوه من تاوانم چیه و له سه ر چى
دهستگیرم ده که ن؟!

وەلامیان دایه وه: چونکه تۆ دزیت
وتى: به خوا هیچم نه دزیوه

له و کاته دا میوانه که وتى: من حه ز ده کم قسه بکم، به لام له خاوه ن مآل
ندترسم، ئه گه ر جه نابی فرمانده بەلین بدادات پاریزگاریم لىن بکات ئه وا ژیز
بەرپه بۇ ده ھینچه سه ر بەرپه!

فرمانده که وتى: ئه وا تۆ له ئیستاوه له ژیز پاریزگاری ئیمه دایت و کەس بۇی
نیه له گول کالقرت پی بلنى.

میوانه که چووه ژوره وه، زوری بې نه چووه هاته وه خشله کانیشی له گل خویدا
ھینچه وتى: کاتیک بالندکه خشله کانی به رایه وه ئەم دارفرؤشکه هلیگرت وه،
ھرچهند ھولم له گەلداو ئامۆزگاریم کرد که ئەم سپاردهی پاشایه و نابیت
دهستى بۇ بیریت، به لام گوئى لى نه گرتم و ناپاکى له سپارده کهی پاشای
گوره مان کرد، دارفرؤشکه یان چاپچى زیندان کرد، دواتر پاشا بپاریدا به دیار
چاوى ھاوشار بیانه وه قامچى لى بدرئ و پاشان شار بە دەریش بکریت.

لەو کاتەدا دارفرؤشەکە ھاپری مارەکەی بىرکەوتەوە، تالە مووهکەی دەرىتىساو سوتاندى، ئەوندەي پىتەچوو مارەکە خۆى گەياندە لاي و ئامادەي خۆى دەرىپى بۇھەر ئەركىك كە پىسى بىسپېرىت، دارفرؤشەکە چىرۇكى خۆى بۇ مارەكە گىپرایەوە، ئەويش وتى:

خەمت نەبىت بەزوترىن كات لم گىزلاوەي كە مىوانەكەت تىلى خستوى دەربازت دەكەم، وا ئىستا ئەچم خۆم دەئالىنەم لە گەردن و ملى كچى پاشا ھەتا توپىم نەلىتلىقى نابعەوە.

ھىتىنە توند خۆى لە گەردىنى كچى پاشا ئالاند خەرىك بۇو بىخنكىتىنى، پاشا ھەرجى پزىشك و جادوبازو پەروھەرەكارانى مار ھەبۇو ھەمويانى كۆكىرەوە بەلام ھېچيان پىتەكرا، بەتايمەتى ئەوان ترسىان لەو بۇو كە ئەگەر فشار بۇ مارەك بەھىتنەن بە كچى پاشاوه بىدات، ئەو كات قورەكە خەستىر دەبىتەوە.

دارفرؤشەکە پوداوهكەى لە زارى پاسەوانانى بەندىنخانەوە بىسىت، بەتوندى لە دەركاى بەندىنخانەكەيدا و تى: من ئەتوانم ئەو مارە لە گەردىنى كچى پاشا بىكەم، دەركاكم بۇ بىكەنەوە ئەمەويت پاشا بىبىن!

دەركاى بەندىنخانەيانلىنى كردەوە بىردىان بۇ لاي پاشا، و تى جەنابى پاشا من ئەتوانم كچەكەت لەو تەنگەزە ھەزگار بىكەم، بەلام منىش كۆمەلىك مەرجم ھەيە دەبىن جىپەجىتىان بىكەيت!

پاشا پرسى مەرچەكانت چىن؟! دارفرؤشەکە و تى:

۱- ئەو مارە دواى ئەوهى لە گەردىنى كچەكەت بۇويەوە نابىت كەس دەستى بۇ درېز بىكەت و بىكۈزىت، بەلكو دەبىت پىتكاى بۇ ئاچوخ بىكەت بۇ ئەوهى بچىت بەرتى خۆيەوە.

۲- چىرۆكى خۆمت بۇ دەگىرپەمە دەبىت باودۇم پىن بىكەيت، سويند بەو كەسەي ئەم دىدارەي تۆى بەبى ئەرك و ماندوپۇن بۇ من پىكخست يەك پىت دروت لەگەل ناكەم.

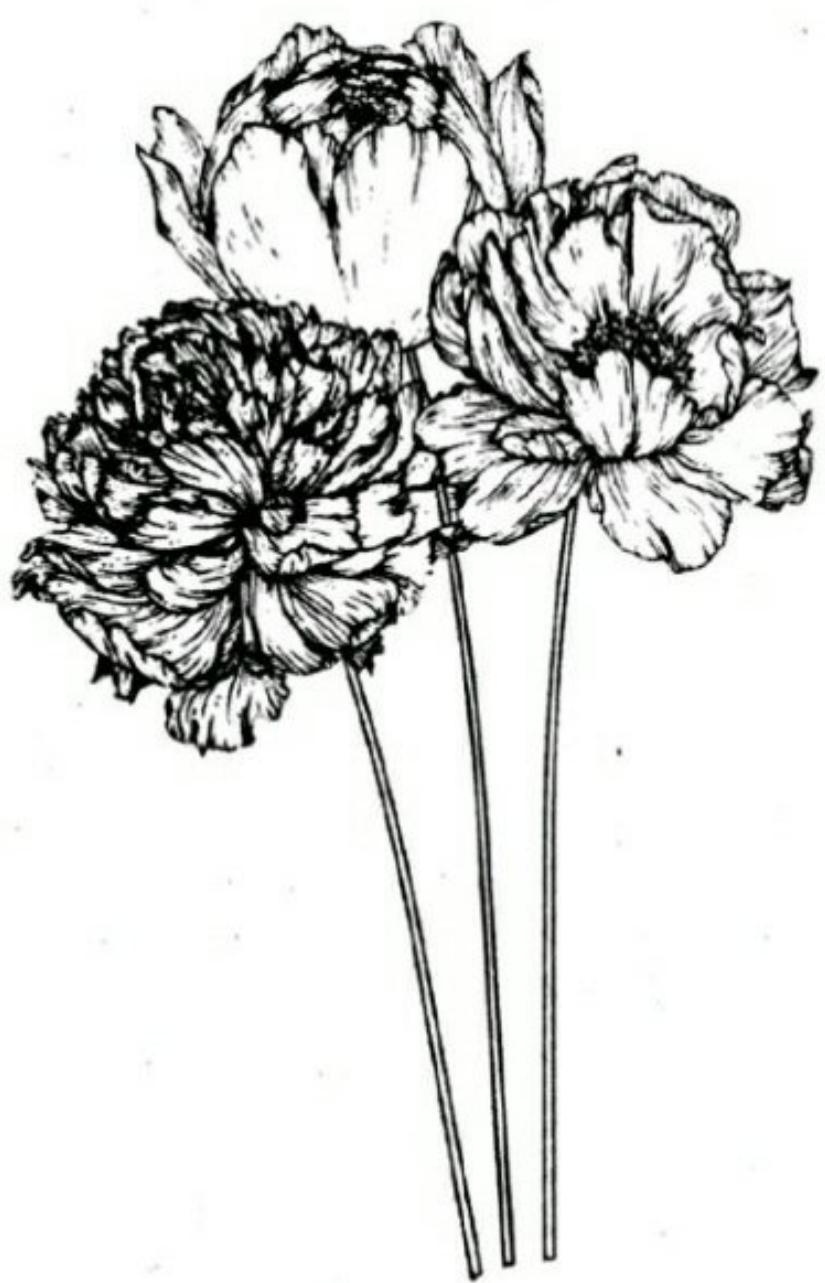
۳- ئەبىت كچەكەي خۆتملى مارە بىكەيت.

پاشا بە ناچارى بە ھەموو مەرجەكان پازى بۇو.

دارفروشەكە لە مارەكە نزىك بويەوە دەستىكى پىا ھىننا يەكسەر لە گەردىنى كچەكەي پاشا بويەوە، بەبى ئەوهى هېچ كەسىك دەستى بۇ درىز بکات بەخىرايسى بەرەو دەرەوهى كۆشك پىگاي گرتەبەر.

دواى ئەوه دارفروشەكە چىرۆكى خۆى بۇ پاشا گىرپايەوە باسى ئەوهى بۇ كرد كە چۈن ئامۇڭكارىيەكەي باوكى پشت گۈئ خستووه ئەم دەردى سەرىيەش كە دوچارى بۇوە دەرنىجامى چاکەيدەك بۇ كە بەرامبەر كەسىك كردى، پاشان سويندى بۇ خوارد كە دورۇ نزىك ئاگاى لە خشلەكان نەبۇوە، بۆيە پاشا داواى كرد مىوانەكە بىدۇزىنەوە لە بەندىنخانە توندېكەن.

دواجار پاشا كچەكەي خۆى لى مارە كردو پىكەوە درىزەيان بە ژىانى پېلە خۆشى و كامەرانىدا.

"ئەمین و مەئۇمن"

دەگىزەنە: شەوينە پەشىدو زوبەيدە خاتوونى ھاۋىنى لە بالەكۈنى كۆشكدا پېتكەوە دانىشتىبۇن و قىسە وباسىان دەكىر، زوبەيدە دەستى كىرىد بە تاريف و پەس كەردىنى ئەمینى كورپى. يەكە يەكە سىفەت و تايىبەتمەندىيەكەنلىكىنى ھەلدا، زېرىك، خانەدان، وریاوا چاپوك، چاونەترس، ورەبەرز...

ھارونە پەشىدىش وتى: ئەمانەي تۆ باسىان دەكەيت لە كەسايەتى مەئۇمندا بۇنىيان ھەيە نەك ئەمین.

مشتومىر لە نىوانىياندا دروست بۇو، زوبەيدە خانم ئىيۇت ئەم سىفەتانە سىفەتى ئەمین، ھاۋىنە پەشىدىش ئىيۇت: نەخىر، ھى مەئۇمن.

ھارونە پەشىد وتى: دەى من قىسەي خۇمت بۆدەسەلمىتىم!

لەشەوى دواتردا ھارونە پەشىد بانگى ھەردو كورپەكەى كىرىد بۆ بالەكۈنەكەو پېتكەوە ھەتا درەنگانىيەكى شەو دەمەتەقىيەن كىرىد، پاشان پېنى وتن: شەومان بە نىوه گەياند با ئىيەر بلاوهى لىن بکەين، پاش كەمېك ھارونە پەشىد بانگى زوبەيدەي ھاۋىنى كىردو ئەويش ئامادە بۇو، پاشان بانگى دەركاوانەكەى كىردو پېنى وتن: بانگى ئەمین و مەئۇمن بۆ بکە، زۇرى نەبرى ئەمین بە جلوپەرگىكى نەرم و تەنكەوە، بە بۇن و بەرامەيەكى خۇشەوە خۇي گەياندە لاي باوکى، دواى كەمېك مەئۇنىش ھات، بەلام بە جلوپەرگى جەنگەوە، شەمشىزەكەى كىردىبوو بەلاقەدىيەوە رەمەكەيىشى بە دەستەوە گىرتىبوو!

ھارونە پەشىد وتى: كورپ ئەو چى واى لىن كەرىت بەم نىوه ئەو بە جلوپەرگى سەربازى و بەكەرەستەي جەنگەوە بە دەم بانگەيىشىتە كەمەوە بىتىت؟! مەئۇنىش لە وەلامدا وتن: باوکە گىان من تۈزىك پېش ئىستا كورپەكەى تۈم بە جىيەيىشت، ئەگەر كارىكت بە من ھەبوايە ئەو كات پېت پادەكەياندەم، كە بەم

نیوه شهود ناردت به دوامدا گومانم برد شتیکی نه خوازداو پوی دابی و منت بزو
 کاریکی به پهله پیویست بیت: بزویه دهستوبردم کردو خوم سازو تمیار کرد، بزو
 نهودی جاریکی تر نه گه پیمه وه بزو خوئاماده کردن و کاتم لی بچیت، خوئه کر
 کارهکهش زور جیی بایهخ و گرنگی پیندان نه بتو نه وا لا بردنی ئه م جلو بدرگ و
 چه کوچولانه کهی کاریکی هینده ئه ستهمه. هارونه رهشید تماشایه کی
 زوبه یدهی کردو پیکه نینیکی بزو کردا

" سۇلتانىكى ژىرى "

دەگىزىنەوە: كابرايەك ھەبۇو بەتما بۇ گەشتىك بکات بۇ شۇيىتىكى دۈور،
ھەرچى پاره و پولى ھەبۇو لەلاي بازىركانىكى ناو بازار بە ئەمانەت دايىنا، بەو
مەرجى ھەركە لە گەشتەكەي گەپايەوە پادەستى بکاتەوە.

پۇزىان ھات و پۇزىان پۇيىشت، كابرا لە گەشتەكەي گەپايەوە، چۈرۈلەي
بازىركانەكە بۇ ئەوهى پاره و پولەكانى لىنى وەربىگىتتەوە، بەلام بازىركانەكە نكولى لىنى
كردو وتى: ھېچت لەلاي من دانەناواه.

كابرا بەم ھەلۋىستەي بازىركانەكە تەواو شېرىز بۇو نېيەزانى چى بکات.
ھەندىك لە ھاپىتكانى پېشىناريان بۇ كرد بچىت بۇ لاي قازى و سكالا تۆمار
بىك، بەلكو ئەمە خوايە قازى بېپارىك لە بەرژەوندى دەركات.

بەلام باوکى كابرا كە ژىيان زۆر شتى فيئر كردىبوو، سەرى سېپى و بىر
كىرىنەوەيشى فراوان كردىبوو وتى: پۇلە لە دادگادا سكالاكار لەسەرىيەتى شايەت
بېتىن و سكالا لېكراوېش سويند بخوات، ئەوهتا تو شايەتت نىيەو ئەويش سويند
دەخوات، كەواتە ئەم ھەنگاواھىنەنگاوايىكى نەزۆكە و ھېچى لىنى شىن نابىت، من
پېم باشە خۆت بچىت بۇ لاي سۇلتان و بەشىنەبى تىنېكەيەنیت بەلكو ئەو
كارىكت بۇ بکات و مافى خۆتت بۇ وەربىگىتتەوە.

كابراچوو بۇ لاي سۇلتان، سەرهەتا مۇلەتى لە دەركاوان خواست و خۆى كرد
بەرۈردا، لەبەردهمى سۇلتاندا وەستاۋ چىرۇكى خۆى بىز گىرپايەوە، پاشان وتى:
نەچوم بۇ لاي قازى چونكە شايەتم نەبۇو، شايەتى من تەننیا خوايە، ھەممۇ
پېڭايەكم لىنى بەستراوه، دەستم لەبەرودوا بېراوه، لە پاش كەرەمى خوا كەس شىك
نابەم تو نەبىن.

سولتان و تی: دیاره هاوپیکهت تله‌که بازه، بؤیه دهی تله‌ی بؤ دابنریت.
سبهینی بچو له بردم دوکانه که یدا بوهسته، مفیش به که‌زاوهی خوم و ودزیرو
پاسه وانه کانمهوه بهو گوزه‌ردا تیّدەپه‌رین، لانه‌دهم و سلامت لئی ده‌کم، گله‌یت
لئی ده‌کم که بؤ وهک جaran نایه‌یت بؤ کوپو کوبونه‌وه کانمان، توش کویمان
پیمه‌دهو خوت زور سخلت مه‌که.

بؤ سبهینی له کاتی دیاری کراودا چووه به‌رده‌می دوکانی بازرگانه‌که، زوری
نه‌برد سولتان به خوی و که‌زاوهی سه‌ربازو پاسه‌وانه کانیه‌وه به‌ویدا تیّپه‌رین،
هرکه سولتان کابرای بینی یه‌کسر له ثه‌سپه‌که‌ی دابه‌زیبیه خواره‌وه باوهشی
پیاکردو ثه‌ملاو ثه‌ولای ماج کرد، دوای چاکی و چونی پیتی و ت: هاوپیتی نازیز
ده‌میکه تامه‌زرؤی دیدارتین، ثه‌وه بؤ دیار نیت؟! گله‌یی بئی لیت وهک جaran
به‌سه‌رمان ناکه‌یته‌وه، ده‌میکه له هاوپیتی و قسه خوشکانت بئی به‌شین. ثم
ماریفه‌ته‌ی سولتان ترس و بی‌میکی زوری له دلی کابرای بازرگاندا دروست کرد.
کابرash و تی: به‌خوا ماوه‌یه‌که سه‌رقام و هه‌ندیک کیش و ٿاریشه‌م بؤ پیش
هاتووه، کاتم له به‌رده‌ستدا نه‌بwoo، به‌لام به‌لین بیت ده‌رفه‌تیکم بؤ بره‌خسیت دیمه
دیدارتان!

بازرگانه‌که که ثه‌مه‌ی بینی دوشدام او ترس و بی‌میکی زور بالی کیشا
به‌سه‌ریدا.

دوایه‌دوای ثه‌وهی سولتان به‌خوی و داروده‌سته‌که یه‌وه ثه‌و ناوه‌یان
به‌جیهیشت بازرگانه‌که به‌هله داوان خوی گهیانده لای کابر او سپارده‌که‌ی بؤ
که‌رانده‌وه پیتی و ت: تو بی و خودا نه‌که‌ی ثه‌وهی له نیوانعاندا گوزه‌ردا بؤ
سولتاوی باس بکه‌یت، کابر اپاره‌و پوله‌که‌ی خوی و هرگره‌وه گه‌رایه‌وه بؤ ماله‌وه.

"پىشى لەبىخدا بېرىن"

رەكىرنەوە: لە سەرددەمى حەزەرتى سولەيماندا بالىندەكە چۈو بۇ گۈيى
 چەمەك بۇ ئوهى ئاو بخواتەوە. تەماشا ئەكتە كۆمەلتىك مەندال لە نزىك
 چەمەك و يارى دەكەن، لە دلى خۆيدا و تى مەندال بىزىوھ ئەترىم بچەمە سەر
 چەمەك و بەلايەكم بەسەردا بىتنىن، ئەۋەللا باشتىر وايە لە دوورەوە چاودەپوانى بىكم
 هەتا مەندالەكان ئەو ناوه چۆل دەكەن ئەوجا بچەمە سەر ئاوهكەو بەبىنى ترس و
 لەرز تىز ئاو بخۆمەوە.

ئەوندەي پىن نەچۈو مەندالەكان بلاۋەيانلىقى كرد، ھەر دوابەدواي مەندالەكان
 پىرە مىردىك بەپىشىكى سېپى و درېزەوە ھات بۇ سەر چەمەكە كە نىشانەي
 ويقارو شکۆمەندى لە نىئو چاوانىدا دىيار بۇو، بالىندەكە و تى: ئەم پىرە مىردا
 نورانىيە جىنگاى ترس نىيە: چونكە بەم پىشە سېپى و درېزەيەوە لە سۆفىيە دنیا
 نەويىستەكان دەچىت.

چۈوه سەر ئاوهكە بۇ ئەوهى ئاو بخواتەوە پىرە مىرداكە بەردىكى ھەلگىت و
 پىوهى پىچا چاۋىتكى بالىندەكە كويىر كرد، بالىندەكە بەھەلەداوان خۆى گەياندە
 لاي حەزەرتى سولەيمان و سکالاى تۆمار كرد.

سولەيمان فەرمانى كرد ئەو پىرە مىرداكە بە قۆلەست كراوى بۇ بەيىنن.
 ھېنایان و گۈيى لە ھەر دولا گرت، پاشان بىپارىدا لە تۆلەي چاوى بالىندەكە
 چاۋىتكى پىرە مىرداكە دەربەيىنن، بەلام بالىندەكە ھەر زۇو ھاتە دەنگ و و تى: ئەي
 پەيامبەرى خودا واز لە چاوى بىتنە، چاوى ھىچ تاوانىتكى نىيە، بەلكو فەرمان بىكە
 با پىشى لە بىخدا بېرىن، سويند بەخوا من فريوی پىشە درېژو سېپىيەكەيم خوارد
 ئەگىنا نەئەكە و تەمە داۋىيەوە.

"ھىنى كەچەل"

رەگىزىنەوە: جارىيەك كاپرايەكى كەچەل مىرد مندالىك دەگرىت و تىئىر فەلاقەى دەكتەن، كەسوکارى مندالەكەش لەلائى قازى سكالا لەدۈزى كاپراي كەچەل تۆمار دەكتەن.

كاپرايان ھىنايىه بەردەمى قازى و پرسىيارى لېتكىد: بۇ لە و مىردمندالەت داوه؟!

وتى: قوربان تۇ جارى سلاواتىك لە سەر پىغەمبەر لېبىدە

قازى وتنى: باشه، اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد

كەچەلەكە وتنى: سلاواتىكى تريش لېبىدە

قازى دووبارە وتنى: اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد

كەچەلەكە وتنى: ئەمچارەش سلاواتىكى تر لېبىدە

قازى بۇ جارى سىيىھەم ناواچاوانى گىرژ كردو ويسىتى ھەلوىست وەرىگرىت

كەچەلەكە وتنى: جەنابى قازى من تەنها سى جار شتىكىم لى دووبارە

كىرىتىنەوە شتەكەش سلاواتىدان بۇو لە دىيدارى حەزىزەت ئەۋەتا ناواچاوت گىرژ

كىرىتىنەوە خەرىيەكە جامى تورپىي خۇتم بەسەردا دەپىزىت، ئەم مىردمندالە ھەر

جارىيەكە بەلايدا تىىدەپەرم سەرقالى ھەر شتىكى بىت وازى لى دىنلى و شوتىم

دەكتەن و بانگم دەكتەن: ھىنى كەچەل، ھىنى كەچەل، ھىنى كەچەل.

ماودىيەكى زۆر رېقى خۇم خواردەوە كاردانەوەم بەرامبەرى نەبۇو، بەلام

ئەمپۇز پەتى سەبرم پەچرپاۋ بەدلى خۇم كەركوتىكى باشم كرد.

قازى دەستى كرد بە پېكەنین و بە كەسوکارى مىرد مندالەكەي وتنى: ھەر

مندالىك لە مالەوە باوک و دايىكى تەمبىي نەكتەن لە دەرهەوە تەمبىي دەكتەن، پاشان

قازى كەچەلەكەي ئازاد كردو چوو بە رېپى خۇيەوە.

" حهکیمه و دهردادار "

رەگىرنەوه: حهكيمىك ھەبۇ خواي گەورە بەھەرىكى واى پىداپۇ بەبنى نەوهى زانستى پزىشىكى خوتىندىنى چارەسەرى ھەمۇ نەخۆشىيەكى دەكرد، دەرمانەكانى دەخستە ناو شوشەو لەسەر رەفەى ئەو ژورەى كە تىايىدا پىشوازى لە نەخۆشەكان دەكىد دادەنا.

ئەودى لە ھەمۇسى سەرنج راکىيىشتر بۇ ئەوه بۇ ھەر نەخۆشىك سەردىنى بىكىدai يەكىك لە شوشەكانى سەر رەفەكە دەلەرىيەوه، ئىتىر پىش ئەودى نەخۆشەكە دەم بىدرېتەوه باسى نەخۆشىيەكە خۆى بىكات ئەم ئەيزانى دەرەكەي چىيەو دەرمانەكەيىشى چىيە!

ھەر لەۋىدا دەرمانەكەي پىن دەداو بە ويستى خوا چاك دەبويەوه. ناولو ناوبانگى ئەم حهكيمە بەھەمۇ شوتىننەكدا بلاو بويەوه. خەلک لەھەمۇ لايەكەوه دەھاتنە سەردىنى.

ماوهىيەكى زۆر بەم شىوهەيە ھەر نەخۆشىك بەھاتايە يەكىك لە شوشەكانى سەر رەفەكە دەلەرىيەوه.

پۈزىك نەخۆشىك ھات بۇ لاي زۆر لەپۇ لاۋاز بۇ رەنگى زەرد ھەلگەپا بۇ كېشى تەواو دابەزىپۇو، تەماشايەكى نەخۆشەكەي كردو لايەكى بەلاي رەفەكەدا كردوھ هېچ كام لە شوشەكان نەلەرىنەوه.

حهكيمەكە پىنى وت: كاكە چارەسەرى ئەم نەخۆشىيە تۆ لەلاي من دەست ناكەۋىت!

نەخۆشەكە بە نائومىدىيەكى زۆرەوه لاي حهكيمەكەي بەجيھىشت و دلىا بۇو لەوهى ئەم نەخۆشىيە لە نزىكتىرىن كاتدا كۆتاپى بەزىانى دېتىت، ئەو حهكيمەي كە دەرمانى ھەمۇ دەردېتكى لەلايە، ئەوهتا دەستەوسانە لە ئاستى نەخۆشىيەكەي ئەمدا.

كابراي نەخۆش خەمیکى قول بالىكىشا بەسەريدا ، بېپاريدا سەرى خۆى
ھەلگۈرىت و بچىت لە ساراو چۆلەوانىداو دور لە چاوى كەسوڭارى بەرىت . پىنى
خۆش نەبۇو بە مۇدنه كەى خەم و پەزارە بخاتە دلى هېچ كەسىكەوه !
كابرا رۇيىشت ... زۆر رۇيىشت بەناو ساراو چۆلەوانىدا ھەتا تەواو شەكەت و
ماندو بۇو، پشتى نا بە پىرە دارىكەوه، چاوهپوانى عىزائىلى دەكىد بىت و گىانى
بىكىشىت .

لە كاتەدا شوانىك بەخۆى و مەروملاڭە كەيەوه بەۋىدا تىپەرى، كە تەماشاي
كىد زۆر بەزەيى پىايادا ھاتەوه، وتى ئەم كابرا برسىتى تەواو بىرستى لى بېرىوھ.
مەپىتكى گرت بۇ ئەوهى بىدۇشى و كەمىك شىرى دەرخوارد بىدات، بەلام ھېچى
پى نەبۇو شىرەكەى دابدۇشىتە ناوى، تەماشايەكى ئەملاو ئەلولاي خۆى كىد
تەنها پوقاتى مەۋەقىكى بەدى كىد كە لە ناوددا بەبى نازى مەدبۇو، ناچار كەللە
سەرەكەى ھىتناو شىرى مەپەكەى دادۇشىيە ناوى ھەتا پې بۇو، خستىيە بەردەستى
كابراي نەخۆش و چوو بەلای مەپو مالاڭە كەيەوه .

كابراي دەرددەدار وىستى دەست بۇ شىرەكە بىبات و بىخواتەوە لەلواوه مارىك
لە بىنى تاشە بەردىكەوه ملى ناو پىش ئەم خۆى گەياندە شىرەكە و ھەموو
خواردەوە، ئەمېش بەردىكى ھەلگىت بىپېچىت بەمارەكەوه، لە ترسان مارەكە
ھەرجى خواردېبوو ھەموى ھەلھىنایەوه و پاشايەوه ناو كەللە سەرەكە، كابرا
وتى: خۆ من ھەر دەرم ھەر دەرم، بەتىرى بەرم باشتە نەك بەرسىتى، چاوى
نوقاندو شىرەكەى نا بەسەرەوە ھەتا چۈرە لى بېرى، چاوهپوان بۇو دەست
بەجى گىان بىپېرىت !

بەلام کە چاوى كردەوە توشى شۆك بۇو كاتىك بىنى ئە و شەوهى هەتا
 بەيانى بە خەويىكى قول بەسەر بىردووە بەبى ئەوهى هەستى بە ئازارى شەوانى
 راپبوردو كردىت، بىھىزى و لاوازىيەكەي جارانى نەما بۇو، كەوتە گومانەوە تو
 بلىي ئەمە خەو بىت؟ نقولچكى توندى لە خۆى دەگرت بۇ ئەوهى دلنىا بىت
 كە ئەمە بىئدارىيەو خەو نىيە، پاش ئەوهى كەمىك لە شۆك و حەپەسانەكەي
 نىشتهوە هەستايە سەر پىي و دەستى كرد بە رۇيشتن هەتا گەيشتە گۆماوېك،
 تۆزىك لە ئاودەكەي خوارددەوە تەماشايەكى ناو گۆماوەكەي كرد وىنە خۆى تىدا
 بىنېيەوە، تىبىنى كرد رەنگ زەرىيەكەي جارانى نەماوە، بەپەلە كەرايەوە خۆى
 كەياندە لاي حەكيمەكەو پىي وە: خۆ تو وەت دەردىكەت بى دەرمانە!
 حەكيمەكەش لەولامدا وەتى: من نەموت دەردىكەت بى دەرمانە، بەلكو وتم
 دەرمانى دەردىكەت لە لاي من دەست ناكەۋىت.

دەرمانى تو شىرى شەك مەرپىكە كە تىكەل كرابى لە كەل ژەھرى مارىكى
 نەسماوادا لە ناو كەللە سەرى كچىكى شو نەكردودا، من ئەم شتانە لە كوى بىن
 و چۈن دەستيان بخەم؟! پىم بلىي بىزانم ئەمانەت چۈن چىنگ كەوت؟!
 كاپراش وردو درشتى چىرۇكەي خۆى بۇ كىرایەوە، حەكيمەكە بە
 سەرسامىيەو بەكاپراي وە: ئەوهى حەكيمى زەھى نەيتوانى بۆتى بکات حەكيمى
 ئاسمان بە ئاسانى بۇي كردىت، پاكى و بىڭەردى بۇ ئەو خوايەى كە جلھوئى
 هەموو شتەكانى لە دەستدايە.

" بشكىم بە ئام نەزىم "

دەكىرنەوە: بازرگانىك ھەبوو دواى ئەوهى بىستبۇي بازارى شارى عەككى بازارپىكى گەرمەو بازرگانان تىايىدا قازانجىكى زۆرو بىشوماريان چىنگ دەكەۋىت؛ بۇيە ئەمېش بېپارىدا بە مەبەستى بازرگانى كىرىدىن سەرىكى ئەو شارەو بازارە بەناوبانگەي بىدات، گەيشتە ئەوهى و پېش ئەوهى خۆرى ئەو رۆزەي لىنى ئاوا بىيى بارى ھەموو ولاخەكانى فرۇشتىن و پېتىج لېرەي ئالتونىش قازانجى كىرد.

بازرگانە غەوارەكە گەلىك خۆشحال بۇو بەم قازانجە زۆرە، بەلام لە دلى خۆيدا وتنى: ئەگەر بەم پارە زۆرەوە بىگەپەيمەوە دوور نىيە لە پېڭادا دزو جەردى بەمۇھەستىنن و پۇتم بىكەنەوەو ھەرچىم پېتىيە بەزۆر لىئىم وەربىرىن و قازانج سەرى بن مايە بخوات.

چاوىتكى گىزرا بە دەوروپەرى خۆيدا بازرگانىكى بىنى كە سەرو سىماى لە پىاو خرابى نەدەكرد، ئەو خەلکەيشى كە بەو گوزھەدا تىىدەپەپىن سلاوى گەرمىان لىنى دەكردو بە چاوى پېزەوە تەماشايان دەكرد، چوو بۇ لاي و پېتى وتنى: ھەندىتكى پاردو پولم پېتىيە ئەمەۋىت بە ئەمانەت لەلات دايىننەم، ئەويش راپى بۇو بەللىنىشى پېتىدا ئەمانەتەكەي وەك بىلبىلەي چاوى خۆى بېپارىزى و ھەركات بۇيى هاتەوە راپەستى بىكاتەوە.

پاش ماوهەك كابرا گەپايەوە بۇ ئەوهى سپاردهكەي وەربىرىتەوە، بەلام شىكىل و شىۋەي ئەو بازرگانەي اكە ئەمانەتەكەي لەلا داناپۇو باش لەبىر نەماپۇو، شۇينى دوكانەكەيشى ون كردىپۇو، ھەرچى ئەكىردى نەچۈچۈپەوە سەرى، لە ناو بازاردا ھەر ئەھات و ھەر ئەچۈچۈپەوە بەتاكى بازرگانىكى بەدى كىرد كە شىۋەوە پۇخساري زۆر نزىك بۇو لە شىۋەوە پۇخساري ئەو بازرگانەي كە سپاردهكەي لەلا داناپۇو، واي زانى ئەوه ئەوه، چوو بۇ لاي، لەو كاتەدا ئەو كەسە لەكەل چەند

بازگانیکی ترى ھاپپى دانیشتبون و خەریکى مامەلەو كېپىن و فرۇشتن بسون
لەگەل يەكتىدا. پىپى وت: ماوهىك پېش ئىستا پېنج لىرەي ئالتونىم بە ئەمانەت
لەلات دانا، وا ئىستا بۆي ھاتومەتەوە، بازركانەكە بەزەردەخەنەوە تەماشايەكى
كابراى كردو تورەكەي پارەكەي دەھىتىا و پېنج لىرەي ئالتونى خستە ناو
مشتىيەوە!

بازركانە غەوارەكە تۆزىك دوور كەوتەوە، كاتىكى زانى خۆى لەبەردهم دوكانى
ئەو پياودا بىنىيەوە كە سپاردهكەي لەلا دانابۇو، زۆر سەرى لەوە سورما ئەرى
باشە ئەو بازركانە تر چۈن وا بە ئاسانى ئەو پارە زۇرەي خستە مشتىيەوە بەپى
ئەوەي هېج شتىكى بە ئەمانەت لەلا دانابى!

خۆى كرد بە دوكانى بازركانەكەداو پېنج لىرەكەي خۆى لىۋەرگرتەوە، ئەجا
گەپايەوە بۆ لاي بازركانى يەكم، تەماشا ئەكەت بە تەنھا لە دوكانەكەيدا
دانىشتووە، لىسى چۈوه پېشەوە سەلامى لى كردوو ئەويش لەبەرى ھەستا
بەگەرمى بەخىرى ھىتىا، پاشان پىپى وت: ئەمپۇ شتىكى يەكجار سەيرم لە تۆ
دى، من ھەندىك پارەم لەلاي بازركانىكى ئەم بازارە بە ئەمانەت دانا بۇو، ئەمپۇ
ھاتم بۆ ئەوەي وەرىپەرگەمەوە، وام زانى تۆ ئەوى، داواي پارەكەم لى كردىتەوە،
تۆش بەپىن چەندوچۇون پارەكەت خستە مشتمەوە، پاشان تۆزىك چۈومە ئەولا
ترەوە كاتىكىم زانى خۆم لە بەردهم دوكانى ئەو كابرادا بىنىيەوە كە پارەكەم لەلا
دانابۇو، باشە ئەوا من لىم تىكچۇو ئەت تۆ بۆ ئەو پارە زۇرەت بەخوتۇخۇرایى
خستە مشتى منەوە؟!

بازركانەكە زەردەخەنەيەكى كردو وتسى: ئەو كاتەي كە تۆ ھاتىت و داواي
سپاردهكەت كردهوە من لەگەل چەند بازركانىكى ترى ھاپپىمدادانىشتبوبىن و
خەریکى سەوداو مامەلە بويىن، ئەگەر ئەو كات نكولىم لى كەرىدايەو بەعوتابى
سپاردهي تۆ لەلاي من نىيە ئەوا لەلاي ئەوان يان ئەو بۇو مەمانەي خۇرم ل

دهست دهداو ودک که سیکی ناپاک لیتیان دهروانیم. یان لانیکم در دنگ و
دلکرمهین دهبوون به رامبه رم. که سی بازرگانیش هر ثه وندی له ناو بازاردا ناوی
زرا نیتر خه لکانی قو سلی لئی ددکنه ودو به ئاسانی متمانه به دهست ناهینیته ود
بؤیه ثه وهی من کردم کرپنه وهی ناو بانگی خوم بسو به پېنج لیره. که پیم وايه
لهم مامه لهیه دا قازانجیکی کەمم نه کردووه.

بازرگانه غەوارەکە پېنج لیرەکەی بۇ گەپاندەوەو پاشان دوکانی کابای
بە جىھىشت و هەر بىرى لە زىرى و دانايى ئەو بازرگانه دەكردەوە!

"سولەيمان پىغەمبەر و مىرولە"

دەكىرنەوە: سولەيمان پىغەمبەر مىرولەيەكى دى دەنكە گەنمىكى رادەكىشى، سەرى سورما ئەم مىرولە بەم قەبارە بچوکەي خۆيەوە چۈن دەتوانىت ئەم بارەي
كە چەند قات لە كېشى خۆى قورستە ھەلبىرىت!

پرسىيارى لە مىرولەكە كرد: سالى چەند دەنكە گەنم دەخويت؟

وتنى: سالى دوو دەنكە گەنم ئەي پىغەمبەرى خودا

سولەيمان پىغەمبەر مىرولەكەي ھەلگرت و خستىي ناو سندوقىكەوە دوو
دەنكە گەنمىشى خستە ناوابىيەوە.

پاش سالىك سندوقەكەي كردهو تەماشا ئەكتات يەك دەنكە گەنمى
خواردووهو دەنكەي ترى دەم پىۋە نەداوه.

سولەيمان پىنى وت: ئەي تۇ نەتوت سالى دوو دەنكە گەنم دەخۆم، كەچى
ئەوتا يەك دەنكە گەنمەت خواردووھ؟!

مىرولەكە وتنى: ئاخىر قوربان هەتا لە دەشت و سارايىه بۈوم پىزىم
لەلای خودا بۇو، دىلنيا بۈوم لەھى خودا ھەركىز لە بىرم ناكات، بەلام كاتىك
پىزىم كەوتە لاي تۇ ترسام لەبىرم بىكەيت؛ بۆيە دەستم پىۋە كرت و پاشەكەوتىم
كەرد.

سولەيمان پىغەمبەر زەردەخەنەيەكى كردو سەراسىعە بۇو لە ژىرى و دانايى
ئەم مىرولەيە.

"تۆ گۇرانىت وت و منىش ھەلپەرىم"

رەگىزەنەوە: جارىك و شترىك و گۈيدىرىزىك پىكەوە لە دەست خاونەكەيان بەردو چۈلەوانى ھەلھاتن، پۇويان لە شويىنىكى مېڭ و ئاودار كرد، ماوهىيەكى باش لەو شويىنەدا مانەوە. لە گىاي سەوزىيان دەخواردو لە ئاوى سازگاريان دەخوارددو، ئىتىر رەنگ و پويان ھاتەوە، خشپن و قەلەو بۇون، تەندروستيان پوي لە باشى كرد، ئاسەوارى ھىلاڭى و ماندۇو بۇون بە جەستەو پۇخسarıيانەوە رەوبىيەوە.

پۇزىك گۈيدىرىزىكە تىرۇپە لە گىاي تەپو سەوز لەوهرا بۇو، چوو بۇوە بن سىبەرى دارىكەوە بە وشتەكەي وت:

حەزم لىيە گۇرانى بلىئىم!

وشتەكە وتى: نەكەى ناماقولى وا بکەيت، خۇت ئەزانىت پىاوانى سولتان بە شويىنى ولاخى باربەرى بەرەلادا ئەگرپىن بۇ ئەوهى بىانگرن و بىنگارىيان پى بىكەن، مەردى خوابە ئەم خۇشىيەمانلىنى تىك مەدە، بەخوا ھەر بە ئاستەم دەنگەتلىنى بەرز بىتەوە يەكسەر ئەماندۇزىنەوە ئىتىر دەگەرىيەنەو بۇ دۆخى جاران و مەينەتنى و كولله مەركى جارىكى تر دەست پىنەكەتەوە.

گۈيدىرىزىكە رق گرتى و وتى: ھەر دەيلىئم چى دەبىن با بىبى!

وشتەكە وتى: بەخوا وا ديارە ناشكورىت و جووته لە ناتى خۇت ئەدەيت. گۈيدىرىزىكە دەستى بە زەپىن كردو تىبىمە گەپۆكەكانى پىاوانى سولتانىش گۈتبىسىتى زەپەى گۈيدىرىزىكە بۇون، بەشويىنى دەنگەكەدا ھاتن و دۆزىنیانەوە، گرتنىان و بىردىيان، ئىتىر رۇزانە ھەر لە بەرەبەيانىكى زوھوھە تەتا خۇر ئاوا بۇون باريان پىن دەھىنەن و باريان پىن دەبرىن، ئىتوارەش تەنها گۈتلىك كاي وشك و قومە ئاۋىتكى لىخنىان دەخرايە بەر.

"تۆ گۇرانىت وت و منىش ھەلپەرىم"

رەكىنەنەدە: جارىك و شترىك و گوئىدىرىزىك پېتىكەوە لە دەست خاۋەنە كەيىان بەرەو چۈلەوانى ھەلھاتنە رووپىان لە شويىنىكى مېڭ و ئاودار كرد، ماودىەكى باش لەو شويىنەدا مانەوە، لە گىاي سەوزىيان دەخواردو لە ئاوى سازگاريان رەخواردەوە، ئىتىر پەنگ و پوپان ھاتەوە، خشپن و قەلەو بۇون، تەندروستيان روپى لە باشى كىرد، ئاسەوارى ھىلاكى و ماندۇو بۇون بە جەستەو پوخساريانەوە پەويىبەنە.

پۇزىك گوئىدىرىزىك تىپوپىر لە گىاي تەپو سەوز لەوەپا بۇو، چوو بۇوە بن سىبەرى دارىتكەوە بە وشترەكەي وت:

حەزم لىيە گۇرانى بلىم!

وشترەكە وتى: نەكەى ناماقولى وا بکەيت، خۆت ئەزانىت پىاوانى سولتان بە شويىنى ولاخى باربەرى بەرەلادا ئەگرپىن بۆ ئەوهى بىانگرن و بىنگارىييان پىن بکەن، مەردى خوابە ئەم خۆشىيەمانلىق تىك مەدە، بەخوا هەر بە ئاستەم دەنگتلىق بەرز بىتەوە يەكسەر ئەماندۇزىنەوە ئىتىر دەگەرپىنەوە بۆ دۆخى جاران و مەينەتنى و كولله مەركى جارىكى تر دەست پىددەكەتەوە.

گوئىدىرىزىكە ېق گرتى و وتى: هەر دەيلىم چى دەپىن با بېنى!

وشترەكە وتى: بەخوا وا دىارە ناشكورىت و جووتە لە نانى خۆت ئەدەيت، گوئىدىرىزىكە دەستى بە زەپىن كردو تىمە گەپۆكەكانى پىاوانى سولتانىش گوئىبىستى زەرەى گوئىدىرىزىكە بۇون، بەشويىنى دەنگەكەدا ھاتن و دۆزىنیانەوە گەتنىيان و بىردىيان، ئىتىر رۇزانە ھەر لە بەرەبەيانىكى زوھوھە تەتا خۆر ئاوا بۇون باريان پىن دەھىنەن و باريان پىن دەبرىن، ئىتىوارەش تەنها گوئىلىك كاي وشك و قومە ئاۋىكى لىخنىيان دەخرايە بەر.

رەگىزىنەرە

٧٨

پۇزىك لەگەرمە ئىشىرىدىدا گويدىرىيەكە خۆى وا پىشاندا كە زۇر ماندو شەكتەو لە پۇيىشتن وەستا، ھەرچەندە تىيان خورپى و لىياندا بى سود بۇو، پاش ئەوهى لېيى بى هىۋا بۇون بەناچارى دايىان بەكۆلى وشتەكەدا!
وشتەكەش زۇر پەست و تۈرە بۇو، وشتە بەوه ناسراوه لە ھەر باردوخىتكە
بىت تۆلە ئەنەن خۆى ھەر دەكتەوه.

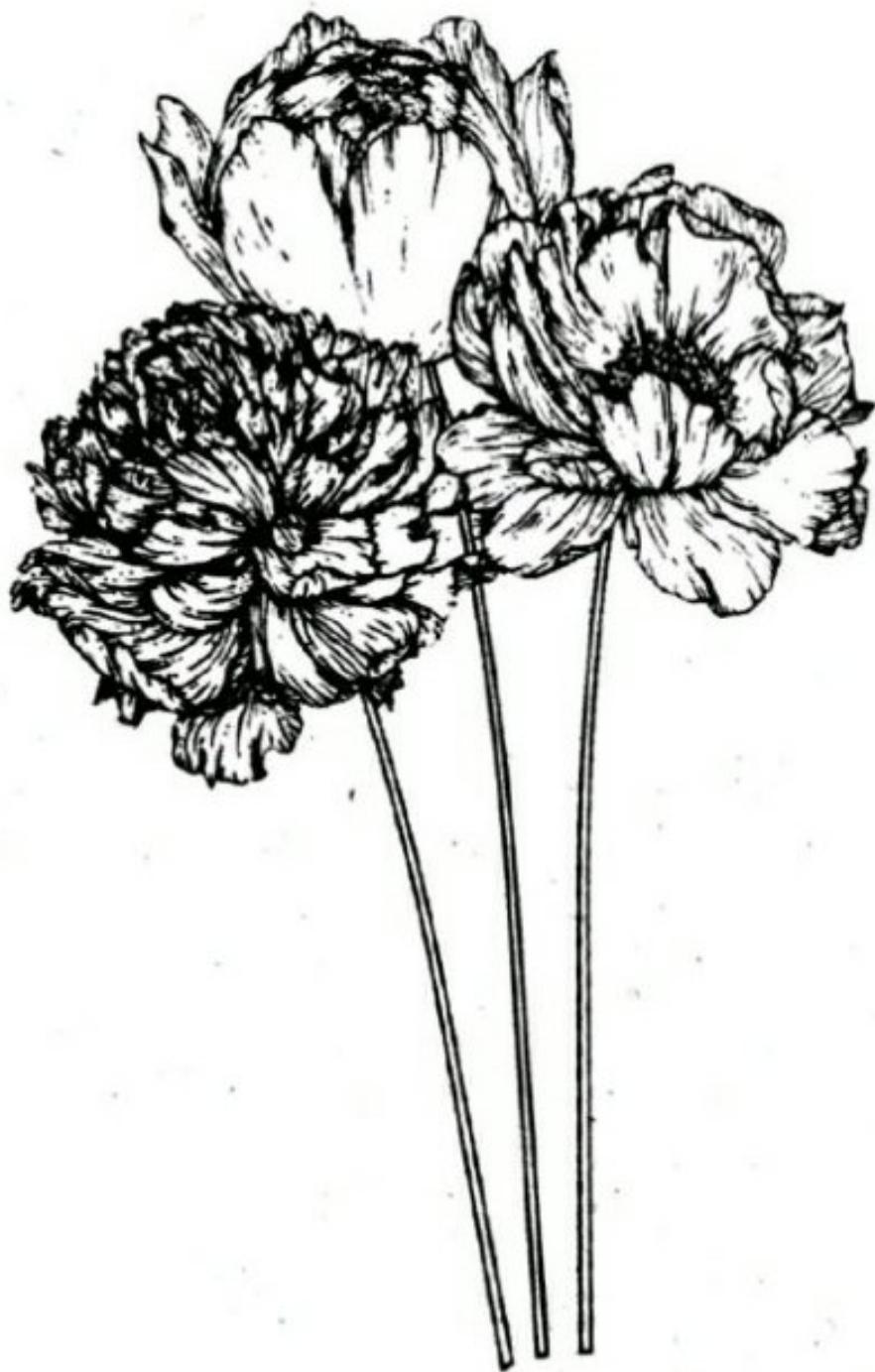
وشتەكە بە گويدىرىيەكە ئەنەن زۇر تامەززۇي دەنگى
زولالەكەتم، بۇ تۆزىك گورانىم بۇ نالىنى؟

گويدىرىيەكە ئەم داوايەي زۇر پىخۇش بۇو؛ بۇيە يەكسەر دەنگى ھەلھەتىداو دەستى كرد بە زەپىن، وشتەكەش دەستى كرد بە پشت ھەلتەكاندىن، وەك ئەوهى سەماو ھەلپەركى بکات، گويدىرىيەكە خۆى نەگرت بەسەر پشتيەوە كەوتە خوارەوە ھەر چوار پەلى شكا، بەدەم ھاوارو نالەوە ھەر ئەيۇت: بۇ وات لىنى كردىم، بۇ منت خستە خوارەوە؟

وشتەكەش وتنى: "تۇ گۇرانىت وتنى و منىش ھەلپەرىم"

"له شیر دهمن سوتاوه و فوو له دهکات"

دەگىزىنەوە: جارىك پىاۋىتكى زىنەكەي داوايلىيەكەت بېچىت بۇ بازار گۆشتى
 بۇ بىكىپت و بەخىرايىش بۇي بەھىئىتەوە.
 پىاۋەكەش وتى: بەسەر چاو، تۈزىكى تر لە بەردەستىدا دەبىت
 زىنەكە وتى: بىلنى ئىنسانەللا — ئەگەر خوا ويستى لەسەر بىن —
 پىاۋەكە وتى: زىنەكە ئىنسانەللاي بۇ چىيە، پارە لە بەركىدا يەو بازارپىش نزىكە
 كابرا چوو بۇ بازار بۇ گۆشت كىرىن، لەۋى دزىك فرسەتى لىنى هىنناو بەبىن
 ئەوهى بەخۆى بىزانى پارەكەي لىنى دزى، چووه دوکانى گۆشت فروشىكە، دەستى
 كەرد بە بەركىدا تەماشا ئەكەت ھېچ پارەي تىيدا نىيە، ئىتىر زانى دز گۆلى لىنى
 كەردووه، بە دەستى بەتالىڭ كەپايەوە بۇ مالەوە لە دەركايدا، زىنەكەي لە دورەوە
 هاوارى كەرد: كىيى؟ وتى: "منم ئىنسانەللا"

"پىوى تەلەكە باز"

دەكىزىنەوە: جارىك پىوييەك لە نىوه شەودا خۆى ئەكەت بەناو پەچەيدەكدا بۇ
قىل و مرىشك خواردىن، خاوهنى پەچەكە پېسى دەزانىت و دەركاي پەچەكەي
لەسەر كلىم دەدات، نەچىت بۇ ئەوهى تەوردا سىنکى تىئىزى بۇ بىتنى و ئەنجىن
ئەنجىن بىكتا!

پىوييەك پەنكى زەرد ھەلگەپاۋ ھەموو گيانى كەوتە حەشۈكەو لەرزىن، بەلام
ھەر چۈننەك بۇو ورەي دايىه بەر خۆى و وتسى: ئەم كاتى ترس و بىم
نې، كاتى بەكار ھىنانى فرت و فيتل و خۆ قوتار كردىنە. "برسىتى ئەتخاتە داو،
فيتل پىزگارتەكا وەك پىياو"

بەھەلەداوان خۆى گەياندە لاي گاجووت و پېنى وتسى:
ئەي گاجوتى قورپەسەر، بەشخوراوى دەرىبەدەر، كەزو چىباو دەشت و كۆ.
ھەموو يان كېڭىلا بەتۆ

باشە تۆ بۇ بىرىتكى لە خۆت ناكەيتەوە، خاوهندەكەت بە زۆرى كۆچان و
قامچى ملکەچى ھەموو كارىتكى سەخت و دژوارى كردویت، ئىتىر با جىنپى و
سوكايەتى پىنكردىنىش لەولاوه بوجەستىت، ئەمە لە كاتىكىدا يە گاجوتەكانى ترى
هاپىت بەرەلاي دەشتودەرن، لە تەپ ئەخۇن و لە وشك ئەنۇون، بۇ نايەيت شاخ
بىكىرىتىتە ئەو دەركايە لە بن و بىتىخى بىتنى و خۆت و ئىتمەش پىزگار بىكەيت.

گاجووت پېنى وتسى: وازم لى بىتنە پىوى تەلەكە باز، خاوهندەكەم ھەتا بلىنى
كەسىكى دل رەق و بىتبەزەبىيە، سالى پار شاخەكانى شكاندم نامەۋى ئەمسالىش
سەرم بىرىپت و كۆشتنەكەم بە ئاوايىدا بېھەخشىتەوە، ئەمە تۆ ئەيلەنى بە من
ناكىرت، بەرۇڭم بەرددەو بچۇ بۇ لاي يەكىنلىكى تر.

..... ده گنتر نه

پیویشه که ته ماشایه کی ئەملاو ئەولای خۆی کردو گویدریزی بەدی کرد، چوو
بۇ لای و پىتى وت: "کەرى هەزارو داماو، لە ئازەلان بەجىتما، پەنجى تو ئەدىن
بەبا، پېشىت ناگا ئاشتەبا" تو ئەم مۇوه رەنج و ماندو بۇونە لە پېتىساوی
خاوهنه کەتدا ئەكىشىت كەچى ئەو لەبەر چاوى نىيە و قىسى ھەرە شىرىنى
نەقىزەو ھەچە ھەچە يە، ھەستە ئەم ژيانە بە نەفرەت بىكە و شانت بىكىرىتە ئەو
دەرگايە و لە رەگ و پىشە دەرىپىتە، ھەم ئىيمەو ھەم خۆيىشت پىزكار بىكە.

گویدریزەكە وتى: وازم لىپىتە پىوی جامباز توشى قەباچەتىكىم مەكە، من ھەر
لە ئەزەلەو خودا بۇ بارىپەرى و سوار بۇونى دروستى كردووم، لىمگەپى با
بەدەردى خۆمەوە دابسەكتىم!

پىوی لە ئەميش بى هىوا بۇو، چاوىتكى ترى گىپرايەوە ئەم جارە ھېسترى
بىنى، چوو بۇ لای و سلاۋىتكى شاھانەى لى كردو پىتى وت: حەيفى بۇ چىنكى
كاو كۆتەلى وشك وازت لەو ھەمۇوه لەۋەپو پاوانەى دەشتودەر ھېتىناوە، چووە
بنكلىشەى و بەرددوام قىسى بۇ كرد تا فريپيداو ھەلھاتنى لەلا جوان و شىرىن
كەردى، ھېستەكە ھەستاوا ملى كرد بەدەرگاكەدا لە گىرېزەنە ترازاندو پىگەي
ھەلھاتنى ئاچوخ كرد.

ھەرچى ئازەلى ناو پەچەكە ھەبۇو ھەمۇويان ھەلھاتن وپۈويان لە دارستان
كەردى، پىویش لەم نىۋەندەدا پۇللى چاوساغى دەبىنى، ھەوالى بەلسە بۇونى
ئازەلان بۇ ناودارستان بە چاوساغى مام پىوی شىرى زۇر تۈرە نىكەران كرد،
پىوی بانگ كردو بە تۈرەپەيەوە پىتى وت: چۈن زاتت كرد بەسى مۇلەت ئەم
ھەمۇوه ئازەل و مالاتە بەربەدەيتە ناو خاڭ و مەملەكتى منهوه؟

پىوی وتى: پاشا دارستان بىستىم كە نەخۆشىت، ناوى دەرمانىكىم لايە بۇ
نەخۆشىبىكە تۆ يەكاوېيەكە.

شیر و تی: بیلئی بزانم چیه؟

پیوی و تی: قوربان ناوی دهرمانه که له سه رسمی هیستره که نوسراوه،
خوینده واریبه کهی من وهک ئهودی جهتابتان به هیز نیه تا بۆتانی بخوینمه وه،
هیستره که سمعی بەرز کرده و شیره کهش سه ری نه وی کرد بىز ئهودی
بیخوینیتە وه، لهو کاتهدا هیستره که فرسەتی هینا جوتەیدەکی له شیره که داو
گرمۇلەی کرد، پاشان بە پىللەقەش چووه سه ری، پیویکەش پەلاماریدا و دەستى
کرد بە گاز لى گرتنى.

شیره که و تی: تەنانەت توش ئەی پیوی؟!!!

پیویش له وەلامیدا و تی: "كىن له سرهوھ بىت من لەكەل ئەوھم"

نمه وی شیر بی و ببه خشی نه ک روی بی و چاو له مس ت بی

ردکننده: بازرگانیکی زور دهوله مهند هبوو که خاوه‌نی تاقه کوبنک بیو، لبهر نهودی کوره‌که‌ی بهناز پهروه‌رده کرد بیو. هم تمبل و تعوه‌زدله بیو. هم مال بفیروزه رو دهست بلاویش بیو. بهراست و چه‌پدا پاره‌ی باوکی تهخشان و پهخشان پینده‌کرد.

باوکه‌که زور سه راسیمه و نیگه‌ران بیو له نه توارو هلسوكه‌وتی کوره‌که‌ی. حه‌زی نه کرد ههست به بیرسیاریتی بکات. نه و خاوه‌نی ته‌نها نه و کوره‌یه. دواجار نه و پاره‌ویوله‌ی که له پیتناویدا سالانه‌کی زوری ته‌منی به‌خه‌رجداوه‌و ناره‌قی زوری بؤ پشت‌ووه شهونخونی زوریشی له همه‌بهر کیشاوه بؤ نه و ده‌بیت. زور سه‌خت بیو به‌لایه‌وه نه و په‌نج و ماندو بیونه‌ی ته‌منی به‌با بچیت.

زوری بیر کرده‌وه، پلان و بیروکه‌ی زوی تاوتی کرد بؤ نهودی کوره‌که‌ی بھینه‌تیه و هوش خوی و بیخاته‌وه سه رینگه راست و دروسته‌که. تا دواجار نه و بیروکه‌یه په‌سنه کرد که سه رؤکاری کاروانیکی بازرگانی پیبسپیری و چه‌ند که سینکی لیهاتو شاره‌زاویشی له گه‌لدا بنیت بؤ چاودیه کردن و یارمه‌تی دانی، ثیتر نه و کات به‌ری رهنجی خوی ده‌خوات و نرخی کارکردن ده‌زانیت و ههست به‌بونی خویشی ده‌کات. که بینی پاره به ج ده‌دو چه‌رمه سه‌ریبه‌ک په‌یدا ده‌کریت ثیتر به فیروزی نادات و تهخشان و پهخشانی پی ناکات.

نهم بیروکه‌ی له لای کوره‌که‌ی باس کردو نه ویش په‌سنه‌ندی کردو چاکی لیکرد به لاداو کاروانیان به سه رؤکایه‌تی کوره‌که‌ی به‌پیخت. نه و روزه هه‌تا ئیواره له رؤیشتنی بیوچاندا بیون، گه‌لیک شه‌که‌ت و ماندو بیون. که شه و داهات وه ک نه‌ریتی هر کاروانیبه‌کی تر بؤ پشودانی خویان و ولاخه‌کانیان له شویتنیکدا بارگه و بنه‌یان خست. نه و شه وه به نارامی لئی نوستن. زه‌وی رایه‌خ و

ثامانیش په توبان بوو، کوره که دیمه نی جوان و پازوه هی سروشت و شدای
دلپیتی بیابان ته واو مهست و مهدهوشی کرد بوو!
له بره بیانیکی زودا، له کاته کاروانیبه که له سه رو بهندی خو ناماده
کردندا بون بو پویشت کوره که شتیکی سه یرو سه رسپرهینه ری دی. شیریکی
بینی که که رویشکنیکی به دهمه وه بوو، له بردم ئشکه و تیکدا دایناو لییدا پویشت
زوری نه برد له ئشکه و ته که وه پیویبه کی کویر هاته ده ره وه دهستی کرد به
ملوموش کردن هتا نیچیره که دوزیبه وه، خواردی و پاشان گه پایه وه بز ناو
ئشکه و ته که!

کوره که له دلی خویدا و تی: باشه خو خواه گه وره خوی پزق و پوزی بز
هموو گیانله برهیک دهنیری ئیتر ئم خه لکه بو خویان هیلاک و ماندو ده کن.
نهو خواهی پیویبه کی کویر له بیر نه کات ئیمه چاو زهق چون له بیر ده کات.
فرمانی کرد کاروانیبه که به شوینی خویدا گه پایه وه!

باوکه که زوری پن سه یرو بوو کوره که له ناوهندی پی گه پایه وه، پرسیاری
هؤکاره که لی کرد.

و تی باوکه گیان ئوهی منی گه پانده وه بینینی شتیکی سه یرو سه مه ره بوو.
چیت دی کورم بوم باس بکه.

و تی باوکه گیان شیریکم دی که رویشکنی پاو کرد بوو، هیتای و له بردم
ئشکه و تیکدا دایناو پیویه کی کویری هات و خواردی، باوکه گیان هموومان
پزقی خومان دیته برد هستمان ئیتر بوجی خومانی بز شدکت و ماندو بکهین!
باوکه که زهرده خنه نه کی کرد وو و تی: کوری شیرینم راسته خودا پزقی هموو
گیانله برهیک دهنیریت. بلام من ئه مه ویت تو شیری چاوساخ بیت و ببه خشیت.
نه ک پیوی کویر بیت و و دریگریت.

کوره که له ئامانج و مه بسته که باوکی تیگه یشت و بپاریدا بز له مهولا له
ئیشوکار کردن نه و هستیت و ئه تواری چارانیشی بیده کجاري واژ لی بینی.

"پیوی به ستیبه وه مشک کردیبه وه"

ده گنجه وه: شیرینک فه رمانه وایسی دارستانیکی ده کرد. نهتر به ناره زووی خوی
رسورایه وه حومی قره قوشی خوی تیادا پیاده ده کرد. بهشی نه می نددا له
نهوی نه گرتنه وه. فلانی سزا نهدا فیساری نه به خشی، ماوهیه کی باش بهم شنوه به
گوزه راندی، تا دواجار لەم شیوه ژیانه خوی قلس و بیزار بwoo.

پوژنک هروا له بھر خویه وه ببری ده کرده وه: نه ری خونم به تدواوی ته منی
خوم فه و تاند، پوژانه به کاروباری دانیشتوانی نه دارستانه وه خمنک و سرقالم.
دوان سکالا له دزی یه کتری تو مار ده کهن ده بین داودری له نیوانه انداده
ده بیته مشتوم پو ده مه قالبیان نه بین پنکیان بھینمه وه. من ته نهانه بز نه و خلکه
ده زیم و خوم به تدواوی فه راموش کردووه. ستم له خوم نه کم که لەم زه مینه
پان و بھرینه دا جگه لەم دارستانه بچوکه شویننکی ترم نه دیوه!
بریاریدا دارستانه که به جیبیهیلی و به جیبیشیهیشت ...

پویشت زور پویشت تا پیی له دهشتیکی فراوان و کاکی به کاکی که وت. زور
ھیلاک و ماندو بwoo، تینویتی و برستیتی هیزی لیچنی بwoo، چه میک له و نزیکانه
بوو خوی گهیاندی و تیر ناوی لئی خوارده وه، پاشان بز پشودان چووه بن
ستیه ری داریکه وه، پیویسه ک بهو گوزه ره دا تیپه ری، سلامیکی لئی کردو نه میش
به گرمی و هلامی سلام کهی دایه وه.

پاشان پیویسه ک به شیره کهی وт: خو نه گوریسه نه بینی که پیمه. حمز
نه کم بهم گوریسه بمعبه ستیته وه بز نه وهی بز ان پاشای دارستان چون خلک
ده ستیته وه!

رده گنبد نه و

شیره که ش گوریسه که لئ و هر گرت و زور به توندی شه کیدا، هر نه و
نه بتو په راسوی چهپ و پاستی بچیت به یه کدا، به لام هاو سه نگی خوی پاراست
و دانی به خویدا گرت، وای پیشاندا که خو را گرو به هیزه.

دوای به ستنه و که شیره که به پیویکه و ت: خو دیت پاشای دارستان چون
خه لک ده به ستیته و.

پیویکه و تی: به لئ دیم، به لام نه مجاره نوبهی منه، بمکه رووه با منیش
پیشانت بددم پیوی چون خه لک ده به ستیته و.

پیویکه کوریسکه و هر گرت و به توندی له شیره که پیچا، به لام نه مهی
پیویکه کردی به ستنه و نه بتو به لکو هلوا سین بتوو، پاشان بهو حاله و
شیره که به جیهیشت و لیداو پویشت!

شیره که هر چند نه پاندی و خوی را و شاندو هر پشه و گور پشه کرد،
پیویکه رپویشت و هر لایشی به لایدا نه کرده و.

له کاته دا به پیکه و مشکی کی بچوک به ویدا تیپه پری، که شیره که بینی
بهو حاله و پی و ت: پاشای دارستان یارمه تیت ناویت؟

شیره که و تی: تویه کی گچه و بی هیز له کوی یارمه تی منت پی نه دریت!
مشکه که و تی: له بچوکی که مه و لیم مه زوانه، خوا ده سلات و توانای خوی
له بدیهی نراوه لا وازو بچوکه کانیدا پیشان ده دات، دهستی کرد به قرتاندنی
گوریسه که تا شیره که پزگار کرد، شیره که ش زور سویاسی کرد و لیدا پویشت.
مشکه که و تی: ئوغر بؤ کوی نه که بیت پاشای دارستان؟

شیره که و تی: بؤ دارستانه که خوم... شوینیک تیایدا پیوی بت به ستیته و و
مشک بتکاته و شوینی دانیشتنی من!

" وزیره‌که سوله‌یمان پنجه‌مبهر و فریشه‌ی گیانکیشان "

دگنره وه: فریشه‌ی گیانکیشان دوست و هاپنی سوله‌یمان پنجه‌مبهر بwoo، زوو زوو له شیوه‌ی پباویکدا سه‌ردانی دهکردو به‌شداری کوپو دانیشته‌کانی دهکرد. تا وای لیهاتبوو خه‌لک لیتی نه‌دهترسان و سلیان لئی نه‌دهکردوه.

جاریک فریشه‌ی گیانکیشان هات بو لای حه‌زره‌تی سوله‌یمان، له و کاته‌دا یه‌کیک له وزیره‌کانی له خزمه‌تیدا بwoo، فریشه‌ی گیانکیشان به‌دیقه‌تموه چاوی برپیبووه وزیره‌که، هاوکات نیشانه‌ی عاجباتی به پوخساریمه‌وه دیار بwoo، پاشان فریشه‌ی گیانکیشان کوپه‌که‌ی به‌جیهیشت و لیتیدا رؤیشت.

وزیره‌که پرسیاری ئه و پیاوه‌ی که له کوپه‌که‌دا چاوی لئی کلا نه‌دهکرد له حه‌زره‌تی سوله‌یمان کرد، ئه‌ویش فرمومی: ئه‌وه فریشه‌ی گیانکیشان بwoo! هرکه وای وت وزیره‌که هممو گیانی کوته حدشکه‌وه لهرزین، به

حه‌زره‌تی سوله‌یمانی وت:

تکات لئی دهکم فهرمان بکه به با هلمبگرت و بمبات له ولاطی هینستان دامبنت، ناتوانم له شوینیکدا دابنیشم که تیایدا فریشه‌ی گیانکیشان به دیقه‌تموه چاوی تیپپیم!

سوله‌یمانیش فرمومی: زینده‌وهران له به‌ردهم فریشه‌ی گیانکیشاندا وهک خوارده‌منیه‌کانی سر سفره وان، کامه‌ی مه‌بست بیت دهستی پنده‌گه‌یه‌نی، نه دوورکه‌وتنه‌وه ته‌من دریز دهکات نه مانه‌وهش که‌می دهکاته‌وه.

به‌لام وزیره‌که له پارانه‌وه کولی نه‌دا هه‌تا دلی حه‌زره‌تی سوله‌یمانی نه‌رم کرد، فهرمانی به با کرد بیکه‌یه‌نیته ولاطی هینستان!

پاش که‌میک فریشه‌ی گیانکیشان هات‌وه، حه‌زره‌تی سوله‌یمان لیتی پرسی: ئه‌رئ بو سه‌رنجی وردت خستبووه سر ئه و وزیره‌ی من؟!

وتي: خواي گهوره فه رمانى پئى كردم پاش كەمىكى تر بچم لە ولاتى
 هيندستان گيانى بكتىش، كە هاتمه لاى تۇۋ ئەوم دى وتم: باشە ئەم كابرا كە
 هيئندهى نەماوه بە دنياوه بېپيار وايه لە ولاتى هيندستان گيانى بكتىش چى
 دەكات لىرە؟! هەرچەند دلنىا بۈوم لەوهى هەر شتىك خودا بېپيارى لى بدا هەر
 ئەوه جىبەجى دەبى، كە چۈومە هيندستان تەماشا ئەكم ئەو پىش من
 گەيشتۇوه لە چاوهپوانى مەندايە!

"قازىيەكى ئىزىر و دانا"

دەكىپنەوە: دوو برا ھەبۇون كە ھاوكات دراوسيي يەكتريش بۇون، ھەر يەكەيان خودا لە شتىكدا بەشى دابۇو، يەكىكىان زۆر دەولەمەند بۇو بەلام لە مندالى بىن بەش بۇو، ئەوي تريان كۆشىك مندالى ھەبۇو بەلام ھەزارو نەدار بۇو، دەولەمەندەكە بەدخۇو چاوجىنۇك بۇو، ھەزارەكەش خۆش رەفتارو زمان شىرىن بۇو.

كاتىك برا دەولەمەندەكە دەگەپايەوە بۇ مالەوە برازاڭانى بەخەندەو بەپاڭىزىنەوە دەچۈون بەپېرىيەوە باوهشىان بە قاچىدا دەكىرد، كەچى ئەو تەنانەت بە وشەيەكىش دلى ئەم مندالانە خۆش نەدەكىرد، بەوە زۆر پەست و خەمبارو بۇو كە براڭەي مندالى ھەيمە ئەم نېھتى.

ماوهىيەكى زۆر بارودۇخ بەم شىۋەيە بەرذەوام بۇو، تا پۇزىك كابراي ھەزار مندالەكانى و پىكى گۆشتى لىتەگرن، ئەوپىش ئەچىت بۇ لاي برا دەولەمەندەكەي و پېنى ئەلى:

نېھتى خۇت خاۋىئىن بىكەرەوە بىپيار بىدە ئەگەر خودا مندالىتكى پىن بەخشىت تۆش مەپىك بە مندالەكانى من بىبەخشىت.

وتى: بەلېن بىت ئەگەر خودا ئەوهى لەگەل كىردىم مەپىك دىيارى خۇت و مندالەكانىت بىت.

برا ھەزارەكە شەوو پۇز دەم بە نزا بۇو، تا دوا جار برازىنەكەي سكى دەبىن و خودا مندالىتكى چاو گەشىان پىندا.

چوو بۇ لاي برا دەولەمەندەكەي و پېنى وەت: ئىستا كاتى جىيېجى كىرىنى بەلېنەكتە، بەلام ئەو ھەر پېچى تىتەداو دەستى دەستى پىن دەكىرد، كوروكالى كابراي ھەزار چۈونە ناو پەچەي مەپومالاتەكەي و شەكەرانىتكى قەلەوپان ھېنى كە بە ھەقى خۇيان دەزانى، سەريان بېرى و كۆشتەكەيان خوارد.

بۇ بەيانى كابراي دەولەمەندەتەن و دەستى كرد بە زەباردىنى مەزەكائۇ تەماشا ئەكتەن دانەيەكى كەمە، ئېتىر زانى ئەمە كارى بىراكەيەتى.

لەلای قازى سکالاى لە سەر بىراكەي تۆمار كرد، قازىش ئاكادارىنامەيەكى بۇ بىراكەي ناردۇ تىايىدا كات و شويىنى دادگايى كردنەكەي پىن پاگەيەند.

لە رپۇرى دىيارىكراودا ھەر دولايىن توېشىو سەفرىيان پېتچايەوە بە جىما ملى پېگان بەرەو شار بۇ لای قازى گرتەبەر.

لە ناوهپاستى پېگادا برا دەولەمەندەكە گەيشتە دارفروشىك كە گۈيدىرىزەكە بە بارەكەيەوە تا بناكۆيى. لە قوردا چەقىبۇو، دۆش داما بىو بە دىيارىيەوە، داواي يارمەتى لىتكەردى كەچى ھەر لايىشى بەلايدا نەكىرىدەوە، دواتر ھەزارەكە گەيشت. داواي يارمەتى لە ئەمېش كرد، مەردانە قولى لىن ھەلمالى و بەدەمېيەوە هات، ھەزارەكە كلکى گۈيدىرىزەكە گرت و دارفروشەكەش سەرى گۈيدىرىزەكە، پېكەوە بە توندى رايانكىشا، كلکى گۈيدىرىزەكە بە دەستى كابراي ھەزارەوە قىتا.

دارفروشەكە وتى: گۈيدىرىزەكەت عەيدار كردىم، بەخوا لەلای قازى سکالات لە دژ تۆمار دەكەم، كابراي ھەزار بەدلى پېر لە پەزارەو خەمەوە پۇوەو شار درىزەن بە رۇيىشتەنەكەيدا، جاران يەك سالاى لە سەر بۇو ئىستا بۇو بە دووان.

گەيشتە ناو شار، پېش ئەوهى بچىت بۇ لای قازى چوو بۇ مىزگەوت بۇ ئەوهى نوېرى نىوهپۇ بکات و لە وېشەوە ھەندىك نزاو پاپانەوە بە كول بکات.

بانگبىزى مىزگەوتەكە ئەو رپۇزە نەخوش بىوو، داواي لە ھەزارەكە كرد سەركەۋىتە سەر بانگكە (منارە) كەو لە جياتى ئەو بانگى نىوهپۇ بىدات، ئەویش چووە سەر بانگكە كەو بە دەم بانگدانەوە رەتى بىردو بەرسۈيەوە، كەوت بە سەر كەسىكداو كوشتى، كەسوڭارى كۈزراوەكە بۇيى هاتن و پەلامارياندا بۇ ئەوهى تۈلە لىن بىكەنەوە، بەلام پېتپارانى ئەو كۈزەرە كەوتتە نىۋانيانەوە نەيانھېتىت، بىرای كۈزراوەكە بېياريدا لەلای قازى سکالا تۆمار بکات.

پىش كەيشتنى كابراى هەزار هەر سى سكالاكارەكە تى ، براكەي خۆى ،
خاودنى كويىدرىزەكە ، براى كوزراوهە خۇيان كەياندىبووە لاي قازى و لە
چاودپروانى ئەمدا بۇون .

كە گەيشتە لاي قازى تەماشا ئەكتات سى سكالاى جىياوازى لە سەرتومار
كراوه ، دادگايى كىردن دەستى بېى كرد .

قازى سەرەتا بانگى برا دھولەمەندەكە كىردو پىتى وت: سكالات چىه لەسەر
ئەم پىاوه؟

وتى: جەنابى قازى سكالام ئەوهى: چۈوهە ناو پەچەى مەرمۇمالاتەكەمەوھو
شەكىرەنەكەي قەلەوى لى دىزىم!
قازى بەھەزارەكەي وت: ئەى تو قىسىت چىبىه؟

وتى: جەنابى قازى سەرەتا با ئەوھە راست بىكەمەوھ كە ئەوهى
كەشەكەرەنەكەي دىزى خۇم نەبۇوم بەلکو مندالەكائىم بۇون ، پاشان ئەم برايمەي
من بىن مندال بۇو ، بىپارىداڭەر خودا مندالىيلىكى پىتىخىسى ئەوا مەرىتىك بىكەت
دييارى و پىشكەشى مندالەكائى منى بىكەت بۆ ئەوهى سەرى بېرىن و گۆشتەكەي
بخۇن ، كاتىتكە خودا مندالەكەي پىدا نەھات بەلىنەكەي جىتىجى بىكەت .
ئەوانىش چۈونە ناو پەچەى مەرمۇمالاتەكەيەوھ ئەوهى بەلىنى پىتابۇون ھىتىيان و
سەريان بېرى .

قازى بە دھولەمەندەكەي وت: ئەوهى براكەت دەيلىن راستە؟
وتى: بەلىن جەنابى قازى راستە ، خۇ من هەر دەمۇيىت ئەو مەرىيان پىتىدەم .
بەلام دواي دلىيا بۇون لەوھى كە ئەم مندالە تەمەنلى درىز دەبىت .
قازى وتى: من واي بۆ دەچم ئەو مندالە كە خواى گەورە دواي
چاودپروانىيەكى زۆر پىتى بەختىت لەبەر خاترى ئەو برازايانەت بوبىت . بۆيە

ئەوا بىپارماندا شەكەرانيكت بۇ بىننەوە توش مندالەكەتىان بۇ بىگىرىتەوە خۇ
ئەگەر ئەوهش ناكەيت ئەبىن لە جياتى ئەو مندالە سەد لىرەي ئالتونىيان پى
بىبەخشىت.

بەناچارى ملى بۇ بىپارەكە قازى كەج كردو سەد لىرەي كاشى نايە مشتى
براكىيەوە كە لىرەكانى لەدەست بۇويەوە وەك ئەوە وابۇو رۆحى لە جەستەمى
جىا بوبىتەوە، ئاخىر ئەو بۇ ئەوە هاتبوو مەرەكەي وەربىرىتەوە كەچى سەد
لىرەيشى خستە سەرى.

پاشان قازى روی كرده خاوهنى گۈيدىرىزەكەو پىن وت: بچۈرە پەنای
نەيارەتكەتەوە سکالاى خوت پېشىكەش بىكە.

خاوهنى گۈيدىرىزەكە وتى: جەنابى قازى ئەم كاپرا كلکى گۈيدىرىزەكەي
پاكىشام و قرتاندى، قەربىي ئەو زيانەم ئەۋىت كە بەر گۈيدىرىزەكەم كەوتۇوھە.
قازى بە كاپراي ھەزارى وت: ئەى قىسى تۆ چىيە؟

وتى: قوربان من بەلاى ئەم پياوهدا تىپەپىم، گۈيدىرىزەكە لە قوردا چەقى
بۇو، زۇر ھولىدا دەرى بىكەت بەلام نەيتوانى، داواي يارمەتى لىتكىرم، ئەو سەرى
گۈيدىرىزەكەي پاكىشاو منىش كلکى، كاتىكم زانى كلکى بەدەستەمەھات و قرتا.
قازى بە خاوهنى گۈيدىرىزەكەي وت: ئەوهى ئەم پياوه دەيلى پاسته؟
وتى: بەلىن قوربان پاسته.

قازى وتى: ئەوا بىپارماندا گۈيدىرىزەكەتى بىدەيتى تا ئەو كاتەي جارىكى تر
كلە دەردىكەتەوە.

خاوهنى گۈيدىرىزەكە وتى: من بەبىن ئەم گۈيدىرىزە دەستەپاچە دەبم و مىچ
كارىكم بۇ ناكىرىت.

قازی و تی: دهی که واته ده بی پینچ لیرهی ئالتونی پس بدهیت له پای ئو
هاوکارییهی که پیشکهشی کردويت، هر وههلا له سزای ئوهی که ويستوته
چاکه و پیاوهته لى نیوان خەلکیدا بعرینیت!

پاشان قازی بانگی برای کوزراوهکهی کردو پئی وت: له پهناي نه ياردکهته وه
بوده و سکالای خوت پیشکهش بکه.

وتی: جه نابی قازی ئم کابرا له سەربانگکه (مناره) ای مزگه وته وه
بەربووه وه که وتووه بەسر براکه مداو کوشتویه تی.

قازی بە هەزارهکهی وت: ئوهی ئم کابرا دەیلین راسته؟

وتی جه نابی قازی: بانگ بیزی مزگه وته که داواي لى كردم بچمه سەر
بانگکه و بانگ بدهم، چومه سەرەوە، هەلەنگوتم و که وتم بەسر براکه يداو مرد.

قازی بە برای کوزراوهکهی وت: ئوهی ئم کابرا ئەیلین راسته؟

وتی: بەلی، بى زیادو کەمە.

قازی و تی: ئوا بپیارماندا تؤیش سەركە ویته سەر بانگکه که و خوتی بەسردا
بەربدھیتە وه، بەم شیوهی دەیکوریت و تۆلەی براکە تی لیوھر دەگریتە وه!

وتی جه نابی قازی: بانگکە کە زۆر بەرزە، خۆ ئەگەر ئامانجە کە نەپیکم، سەر
يان خوار بکەم ئەو کات خۆم دەمرم.

قازی و تی: دهی که واته ده بی بېری ده لیرهی پیبدهیت بۆ ئوهی بزانیت
تەمن بە دەستى خوايەو له سەر دەستى هەر کەسىك مەيلى لى بى كوتايى پى
دىنى.

هەزارهکە ھەموو لیره کانى وەرگرت و بە دلخۇشى و بە گىرفانى پەزەوە
گەپایەوە بۆ مالەوە.

"پیاوه قولب و سن برا گه مژده"

رده گیرنه وه: سن برای ده به نگ و گله حۆه بیوون، خاوه‌نی پاره‌و پولینکی زۆر بیوون، ماله کانیشیان به ته نیشت یه که وه بیو، هه مو و دهه و ئیوارانیک له ناو باخچه‌ی بەر ماله کانی خۆیان داده نیشت، هەر کەسیک بەو گوزه‌دا بھاتایه و بپوشتایه دھیانبینی.

کابرایه کی دەستبر نەخشەی کیشا بۆ ٹهودی گزی و فیلیکیان لىن بکات، رۆزبیک بە سواری ماکه‌ریکه وه بە بەردەم مالی یه کە میاندا تیپه‌ری، دوو لیره‌ی ئالتونی خستبووه ناو پاشه‌لی ماکه‌رەکه وه، کە گیشته بەرامبەری مالیان کیشائی بە سمعتی گویدریزه کە داو لیره‌ی یه کەم کە وە خواره وه، هەلیگرتە وە خاوتى نى کە دەرە، پاشان دەستى بەرز کرده وە گەلیک سوپاس و ستایشى خواى کرد، وە کە دەرە، پاشان دەستى بە جۆری تایبەت بیت و لە جیاتى تەرسن لیره دەربدات، بۆ جاری دووھم کیشایه وه بە سمعتی گویدریزه کە داو لیره‌ی دووھمیشى لىن کە وە خواره وه، دیسانه وه هەلیگرتە وە پاکى کرده وە دەستى کرده وە بە سوپاس و ستایش کردنی خوا.

لە بەرامبەر مالی برای دووھم و سییه میشدا هەمان کاری دووباره کرده وە لە دواي بینینی ئەم دیمه‌نە سەرنج پاکیشە هەر سن برایه کۆبونه وە بپاریاندا بە هەر نرخیک بیووه ئەو گویدریزه بکرن، مالی خاوه‌نی گویدریزه کە يان دۆزبیه وە داوايان لىن کرد ئەو گویدریزه يان پىن بفرۇشىت، بەلام ئەو خۆی گیر کردو وە: ئەم گویدریز نى يە بەلكو خەزنه يەکە و خودا بە منى داوه، لە جیاتى تەرسن لیره بەردە داتە وە، چۈن وا بە ئاسانى لە دەستى خۆمى دەکەمە وە؟ ئەمان هەر پىداگریان دەکردو نرخى زیاتریان دەدا، ئەويش تا دەھات سەختگیرتر دەبیو، تا دواجار بە نرخیکى زۆر گران قایلیان کردو گویدریزه کە يان لىن كېرى و دايائلە بەر بۆ ماله وە.

هر له سده تاوه له سه رنه وتن که گویدریزه که هر پروره له لای
یه کنکیان بیت، یه که میان گویدریزه که و هرگرت و بر دیبه وه بز ماله وه
خرمه تیکی زور باشی کرد. پاشان دهستی کرد به لیدانی، چاوه پوان بسو له
جیاتی ترس لیره بز به براته وه که چی چاوی به هیچ نه که وت،
نه پروره همه تائیواره هینده لیدا تا وای لیهات گویدریزه که خوی به پیوه
رانه ده گرت.

بز سبهینی گویدریزه که راده ستی براکه تری کرد، ثمه میش دهستی کرد به
لیدانی هه تا پرستی له خوی و گویدریزه که ش بزی.
برای سیبیه میش و هر گرت و هاو شیوه براکانی تری لیره به دوچاو
نه دی.

پاشان بزیان ده رکه و فربو دراون، بزیه به هله داون چوونه وه بز مالی
کابای تله که باز بز نه وه توله خویانی لیکه نه وه.
که خویان کرد به زوردا یه کس رهات به ده میانه وه به گه رمی به خیری هینان و
پی وتن؛ نیو میوانی منن، هه تا توزیک هیور نه بنده وه نانی ثم نیو هر پزیه پیکه وه
نه خوین هیچ قسه و باستکتان له گه لدا ناکه م، دواتر هر چیه کتان ویست بی
دلیتان ناکه م.

داینیشاندن و کابرا که رویش کیکی هیناو له پنای خویه وه داینا،
کاخه زیکیشی ده هیناو له سه ری نوسی:
نیو کیلز گوشت، کیلزیه ک برنج، سه وزه میوه.

پاشان قولینه یه کی هیناو که رویش که ملی که رویش که و کاخه زو پاره
شتمه که کانیشی خسته ناویه وه به که رویش که و ت: هر ئیستا بچو له بازار
نم پیداویستیانه بکره و زو بگه پر ره وه، ده رگای زوره که واز کرد
که رویش که که کرد ده ره وه، دایکیشی به دزیبیه وه که رویش که که کرت و له

گزپچه‌ی خانوه‌که دا شارديبه‌وه، خوی چوو بؤ بازارو هه مسو پيّداويسٽييه‌کانى
كېرى و هيئايه‌وه، كه روئشكه‌که له گزپچه‌که دهرهينايه‌وه قوليئنه‌که‌ي كردوه
 ملي و له دهرگاكه يداو خوی ون كرد.

كابراي فيلاوي دهرگاكه‌ي كردوه ته ماشاثه‌كات كه روئشكه‌که له به‌ردهم
دەركاكه‌دا وەستاووه قولينه‌که‌ي له ملدايمه و هه مسو پيّداويسٽييه‌کانىشى لەكەل
خويدا هيئاوه‌تەوه، سى برا دەبەنگەكە كە ئەم دىمەنەيان دى تەواو سەرسام
بۇون، چيرۆكى گويىدرىزەكەيان بەيەكجاري بىر چوویه‌وه، سرتوخورتى ئەوهيان
بۇو كه روئشكه‌که لىنى بىكىن!

نرخىتكى باشيان پىدا، بەلام ئەو له سەرەتاوه ملي بؤ فروشتن نەدا، جار لە
دواي جار نرخيان بؤ زىاد كرد، تا دواجار بە نرخىتكى زۆر خەياللى لېيان كېرى!
گەپانه‌وه بؤ مالەوه و هه مويان لە سەر ئەو خالىه پىتكەوتىن كه كه روئشكه‌که
ھەر رۈزەو له مالى يەكىكىياندا بىت بؤ ئەودى ئىشوكارى بازارى پىن بىپىرن!
يەكەميان كه روئشكه‌که هىئاوا قولينه‌يەكى كرده ملي و ناوي چەند
پيّداويسٽييه‌کى لە سەر كاخه زىك نوسى و خستىه ناو قولينه‌كەوه و تى: ئادەتى
ھەر ئىستا بچۇ بؤ بازار ئەم پيّداويسٽيانەم بؤ بىرە زوو بىرە زوو بىرە، بەلام ئەوهى
نەدەبۇو روپدا روپدا، كه روئشكه‌که لە شوپنى خويدا وەستاو جولەي لە خوی
بېرى، لەكەل دوو براكەتىريشيدا ھەمان شت دووباره بويەوه!

ھەر سىكىيان پىتكەوه بېياريان هاتە سەر ئەوه بچىن نەك ھەر تۆلەي
كه روئشكه‌که بەلكو تۆلەي گويىدرىزەكەيش لە كابراي تەفرەدەر بىكەنەوه، لە
پىڭاداپىرەمىزدىكى بەسالاچويان بىنى كە يەكتريان باش دەناسى، پرسىيارى لىنى
كردن: ئەرى بؤ كوى ئەچن؟ ئەوانىش چيرۆكى خويان بؤ گىرايەوه، پىرەمىزدەكە
وتى: ئەگەر تەفرەتى يەكەم جارتان لە بەدخوی و بەد رەفتارى كابرا بوبىن ئەوا

ته فرهی دوؤم جارتان له گله حۆبی و لازگی خۆتانه وه بووه، بۆیه من واى به باش
ده زانم سه ری خۆتا کز بکەن و به بیتەنگی بگە پێنە وه بۆ ماله وه، ئەوانیش
به قسە يان کردو به شوینى خۆياندا گەرانه وه.

"خەوبىينىن لە زستان و لە ھاوىندا"

دەكىزىنەوە: جارىك پىاۋىك ھات بۇ لاي خەون لىتكەرەرەوە بەناوبانگ ئىبىن سيرىن و پىنى وت:

ئەي ئىمام لە خەونمدا لە فلان شوين ئاڭرىتىم بىنى.

ئىبىن سيرىنىش پىنى وت: ھەرجى زووه پاچ و بىتلە لەگەل خۆتدا ھەلبىرەو خۆت بىگەيەنەرە شوينەكەو ھەلىپىدەرەوە!

كاپرا بەخىرايى خۆى گەياندە شوينەكەو ھەلىدايەوە. گۆزەيەكى پېر لە ئالتونى تىادا دۆزىيەوە، دۆزىنەوە ئەو ئالتونە زۆرە گەلىك دلخوشى كرد، ئىتىر ژيانى پېر لە ناسۇرۇ كولەمەركى كۆتايسى بىن ھات و ئاسوئەكى كەشى بەپۇدا كرايەوە. رۆزان ھات و رۆزان رۇيىشت كاپرا جارىكى تر خەونىتىكى ھاوشىيەتى بىنىيەوە، بەرز بونەوە ئاڭرىتىكى چۆلەوانىدا.

كە خەبەرى بۇويەوە لە دلى خۆيدا وتى: پىيىست ناکات بچىمەوە بۇ لاي ئىبىن سيرىن، واتاي خەونەكە لەلاي خۆمە!

بە پاچ و بىتلەوە خۆى گەياندە ئەو شوينەى كە لە خەودا بىنېبۈو ئاڭرىلى بەرز بۇوەتەوە، دەستى كرد بە ھەلگەندىنى تەماشا ئەكەت تەرمى پىاۋىتكى تىدا شاردراوەتەوە كە زۆر نىيە كۈزراوە ھېشتا خوينىلى دەچۈرپى. كە ئەوەي بىنى ترس و بىمەتكى زۆرىلى نىشت، خەلگ بەسەريدا هاتن و تۆمەتباريان كرد. بىخەنە بەندىنخانەوە كات و رۆزى لە سىدارەدانىشى بۇ دىيارى كرد، چونكە كەسى بىكۈز دەبېت بىكۈزىتەوە!

پىش جىيەجى كردى بىپارى لە سىدارەدانەكە قازى پىنى وت: ھېچ حەزو خولىيايەكت ھەيە پىش مەردىت بۇتى بىننە دى!

وٽى: تەنها ئىبىن سىرىيىم دەۋى بىبىينم!

ئىبىن سىرىيىيان بۇ ھىتىاۋ تۆمەتبارەكە پىسى وٽ: ئەى ئىيام پۇزىتىك ھاتم بۇ لات بۇ ئەودى خەونىكىم بۇ لىك بىدەيتەوە، خەودكەش بىننى ئاگرىك بىول شوينىكدا، تۈش وٽت بچۇ شوينى ئاگرەكە ھەلبىدەرەوە، منىش چووم و شوينەكم ھەلدىيەوە گۆزەيەكى پې ئاللىونم تىدا دۆزىيەوە، پاش ماودىيەك خەونىكى ترى ھاوشىوەم دى، ھەلگىرسانى ئاگرىك لە شوينىكى چۈلەوانىدا، لە دلى خۆمدا وٽم پىقىسىت ناكات بچەمەوە بۇ لاي ئىبىن سىرىيىن، خۇ ئەگەر بىشچەمەوە ھەر دەلى بچۇ شوينەكە ھەلبىدەرەوە، چووم شوينەكم ھەلدىيەوە تەماشا نەكم تەرمىكىيان تىدا حەشارداوە، لە كاتەدا بەسەرمدا ھاتن و تۆمەتباريان كردم بە كوشتنى، لە كاتىكدا نە ئەيناسم و نە ئەمناسىت.

ئىبىن سىرىيىن پىسى وٽ: خەونەكەي يەكەمجارت لەورزى زستاندا دى، ئاگرىش لە زستاندا ھاودەمەو ھەموو كەس ھۆگرىيەتى و خۇيلىنى نزىك دەكتەوە، بەلام خەونەكەي دووەم جارت لە وەرزى ھاويندا دى، ئاگرىش لە ھاويندا بىزراوە خەلک لىپى دوور دەكتەوە، ئەگەر بەهاتىتايە بۇ لام پىم دەوتىت نەكەيت نزىكى ئە شوينە بىبىتەوە؛ چونكە ئاگرەكەي دەتسوتىننەت.

"بۇ نەوهى خەلک سل لە چاکە و پىاوهتى نەكەنەوە"

دەكىرنەوە: پاشايەك ھەبوو زۇر ھۆكىرو خولىای ئەسپ و چارهۋى بىو، ھەر ئەسپىتكى رەسەن و بارىكەلەي بىدىايە بەھەر نرخىك بوايە دەيكىرى، ھەر چارهۋىيەكى خىراو بەپلى بەرچاو بىكەوتايە ھەموو شتىكى لە پېتىدا دەدا! كورى پاشايەكى دراوسى ولاتى ئەسپىتكى زۇر رەسەن و بىن وىنەي ھەبوو، زۇرى حەز دەكىرد بەھەر نرخىك بىووه پىسى بىفرۇشىت، بەلام ئەرەتى كرددەوە بىفرۇشىت بە بىانوى ئەوهى پاشاكان ئەسپ نافرۇشنى بەلكو دەيکەن بەدياري، نايشتowanىت بىكەت بە دىيارى: چونكە ئەم ئەسپە يادگارى دايىكە جوانەمەرگە كەيەتى!

پاشا خەريك بىو شىت و ھار دەبىوو، ھەموو دارودەستەكەي خۆى كۆكىرددەوە راپويىزى پېتىرىن چۈن ئەرەسپە رەسەن و دەگەمنە بەدەست بىتتىت، يەكىك لە ھاوكارەكانى وتى: من بۇتى بەدەست دىئنم!

پاشا وتى: ئەى ئەگەر نەمتوانى؟!

وتى: ئەگەر نەمتوانى خۇ گەردىن لە بەردىستىدايەو دەتوانى لە جەستەمى جىا بىكەيتەوە!

پاشا گەلىك خۇشحال بىو ھەم بەۋياوهە پەتەوهى كابرا بەخۆى ھەبىوو ھەم بەنەخشەو پلانەيش كە بۇ بەدەست ھېتىانى ئەسپەكە كىشاپى.

پىاوهكەي پاشا دەيزانى شازادە رۇزانە لە ج پىڭايەكەوە دەچىت بۇ راوا كردىن، لە نزىك پىڭاكەوە خۆى مت كردو دەستى كرد بە چاودىرى كردىن، ھەرچاوه چاوى ئەوهى بىو شازادە سەرھەلبات، زۇرى نېبرىد لە دوور را بەخۆى و ئەسپە رەسەنە كەيەوە دەركەوتىن، ئەمېش بەپەلە چووه ناوهپاستى پىڭاكەو خۆى لىن درېز كردو دەستى كرد بە تەپاوتىدان وەك ئەوهى ئىش و ئازارىتكى زۇر تەنگى پىئەلچىنېي!

۱۰۴ ره گنرنه رو

شازاده که سیکی مه ردو جوامیّر بwoo، که ئه وهی بینی به خیرایی لە سەر
ئەسپەکەی دابەزى و بەهانای کاپراوه چوو، بەرزى كردە وو جامیک ئاواي كرد
بە قورگیدا، پاشان هەلیگرت و خستیيە سەر ئەسپەکەی و بە دەستى خۆيشى
جله وەكەی بۇ راکىشا!

وتى: جەنابى شازاده نەنگى و شورەييە من سوار بىم و تۆ پیادە بىت
شازاده وتى: تۆ نەخۆشىت، شورەييە ئە وەيە من سوار بىم تۆ پیادە بىت.
كاپرا وتى: دەي مادام تۆ هەر پىداگرى دەكەيت لە سەر ئە وەيە من سوار بىم
دەبىن جلمەوي ئەسپەكە بە دەيىتە دەستى خۆم، منىكى پەشۆكى كەي شاياني ئە وەم
شازادەيەكى وەكۆ تۆ جلمەوي ئە سېم بۇ راپكىشىت، جلمەوەكەي لىنى وەرگرت و
خۆى بە سەر ئەسپەكە وە قىيت كردە وو پىيىدا لە ئاوزەنگى و بۆى دەرچوو.

شازادە شويىنى كەوت و هاوارى كرد: راوهستە، راوهستە، راوهستە
نەلىقى ئەم ئەسپەم بە فيئىل لە شازادە ئەستاندۇوە، بەلكو بلۇن لە زۇرانبازىدا
لىم بىردوتەوە، نەوهەك خەلگ دواي بىستىنى چىرۇكە كە پشت لە چاكە و پياوهتى
بىكەن!

ئەم وشانە وەك هەورە بروسكە تەزوی بە جەستەي کاپرادا. هيئا، شازادەي
زىرو دانا توانى لهوكاتە كە مەداو بە چەند وشەيەكى كورت ناخى کاپرا
بەھەزىنەت و ئەو ھەستەي لەلا دروست بىكەت كە چەند كە سیكى نامەردو
بە دخووە، بۆيە لە سەر ئەسپەكە دابەزى و بەرھو پۇي شازادە هات و چىرۇكى
خۆى بۇ گىنپايدە، پاشان داواي لىپوردى لىنى كرد، ئە ويش هەر لهۇيدا لىنى
خۆش بwoo، پىنگە يشىدا لە مەملەكتە كە باوکىدا بەيىنەتەوە نەوهەك پاشاكەي
خۆى بەلايەكى بە سەردا بىننەت.

« هسته خهلاتس خوت و دریگره و ههرق، به راستی دلت خوش کردم »

دەگىنەوە: يەكىك لە فەرمانپەواكان ھاۋىئىنەكەي كچىتكى دەبىت، ئەمە زۇر پەست و خەمبارى دەكت، ماوهىيەك خۆي گۆشەكىر كردو تىكەلى خەلكى نەدەكرد، ئەو حەزى لىبۇ خودا كورپىكى پىبدات بۇ ئەوهى ناوى ئەو ھەلبىرىت و دواي خۆيشى جلەوهى دەسەلات بىگرىته دەست.

ھەندىك لە ھاۋپىكانى دلخۆشيان كردو بىريان ھېتايەوە ئەمە بىپارى خوايد، ھەيە خودا ھەر كورپى پى ئەدا، ھەيە ھەر كچى پىئەدا، ھەيە ھەر دوكيانى پى ئەدا، ھەشە ھىچيانى پى نادات، بەلام ئەم قسانە ھىچى لە خەم و دلتەنكى ئەو كەم نەكىدەوە.

پىاوىتكى ناشيرين و پەزا قورس ئەم ھەوالە دەبىستىت، بىپار ئەدات سەردانىتكى فەرمانپەوا بکات، دواي مۆلەت خواستن چۈوه ژۈزۈرەوە لە بەردىمى فەرمانپەوا دەستاو پىيى وە: قوربان ئەگەر خوا كورپىكى ناشيرين و پەزا قورسى وەك منى پى بىبەخشىتايە چىت دەكىد؟!

فەرمانپەوا دەستى كرد بە پىتكەنین، پىتكەنینىتكى وا كە پىشتر شتى واى پىسوه نەبىنراپۇو، دواي ئەوهى خەلاتىتكى شايستەي كرد پىيى وە: ئىتىر ھستە بچۇ بەرپى خۆتەوە بە راستى دلت خوش كرم!

"كى ئەم كەره فىئر دەكات؟"

دەگىپنەوە: يەكىك لە پاشا كىيل و دەبەنگەكان گوئىدىرىزىكى ھەبوو، كەلىك پېنى سەرسام بۇو، خەلاتىكى گەورەي دىيارى كرد بۇو بۇ ھەر كەسىك بتوانىت لە ماوهى دە سالدا گوئىدىرىزەكەي فىئرى نوسىن و خويىندەوە بکات! سەربارى ئوهش بە درىزايى ئەو دە ساله موجەيەكى مانگانەي شايستەيش بۇ ئەو كەسە دەپىتەوە.

بەلام پاشا مەرجىكى سەخت و دژوارى دانابۇو، ئەوپىش ئەوه بۇو ئەگەر نەيتوانى لە ماوهى دىاريڭراودا گوئىدىرىزەكە فىئرى نوسىن و خويىندەوە بکات و شكستى هىننا ئەوا ملى لە لاشەي جىا دەكاتەوە.

كۈپە كەنجىكى ھەزار ئامادەيى خۆى بۇ بەجىكە ياندىنى ئەو كارە دەرىپى، كەسوڭارو ھاوريڭانى لۆمە و سەرزەنشتىيان كرد: ھەلەي وا چۆن دەكەيت؟! چۆن دەچىتە ژىر بارى وەها كارىكەوە كە ئەزانى بەرھەمى نابىت و دواتر ئەنجامەكەي بە كوشتنىت كۆتايى پىدىت.

كەنجهكەش لە وەلامدا پېنى وتن: دە سال تەمنەنلىكى دوورو درىزە، لەو ماوهىدا يەكىكمان ھەر دەمرين يان پاشا، يان گوئىدىرىزەكە، يان من، بەم كارە دەتوانم بەدرىزايى ئەو چەند ساله دەستەبەرى ژىانىكى خوش بۇ خۆم بىكەم.

"نەزاكەتى پزىشكىكىك"

دەكتىر نەوهە: ژىنى يەكىك لە پاشا كان توشى نەخۆشىيەكى دەكتەن دەبىت، پزىشكەكان سەريان لەبىز نەخۆشىيەكە شازىن دەرنەدەكردو دەستەوسان بۇون لە ئاستىدا.

رۇزىك پزىشكىكى گىادەرمانى داي بەلاى كۆشكى پاشادا، پاسەوانەكانى كۆشك باسى نەخۆشىيەكە شازىيان بۆ كرد، ئەوپىش پېنى وتن: مۇلەتم بۆ وەربىرىن با شازىن بىيىنم، پاسەوانەكان ھەوالى پزىشكەكەيان گەياند بە پاشا، پاشاش پېنى. وتن: رېكەي بىدن با بىتتە ژۇورەوە، پزىشك نەما خۆى لە شازىدا تاقى نەكتەوه ئەم پزىشكە نەبىت، با ئەمېش بىت خۆى تاقى بکاتەوه بىزانىن ھېچى لەدەست دېت.

پاشاو پزىشكەكە پېكەوه چوون بۆ ئەو شويىنهى شازىنىلىنى راكسابۇو، ھەركە بىنى يەكسەر زانى نەخۆشىيەكە چىيە: بۆيە داواي مۇلەتى رۇزىكى لە پاشا كرد بۆ ئەوهى دەرمانەكە بۆ سازو ئامادە بکات.

پزىشكەكە چوو بۆ دارستان، پوھكىكى بېرى كە خۆى دەيناسىيەوە، ھېنایەوه بۆ مالەوە دەرمانەكە لى دروست كرد.

بۆ بەيانى پزىشكەكە هاتەوه بۆ كۆشك، لەگەل پاشادا چوون بۆ ژورەكە شازىن، تۆزە تۆزە دەرمانەكە بۆ بەكار ھېننا تا ھەموى تەواو بۇو، زۇرى نەبرد تەندروستى شازىن روی لە باشى كرد، سات لە دواي سات باشتى دەبۇو، تا بەتەواوى چاڭ بۇويەوە وەك جارى جارانى لى هاتەوه!

پاشا گەلىيک خۆشحال بۇو، بېپاريدا خەلاتىكى گەورەي پزىشكەكە بکات، پىن

هەر داوايەكت ھەيە بىكە ھەتا بۇتى جىبەجى بىم، ھەروھك چۈن تۆ دلى
منت خوش كرد دەمەويىت منيش دلى تۆ خوش بىم.

پزىشىكە وتى: جەنابى پاشا داواى من تەنها شوشەيەك گولاوه!
پاشا سەرى سورما لەم داوا سادھو ساكارە، پرسىيارى لى كرد ئەرى ئەم
ھەمووه شتە گەورە گرانە ھەيە بۆچى داواى ئەم شتە كەم نىخ و بىن بایەخە
دەكەيت؟

پزىشىكە وتى: دەمەويىت ئەو گولاوه بېم و لەو پووهكەى بېرىزىتم كە لە
پىنى ئەوهە توانيم دلى تۆ خوش بىم.
پاشا وەلامەكەى زۆر لەلا دلگىر بۇو: بۆيە بىپارىدا دەستبەردارى نەبىت و
بىكاتە پزىشىكى تايىبەتى خۆى لە ناو كۆشكدا.

"هارونە پەشىد و نەبو نەوواس"

دەكىپەنەوە: هارونە پەشىد كەسىكى پۇچ سوك و خۆش مەشرەب بۇو، ھەردەم حەزى لە گالىتو گەپ و قىسى خۆش و پىتكەننىناوى بۇو، بەينى لەكەل نوسەران و شاعيران و وىزەران گەلىك خۆش بۇو، زۇر جار شەوانە تا درەنگانىك پىتكەوە رادەنىشتن و بەقسەي خۆش و كىرەنەوەي سەركۈزەشتەي پابوردو شەوگاريان بەرى دەكىر.

لە شەۋىنەكى ساردو باراناوايدا بەلام كەرم و كور لە قىسى باسى خۆشدا ھەمان لە كۆشكەكەي خەلېفەدا كۆبوبۇنەوە، هارونە پەشىد بە مىوانەكانى وت: ھەر كەس ئەمشەو ھەتا بەيانى لە دەرهەوە لە ژىر پلوسکەكەدا بەيىتىتەوە ئەواھەزار دىنارى خەلات دەكەم.

ئەبو نەوواسى شاعير وتى: من ئەۋ كارە دەكەم.
 ئەبو نەوواس ئەۋ شەۋە ھەتا بەيانى لە ژىر پلوسکەكەدا ئاوى بەخور بەسەريدا دەھاتە خوارەوە سەرما ھەلىدەچۈقاند!
 هارونە پەشىد لاي سەير بۇو ئەبوو نەوواس توانىويەنى بەرەكەي ئەۋ حالە سخت و دژوارە بىگىت، بۆيە بانگى كردو پىنى وت: پەنگە بە شتىك خۆتت كەرم كردىتتەوە.

ئەبو نەوواس وتى: بەخوا ئاڭرم بە دووچاو نەدىوە، تەنها ئاڭرىك نەبىت كە لەسەر لوتكەي شاخەكە كرابوبىيەوە، ئەويش پەنگە شوانىك كردىتتىيەوە!
 هارونە پەشىد وتى: دەي كەواتە بە تىنى ئەۋ ئاڭرە خۆتت كەرم كردووهتەوە، بۆيە هيچى پىنەدا.

پۇزان ھات و پۇزان پۇيىشت، جارىك ئەبو نەوواس بانگەيىشتى هارونە پەشيدو دارودەستەكەي بۇ نىوھەپۇ خوانىك كرد.

ئەوانىش لە كاتى نىوهپۇدا ئامادە بۇون، چاوهپوانى نان و خوانىان دەكىردىم
بەلام هېچ ديار نەبۇو، پرسىاريان لە ئەبو نەۋواس كرد كوا نان و خوان، مىرىدىن
لە بىسان؟ ئەويش وتى: جارى چاوهپوان بن، هەر جارى پرسىاريانلىقى دەكىردىم
دەيىوت لە سەر ئاگىرەكە يەو ھېشتا پىتەگە يېشتووه.

چاوهپوانى درېزەدى كېشاو ھارونە پەشىد ئارامى لى بىرا، بىپارىدا بەخۆى
بچىت تەماشايەكى ئەو ئاگىرە بکات كە چەندىيەكە نەيتوانىيە ئەو شىوه بىكۈلىتىت،
چوو بۇ لای ئاگىرەكە تەماشا ئەكەت مەنچەلەكە بە لقى دارىكەوە ھەلوا سراوەو
مۇمىتىكى لە ژىردا داگىرساوه!

ھارونە پەشىد كە ئەمەي بىنى توشى شۆك بۇو، بە ئەبۇو نەۋواسى وەت:
ئاگىرى ئەم مۇمە چۆن ئەم چېشىتە دەكۈلىتىت؟!

ئەبۇو نەۋواسىش وتى: ھەروەك چۆن ئاگىرى سەر شاخەكە منى كەرم كردهو
ھەر ئاواشاش ئەم مۇمە چېشىتەكە دەكۈلىتىت.

ھارونە پەشىدە ھېننە پىكەنلى خەرىك بۇو لە ھۆشى خۆى بچىت.

"بُوچى؟ چونكە"

دەگىرپۇوه: لە سەردەمی عەبباسىيەكاندا يەكىك لە كاربەدەستەكان جەورو
ستەمىنلىكى زۆى لە ژىردىستەكانى خۆى دەكرد، ئەركى زۆر قورس و تاقەت
پۈوكىنلى بەسەرياندا ئىدا، مافى خۆيانى نەئەدانى، خەلکەكە تىنيان بىز هات و
بىرىياندا بىچن بىز بەغدادو سكالاڭى خۆيان بىز لاي خەليفە بەرز بىكەنلە.

شاندىكىيان پېكەھىنداو پياوېتكى ژىرو دانايىان كرده دەمەراست و سەردەستە
خۆيان، رۇيىشتەن تا گەيشتنە بەغداد، كە گەيشتنە لاي خەليفە سەردەستەكە
ھەستايەلە بە خەليفەي وەت: بُوچى؟

خەليفەش وەتى: چونكە! ئىتىر نە ئەم قىسو نە ئەو قىسە.

سەردەستەكە لاي كرده بەلاي ئەوانەلى لەگەلەيدا بۇون و پىنى وتن: ھەستەن
با بچىنە دەرەوە، وەلامى خۆمان وەرگرت و دىدار كۆتايمى هات.

شاندەكە سەريان لەم مەتلە دەرنەدەكرد، بۇيە داوايان لە سەردەستەكە كرد
ئەو گفتوكۇيە نىيوان خۆى و خەليفەيان بىز شى بىكەنلە.

سەردەستەكە وەتى: بە خەليفەم وەت: 'بُوچى' كاربەدەستەكانت سەتم و
ناھەقىمان بەرامبەر دەكەن؟

خەليفەش لە وەلامدا وەتى: 'چونكە' خۆتان ھەر چۈن بن خودا فەرمانەلە
بە وجۇرەتان بىز دەنیرىت! ديارە خۆتان خراپىن بۇيە كاربەدەستى خراپتەن بۇوە
بە تۈوشەلە!

" هه لسوکه وت و مامه لمه هاوشیوه "

دەگىرنەوە: كۆمەلە جوتىيارىك لە كىلگە يەكدا هيلىكە مارىكىان دۆزىيەوە، لە شويىنەكە خۆى هەلىان گرت و گواستيانەوە بۇ شويىنىكى تر، لە دوورەوە چاودىرىپان دەكىد تا بىزانن كاردانەوە مارەكە چى دەبىت!

مارەكە گەپايەوە تەماشا ئەكەت هيلىكەكە لە شويىنى خۆيدا نەماوه، بەخىرايى چوو بۇ لاي ئەو مەركانە ئاوهى كە جوتىيارەكان ئاپيان لى دەخواردەوە زەھر پىزى كرد.

جوتىيارەكان هيلىكەكە يان بىردىوە بۇ شويىنى خۆى، لە دوورەوە چاودىرىپان كرد تا بىزانن ئەمجارە كاردانەوە مارەكە چۆن دەبىت.

كاتىك مارەكە گەپايەوەو بىنى هيلىكەكە هاتووەتەوە بۇ شويىنى خۆى يەكسەر بەرە لاي مەركانەكە كشاو خۆى لى ئالاندو پايوهشان هەتا قىلىپى كردەوە ئاوه زەھراوييەكە پۈراندە سەر زەۋى!

" نه‌گهر پارهت هه‌بوو هه‌موو شتیک هه‌رزانه "

ده‌کنرنوهه: باوکیک هاواری له‌گه‌ل کوره‌که‌یدا ده‌چیت بۆ سه‌ردانی دوستیکی
ئازیزی، له پیکای بازاره‌وهه رؤیشتن، گوییان له کابرایه‌ک بwoo هاواری ده‌کرد: ئم
وشتره به دره‌میک!

کوره‌که وته: باوکه گیان ئه و وشتره‌مان بۆ بکره زۆر هه‌رزانه
باوکی وته: نه‌خنیر پوله گیان زۆر گرانه.

پۆزان هات و پۆزان رؤیشت کورو باوکه‌که پیکه‌وهه بەلای بازاردا تېپه‌پینه‌وهه،
کابرایه‌ک هاواری ده‌کرد ئم وشتره به سه‌د دره‌م!

باوکه‌که چوو بۆ لای کابراو سه‌د دره‌مه‌که‌ی خسته مشتى و وشتره‌که‌ی لى
وهرگرت و دايىه‌به‌ر.

کوره‌که وته: باوکه گیان سالی پار داوم لیکرديت وشتریک بکرپت که
نرخه‌که‌ی تنه‌ها يەک دره‌م بwoo له وەلامدا پیتکوتوم گرانه، ئوهتا نه‌مرۆ سه‌د
دیره‌م له نرخیدا دەدھیت و پیشىت وايە هه‌رزانه!

باوکه‌که زەرده‌خەنەيەکى كردو وته: پوله کام نرخه كەم بۆ كەسى كە
نه‌بىيى زۆرە، کام نرخه زۆرە بۆ كەسى كەم، سالى پار من خاوهنى
تاقه دره‌میک نه‌بۈوم، ئه‌گهر هه‌موو سه‌رزه‌ويشيان پىبفرؤشتىمايە به ديره‌میک
نه‌مدەتوانى بىكىرم؛ چونكە نه‌مبۇو، بەلام ئەمسال خودا دەروى خىرى لى
كردەمەوه، ئم سه‌د دره‌مه‌ى كەئم وشترەم پى كې زۆر كەمترە لەو يەك
دره‌مه‌ى كە سالى پار پىم نه‌بۇو.

"پاره و سامانى حاجيان"

دەگىرنەوە: كۆمەلىك كەس بە مەبەستى حەج كىردىن لەپىگەي دەرياو بە سوارى كەشتى بەرەو شارى مەككەي پىرۇز كەوتىنە پى، لە ناو كەشتىيە كەدا مەيمونىكى هارو بىزىو ھەبوو، شوتىنى بەخۆى نەدەگرت، تاۋى لەگەل سەرنشىنە كاندا يارى دەكىرد تاۋىك دەچۈوه سەر ستون و كۆلە كەكانى كەشتىيە كە .

حاجىيە كان جىزدانى پاره و شتومە كەكانىيان لەلائى كەشتىوانە كە بە ئەمانەت دانا بىو، مەيمونە كە چوو ھەموو جىزدانە كانى لە كەشتىيەوانە كە دزى و سەركەوتە سەر ستونى كەشتىيە كە، يەكە كە جىزدانە كانى دەكىردى و پارە كانى دەردىھىنناو ھەندىكى فېرىدەدايە ناو دەرياكە و ھەندىكى تىريشى فېرىدەدايە ناو كەشتىيە كە !

پياوېكى زەريف لە ناو كەشتىيە كەدا بىو و تى: خودا خۆى پاكە و تەنها پاكىش وەردىگەرىت، سويند بە خوا ئەم مەيمونە پارەي ھەلآل و پارەي ھەرام لە يەكترى جىيادە كاتە وە، ئەوهى ھەلآلە بۇ ناو كەشتىيە كە و ئەوهىشى ھەرامە بۇ ناودەرياكە !

"پاریزه و کوره لادیبیه که"

دهکیرنه وه: کوره لادیبیه که بُو کرپنی هندیک له پنداویستیبه کانی بُو یه کم
جار پوو له شار ده کات، له وئ کوره شاریبیه که تومه تی ئنجام دانی تاوانیکی
ده داته پال که لیتی بی خه بر بُوو، قولبه ستیان کرد وو بر دیان بُو دادگا، کوره
لادیبیه که یه که مجازی بُوو بیته ناو شاره وو دادگاشی هرگیز نه دیبوو.

دادگایی کردن دهستی پئ کرد، کوره شاریبیه که پاریزه رینکی گرتبوو هر خول
و سوری بُوو به دوریدا، به رگری لئ ده کرد کوره لادیبیه که تی تومه تبار ده کرد،
کوره لادیبیه که ش قولی به سترا بُوو، دوش داما بُوو نه یده زانی چی بکات، به
قازیبیه که وت: جه نابی قازی سویند به خوا ئم شایه ته نه له وئ بُووه نه

هیچیشی دیوه.

دوایی بُوی ده رکه وت ئم کابرا شایه ت نیه به لکو پاریزه ره!
کوره لادیبیه که به قازیبیه که وت: داوا له جه نابی قازی ده کم دانیشتنه که
دوا بخات هه تا منیش ئه چم در روزنیکی وەک ئم در روزنے پهیدا ده کم!

" گوئىدىز ماسىيە "

دەكىپنە وە: جارىك گوئىدىز بىك بە شىوهن و گريانە وە سكاراى خۆى بۆ لاي
شىئر دەبات و پېنى دەلىت:

ئەى پاشاي دارستان هاتوم سكاراى خۆم لە جەورۇ سەتمى مەرۆف و
كىانلە بە رانى تر لە لاي تو بكم. كەس پېزم ناگىرىت. هەموپان بە گوئىدىز بانگم
دەكەن!

شىئر وتى: من چى بكم؟ تو خوت ناوت گوئىدىز بە هەر بەو ناوەشە وە
دەناسرىيەتە وە، ئىتىر ئاوايە هەر كىانلە بەرىك و ناوېتكى تايىبەت بە خۆى ھە يە.

گوئىدىز وتى: پاشاي دارستان ئەمە وېت ناوەكەم بگۇرپىت.

شىئر وتى: ج ناوېكت لى بىنیم؟

گوئىدىز وتى: هەر ناوېتكىم لى دەننېت لىم بىنى تەنها ناوى گوئىدىز نە بىت!

شىئر وتى: ناوت دەننېم ماسى، پېت باشە؟

گوئىدىز بەم ناوە نوپىيە گەلىك خۆشحال بۇو، دەستى كرد بە كەران بە ناو
دارستانداو بگەيشتايە بە هەر كىانلە بەرىك پېنى دەھوت: لە مەرۆ بە دواوه ئىتىر من ناوم
گوئىدىز نىيە.

بە زىر درەختىكدا تىپەپى و پەپۈسىمانە لە سەرەوە بانگى كرد: ھۆ گوئىدىز
گوئىدىز وتى: ئەى بۆ نازانىت لە مەرۆ بە دواوه ئىتىر من گوئىدىز نىم و ناوم
ماسىيە!

پەپۈسىمانە وتى: مەلەوانى دەزانىت؟

گوئىدىز بە كە وتى: نە خىر

پەپۈسىمانە وتى: دەى بە خوا بىبىت بە پاۋىزكارىش هەر گوئىدىز بىت.